DI FERBREKHER

August Strindberg

•

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG

WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust

Arie & Ida Crown Memorial

The Seymour Grubman Family

David and Barbara B. Hirschorn Foundation

Max Palevsky

Robert Price

Righteous Persons Foundation

Leif D. Rosenblatt

Sarah and Ben Torchinsky

Harry and Jeanette Weinberg Foundation

AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

אויגוסט סטרינדבערג

די פערברעכער

איבערזעצט דורך : ל. באלייזען.

פערלאג :
מ. יאַנקאָוויטץ
139 דיוויזשיאָן סט., ניו יאָרק.
Published bo MAX YANKOWITZ,
139 Division St., New York.

פערזאָנען:

מאורים, אַ דראמאטורג.
זשעאנע, זיין פריינדין.
מאַריאָן, זייער טאָכטער 5 יאָהר אַלט.
אדאָלף, אַ מאהלער.
הענריעטא, זיין פריינדין.
עמיל, אַן אַרבייטער, זשעאנע'ס ברודער.
מאדאם קאטהערינא.
דער אבבע, דער הויפט גלח פון אַ קלויסטער.
דער קאָמיסאר.
דער וועכטער.

האַנדלונגס־אָרט: פּאַריז.

ערשטער אַקט.

(ערשטעס בילד).

די סצענע שטעלט מיט זיך פאָר די אויבערשטע אַלעע מיט צופּרעסען אויפ'ן מאָנטפּערנאַסער בית־עולם אין פּאַריז. אין הינטערגרונד זעהען זיך טויטען־שטיעבלעך און שטיינערנע צלמים, אויף וועלכע ס'איז אויסגעקריצט "O Crux ! Ave Spes Unica !" און אויך די רואינען פון אַ ווינד־מיהל בע־וואקסען מיט גרינע בלעטלעך.

אַ נעט געקליידעטע פרוי אין טרויער ליגט אויף די קניע פאר אַ קבר פערפּוצט מיט בלומען, און מורמעלט תפילות.

זשעאנע געהט אויף און אָב, און זעהט אויס ווי זי ערוואר־טעט אימיצען. מאריאָן שפּיעלט זיך מיט פערוועלקטע בלומען וועלכע זי האָט אויפגעהויבען פון אַ הייפעלע מיסט, וואָס ליעגט אין דער זייט וועג. דער אבבע לעזט עטוואָס פון זיין קאטוילישעס געבעט־בוך און געהט זיך אַזוי לאַנגזאם אַרונטער די אַלעע.

דער וועכטער. (קומט, געהט גלייך צו צו זשעאנע) הערט גור, דאָ איז ניט קיין שפּיעל־פּלאַץ!

זשעאנע. (אונטערטעניג) איך ווארט דאָ נור פאר אימי־צען וועלכער דארף באלד אָנקומען.

דער וועכטער. דאָס קען זיין; אבער איהר טאָרט דאָ ניט אויפהייבען קיין בלומען.

זשעאנע. (צו מאַריאָן) לייג די בלומען אוועק, מיין קינד!

דער אבבע. (קומט צו, ווערט געגריסט פון וועכטער) טאָר זיך דען דאָס קינד ניט שפּיעלען מיט די אוועקגעוואָרפענע בלומען?

דער וועכטער. דאָס געזעץ פערבאָט דאָ אנצוריהרען זאָגאר די בלומען וואָס ווערען אוועקגעווארפען, ווייל מען גלויבט

אַז זיי קענען פּערשפּרייטען אנשטעקענדע קראנקהייטען — צו דאָס איז אמת אָדער ניט, דאָס ווייס איך ניט.

ד ע ר אַ ב ב ע. אויב אַזוי, בלייבט פאר אונז מעהר ניט ווי צו געהאָרכען. ווי הייסטו מיין קליינטשקע ?

מ אַ ר י אָ ן. איך הייס מאריאָן.

ד ע ר אַ ב ב ע. און ווער איז דיין פּאָטער ?

(מאַריאָן שווייגט און בייסט איהרע שפּיץ פינגער).

ד ע ר אַ ב ב ע. פערצייהעט מיין פראגע, מאדאם. איך האָב דערמיט גאר נישט געמיינט, איך שפּאס נור אום די קליינע צו בע־רוהיגען.

(דער וועכטער געהט אַוועק).

ז ש ע אַ נ ע. דאָס האָב איך גלייך פערשטאַנען, עהרווירדיגער פּאָטער, און איך ווינש אַז איהר זאָלט מיר אויך עפּעס זאָגען, אום מיך צו בערוהיגען, ווייל איך פיהל זעהר אונרוהיג נאָך די צוויי שעה וואָס איך האָב דאָ געוואַרט.

ד ע ר אַ ב ב ע. צוויי שעה ! און אויף איהם ! ווי די מענ־שען קענען זיך דאָס קוועלען ! "O Crux! Ave Spes Unica!"

ז ש ע אַ נ ע. וואָס בעדייטען דיזע ווערטער, וואָס זענען דאָ איבעראל אויפגעשריבען ?

ד ע ר אַ ב ב ע. דאָס בעדייטעט : אָה, קרייץ ! אונזער איינ־ציגע האָפנונג !

ז ש ע אַ נ ע. אונזער איינציגע ?

ד ע ר אַ ב ב ע. אונזער איינציגע, זיכערע !

ז ש ע אַ נ ע. איך פאנג באלד אָן צו גלויבען אַז איהר האָט רעכט, פּאָטער.

ד ע ר אַ ב ב ע. מעג איך פרעגען ווארום ?

ז ש ע אַ נ ע. איהר האָט עס שוין בעמערקט. ווען ער קען אַ פרוי און קינד לאָזען ווארטען צוויי שעה אויף אַ בית עולם, דאַן מוז שוין די ענדע ניט ווייט זיין.

ד ע ר אַ ב ב ע. און ווען ער האָט אייך פערלאָזען. נו —

ז ש ע אַ נ ע. קומט אונז אויס צו געהן צום טייך און זיך דערטרינקען !

ד ע ר א ב ב ע. אך, ניין! ניין!
ז ש ע א נ ע. יא, יא!
מ א ר י א ז. מאמא, איך וויל געהן א היים, איך בין הונגריג.
ז ש ע א נ ע. מיין געליבטעס קינד, נאך איין ביסעלע געדולד, און מיר וועלען גלייך קענען געהן.
ד ע ר א ב ב ע. וועה, וועה צו די, וועלכע רופען דאס שלעכטע גוטעס און דאס גוטע שלעכטס.
ז ש ע א נ ע. וואס טהוט די פרוי דארט ביי'ם קבר?
ד ע ר א ב ב ע. עס שיינט אז זי רעדט צום טויטען.
ז ש ע א נ ע. איז אויך געוועז צווישען זיי פרויען?
ד ע ר א ב ב ע. זי קען דאס יא.
ז ש ע א נ ע. דאס הייסט, אז די ענדע פון אונזער לעבען איז נאך ניט די ענדע פון אונזער עלענד?
ד ע ר א ב ב ע. און איהר ווייסט דאס נישט?
ז ש ע א נ ע. וואו קען איך דאס לערנען?
ד ע ר א ב ב ע. הם'! ווען איהר וועט א צווייטען מאל פיהלען, אז אייך ווילט זיך עטוואס לערנען איבער דיזען העכסט וויכטיגען ענין, קענט איהר מיך געפינען אין דער ביי־קירכע פון אונזער ליעבע פרוי אין סאנט־זשערמען קלויסטער. — זעהט, דארט קומט געוויס דער, ווענען איהר ערווארטעט.
ז ש ע א נ ע. ניין, דאס איז ניט דער, אבער איך קען איהם אויך.
ד ע ר א ב ב ע. (צו מאריאן) זיי געזונד, מיין קליינינקע! — און גאט זאל איבער דיר שטענדיג וואכען. (קושט דאס קינד און געהט אוועק) אין סאנט־זשערמען דעם פרעס!!
ע מ י ל. (קומט) גוט מארגען, שוועסטער; וואס טהוסטו דא?
ז ש ע א נ ע. איך ווארט פאר מאורים'ען.
ע מ י ל. אויב אזוי, האסטו א שעהן ביסעל צו ווארטען, ווייל איך האב איהם געזעהן, מיט א שטונדע צוריק אויפ'ן בולוואר מיט א פאר פון זיינע פריינד. — גוט מארגען, קליינע מאריאן! (קושט דאס קינד).
ז ש ע א נ ע. אבער דאס קען מען דאך ניט?

ע מ י ל. יא, נאַטירליך. אבער קיין שלעכטס קען דערביי ניט זיין. ער איז א דראמאטורג, און היינט ביינאכט ווערט אויפגעפיהרט זיין נייע דראמא, דענק איך, אז די וואָס זענען מיט איהם געזעסען האָבען געמוזט זיין שוישפּיעלערינס.

ז ש ע א נ ע. האָט ער דיך דערקענט?

ע מ י ל. ניין, ער ווייסט ניט, ווער איך בין; און דאָס בע־דארף ער אויך ניט וויסען! איך וויים מיין פּלאַץ אלס ארבייטער, און האָב פיינד צו זעהן, אז דער וואס שטעהט העכער פון מיר, לאָזט זיך ארונטער צו מיר.

זש ע א נ ע. אבער ווען ער זאל אונז פערלאָזען אָהן א שום מיטעל צום לעבען?

ע מ י ל. נו, זעהסטו, ווען עס וועט שוין האלטען אזוי ווייט, וועל איך זיך פאר איהם פאַרשטעלען. אבער דאָס קען ניט פּאַסי־רען, ווייל דו זעהסט דאָך אליין ווי ליעב ער האָט דיך, או זווי שטארק ער פיהלט זיך צוגעבונדען צום קינד.

ז ש ע א נ ע. איך וויים ניט; אָבער מיר דאכט זיך, אז עטוואס פורכטבאַרעס שטעהט מיר פאָר!

ע מ י ל. האָט ער דיר פערשפּראָכען חתונה צו האָבען מיט דיר?

ז ש ע א נ ע. ניין, ניט אקוראט צוגעזאָגט, אבער ער האָט מיר געגעבען האָפנונגען.

ע מ י ל. האָפנונגען, יא, עראינערסטו זיך די ווערטער וואס איך האָב דיר אין אָנפאנג געזאָגט: האָף אויף גארנישט! ווייל די וואָס שטעהען העכער פון אונז, פערהייראטהען זיך ניט מיט די וואס שטעהען נידריגער פון זיי.

ז ש ע א נ ע. אָבער אזעלכע זאכען האָבען דאָך שוין פּאַ־סירט.

ע מ י ל. יא, האָבען שוין פּאַסירט. אבער דענקסטו, אז וועסט זיך קענען פיהלען אין זיין אומגעבונג ווי אין א היים? דאָס דענק איך אז ניט, ווייל דו וועסט אפילו ניט פערשטעהן ווי זיי רעדען. איך עס אמאָל אין דער קיך פון דעם זעלבען רעסטאַראנט וואו ער עסט און פאנג קיינמאָל ניט אָן צו בעגרייפען קיין איין וואָרט וואָס

זיי רעדען צווישען זיך.

זשאנע. אזוי, דו עסט אין דעם זעלבען פּלאַץ?

עמיל. יא, אין דער קיך.

זשאנע. און, דענק נור, ער האט מיך קיינמאָל ניט גע־בעטען, אז איך זאָל מיט איהם דאָרט מיטגעהן.

עמיל. זעהסטו, אין דעם ליגט די אויפריכטיגקייט זיינע, און דאָס בעווייזט אז ער רעספּעקטירט די מוטער פון זיין קינד, ווייל די פרויען דאָרטען זענען פון א גאַנץ בעזונדערע געזעלשאַפט.

זשאנע. אזוי?

עמיל. אָבער מאורים'ען געהן זיי גאַנץ ווייניג אָן. איך דענק, אז מיט דעם מאַן מוז זיין עפּעס אנדערש.

זשאנע. דאָס דענק איך אויך, אָבער ווען א פרוי גע־פינט זיך אין וועג פון א מאַן, הערט ער אויף צו עקזיסטירען.

עמיל. נאַרישקייטען. אבער, הער נור, דאַרפסט עפּעס געלד?

זשאנע. ניין, דאָס ניט.

עמיל. נו, איז מסתמא נאָך ניט אזוי שלעכט. — זעה, דאָר־טען הינטען אין דער אַלעע! יעצט קומט ער! איך פערלאָז אייך! זיי געזונד, מיין קינד!

זשאנע. ער קומט? יא, דאָס איז ער!

עמיל. ברייננ איהם יעצט ניט אין כעס מיט דיין אייפער־זוכט, זשעאנע! (אָב).

זשאנע. געוויס ניט! (מאורים קומט).

מאַריאַן. (לויפט איהם אַקעגען, ער הייבט זי אויף אין זיינע אָרימס) פּאַפּא, פּאַפּאַ!

מאורים. (קושט דאָס קינד) מיין ליעבעס, מיין טהייערעס קינד! (גריסט זשעאנען) קענסטו מיר פערגעבען וואָס איך האָב דיך געלאָזט אזוי לאַנג וואַרטען?

זשאנע. געוויס קען איך דאָס.

מאורים. אָבער זאג עס אין אזא טאָן, אז איך זאָל קענען פיהלען, אז דו האָסט מיר פערגעבען.

זשאנע. קום אהער, און איך וועל עס דיר ארייננשוש־

קען אין אויער אריין. (מאורים דערנעהענטערט זיך צו איהר, זשעאנע קושט זיין באק).

מ א ו ר י ס. איך האָב ניט געהערט.
(זשעאנע קושט איהם אויף די ליפּען.)

מ א ו ר י ס. יעצט האָב איך עס געהערט! — נו — דו ווייסט דאָך, אז היינט ביינאכט דארף ענטשידען ווערען מיין שיקזאל; מיין דראַמאַ וועט היינט ביינאכט געשפּיעלט ווערען, און האָט אויסזיכטען אויף אַן ערפאָלג — און אויף א דורכפאַל.

ז ש ע א נ ע. איך וועל בעטען פאר דיר, און דאַן וועסטו זיכער האָבען אַן ערפאָלג.

מ א ו ר י ס. אַ דאַנק; אויב עס וועט ניט העלפען, וועט עס אָבער זיכער קיין שאָדען ניט טהון! — דו זעהסט, דאָרט הינטען אין טהאָל, וואו דער געדיכטער טומאַן ליגט, דאָרט איז פּאריז! היינט ווייסט נאָך פּאריז ניט ווער מאורים איז, אָבער אין פיער און צוואַנציג שעה ארום וועט זי דאָס וויסען. דער וואָלקען פון רויך וועלכער האָט מיך געהאַלטען פערבאָרגען אין זיך, וועט פערשוואונדען ווערען פון מיינעם אָן איין איינציגען הויך, און איך וועל זיכטבאר ווערען, און אָננעהמען א בעשטימטע געשטאַלט, און אָנהויבען אי־מיצער צו ווערען. מיינע פיינד — וואָס דאָס מיינט, אלע וואָס ווילען טהון דאָס וואָס איך האָב געטהון — וועלען אויפגעפרעסען ווערען פון שמערצען שרייבענדיג, און דאָס וועט מיר פערשאַפען פערגעני־גען, ווייל זיי וועלען דורכליידען די אַלע ליידען וועלכע איך האָב געליטען.

ז ש ע א נ ע. רעד ניט אַזוי, נישט אַזוי!

מ א ו ר י ס. דאָך, עס איז דאָך אַזוי.

ז ש ע א נ ע. יא, אבער זאָג עס נישט! — און דאַן?

מ א ו ר י ס. דאַן זענען מיר אונטער א דאַך אויף א פעסטען באָדען, און דו און מאַריאַן וועלען טראַגען דעם נאָמען, וועלכען איך האָב בעריהמט געמאַכט.

ז ש ע א נ ע. דו ליעבסט מיך אַלזאָ?

מ א ו ר י ס. איך ליעב אייך ביידע; איינע גלייך ווי די אַנ־דערע, פיעלייכט מאַריאַן אביסעל מעהר.

ז ש ע א נ ע. דאָס פרעהט מיך. ווייל איך קען דיר נאָך אמאָל איבערדריסיג ווערען, אָבער זי נישט.

מ א ו ר י ס. דו האָסט ניט קיין צוטרויען צו מיינע געפיהלען?

ז ש ע א נ ע. איך ווייס ניט; אבער איך שרעק זיך עפּעס, שרעק זיך פאר עפּעס פורכטבארעס.

מ א ו ר י ס. דו ביזט מיעד און צושטרייט פון דיין לאנגען ווארטען, וואָס איך בעט דיך נאָך אמאָל מיר דאָס צו פערצייהען; וואָס האָסטו זיך צו שרעקען ?

ז ש ע א נ ע. פאר דאָס אונפאָראויסגעזעהענע; דאָס וואס מען קען אהנען אָהן בעשטימטע גרינדע דערצו.

מ א ו ר י ס. איך זעה נור פאר זיך ערפאלג און האָב בע־שטימטע גרינדע דערצו : די זיכערע האָפנונג פון די טהעאטער לייטע און זייער קענען דאָס פּובליקום, שוין ניט רעדענדיג פון זייער פערזענליכער בעקאנטשאפט מיט די קריטיקער ! דו זעהסט, דו דארפסט ניט זיין אונרוהיג.

ז ש ע א נ ע. איך קען ניט ! איך קען ניט ! ווייסטו, דאָ איז פריהער געווען אן אבבע פון א קירכע, וועלכער האָט צו אונז זעהר שעהן גערעדט. מיין גלויבען — וועלכען דו האָסט ניט אויסגעלאַ־שען, אבער איהם צוגעדעקט ווי מען דעקט צו א פענסטער מיט קרייד דאָס ריין צו מאכען — האָט מיר ניט געקענט קומען צו הילף, אבער דער אלטער האָט דורכגעפיהרט מיט זיין האנד איבער דעם קרייד, און דאָס ליכט האָט אָנגעפאנגען צוריק ארייןצושטראמען, — היינט ביינאכט וועל איך בעטען פאר דיר אין סאנט־זשערמען.

מ א ו ר י ס. יעצט פאנג איך זיך אָן צו שרעקען.

ז ש ע א נ ע. די מורא פאר גאָט איז דער אָנפאנג פון פער־שטעהן.

מ א ו ר ס. גאָטט ? וואָס איז דאָס ? ווער איז ער ?

ז ש ע א נ ע. דאָס איז דער וואָס האָט געגעבען פרייד דיין יוגענד, און קראפט דיין מאנסבילשאפט, און דאָס איז דער, וועלכער וועט אונז דורכטראגען און בעשיצען פון אלע אומגליקען וואָס שטעהט אונז פאָר.

מ א ו ר י ס. וואָס שטעהט אונז פאָר ? וואָס ווייסטו ! ?

וואו האָסטו געלערענט דאָס וואָס איך אליין ווייס ניט?

זשעאַנע. דאָס קען איך ניט זאָגען; איך האָב ניט גע־חלומ׳ט, ניט געזעהן, ניט געהערט; אבער וועהרענד די צוויי שרעקלי־כע שעה האָב איך אַזוי פיעל אונענדליכע שמערץ דורכגעלעבט, אַז איך בין יעצט גרייט צו בעגעגענען דאָס ערגסטע.

מאַריאַן. איך וויל געהן א היים, מאַמאַ, איך בין הונגע־ריג.

מאורים. יא, דו וועסט יעצט געהן אהיים, מיין טהייער קינד. (נעהמט איהר אין זיינע אָרימס, קושט איהר און דריקט זי שטאַרק צו זיך.)

מאריאן. (צוקט צוזאמען) אָה, דו טהוסט מיר וועה, פאַ־פּאַ.

זשעאַנע. מיר מוזען זיין פאר מיטאג אין דער היים. זיי געזונד, מאורים, און איך ווינש דיר גליק!

מאורים. (צו מאַריאָן) וואו האָב איך דיר וועה געטהאָן, קינד מיינס? דו ווייסט דאָך, אז איך וויל נור זיין גוט צו דיר.

מאריאָן. אויב דו ביזט גוט, קום מיט אונז מיט אהיים.

מאורים. (צו זשעאנע׳ן) ווען איך הער דאָס קינד אזוי רע־דען, וויסטו, פיהל איך עס אַזוי צו טהון ווי זי זאָגט; אָבער דאָ קומט די פערנונפט און די פפליכט און פראָטעסטירט — זיי געזונד, מיין טעכטעריל (קוסט דאָס קינד וועלכע האַלט איהם פעסט ארומגענומען אַרום האַלז מיט די הענטעלעך).

זשעאנע. ווען וועלען מיר זיך ווידער טרעפען?

מאורים. מיר וועלען זיך טרעפען מאָרגען, טהייערע, און דאַן וועלען מיר זיך שוין קיינמאָל ניט שיידען.

זשעאנע. (אומארמט איהם) זיך קיינמאָל, קיינמאָל ניט שיידען. (זי מאַכט דעם צייכען פון אַ קרייץ אויף זיין שטערן) זאָל דיך גאָט בעשיצען!

מאורים. (געריהרט געגען זיין ווילען) מיין טהייערע גע־ליעבטע זשעאנע!

(זשעאנע און מאַריאָן געהען נאָך רעכטס; מאורים נאָך לינקס, און

אין דער זעלבער צייט ווענדען זיי זיך איינס צום צווייטען און וואַר־פען זיך קושען).

מ א ו ר י ס. (קומט צוריק) איך שעהם זיך! אימער פערגעס איך אַן דיר, און דו אליין דערמאַהנסט זיך קיינמאָל ניט. דאַ האָב איך א בילעט פאר דיר פאר היינט ביינאַכט.

ז ש ע אַ נ ע. איך דאַנק דיר, מיין פריינד, אבער דו זיי אליין אויף דיין פּאָסטען; — און איך וועל אויף מיינעם זיין מיט מאַר־יאַנ'ען.

מ א ו ר י ס. דיין פערשטאַנד איז אַזוי גרויס ווי דו גוטסקייט פון דיין הארץ. יא, איך בין זיכער, אז קיין אַנדערע פרוי וואָלט ניט געאָפּפערט איהר לעבענס־פערגעניגען אום צו דינען איהר מאַן — היינט ביינאַכט מוז איך פריי זיין, אום זיך צו קענען ריהרען; און אויפ'ן שלאַכט־פעלד נעהמט מען קיין פרויען און קינדער ניט מיט— און דאָס האָסטו פערשטאַנען.

ז ש ע א נ ע. מאורים, דענק ניט צו הויך פון אַן אונבעדייי־טענדע פרוי, און דאַן וועסטו פערשפּאָרען צו פערלירען דיינע אי־לוזיאָנען! — און יעצט וועסטו זעהן אז איך קען זיך פערגעסען גראָדע ווי דו — איך האָב דיר געקויפט א קראַוואַט און א פּאָר האַנדשוה און וויל אז זאָלסט זיי אָנטהון צוליעב מיר אויף דיין עה־רען־טאָג.

מ א ו ר י ס. (קושט איהר די האַנד) אַ דאַנק, טהייערע!

ז ש ע א נ ע. און הערסט, מאורים, זאָלסט ניט פערגעסען, ווי דו טהוסט עס אימער, אריינצוגעהן צום פריזירער און לאָזען דיר פערקעהמען שעהן די האַר. איך וויל, אז דו זאָלסט זיין אַזוי שעהן, אַז אנדערע זאָלען דיך אויך ליעב האָבען.

מ א ו ר י ס. דו ביזט ניט אייפערזיכטיג, דו?

ז ש ע א נ ע. דערמאַהן ניט דאָס וואָרט; עס ערוועקט שלעכ־טע געדאַנקען.

מ א ו ר י ס. ווייסטו, אין דיעזען אויגענבליק פיהל איך, אז איך וואָלט געקענט אויפגעבען דעם גאַנצען זיעג פון היינט אָוועגד, — ווארים איך וועל זיעגען.

ז ש ע א נ ע. שטיל — שטיל!

מ א ו ר י ס. און איך בעגלייטען א היים!

ז ש ע א נ ע. אָבער דאָס זאָלסטו ניט טהוען! געה; דיין שיק־זאל ווארט פאר דיר!

מ א ו ר י ס. נו, לעב־וואָהל! און זאָל געשעהן דאָס, וואָס עס מוז געשעהן. (געהט אַוועק).

ז ש ע א נ ע. (אַליין מיט מאַריאָן). אָה, קרייץ, אונזער איינ־ציגע האָפנונג!

(פאָרהאנג).

(צווייטעס בילד)

קאטהערינא׳ס קאַפּעע־הויז; רעכטס אַ בופעט, אויף וועלכען עס געפינט זיך אַן עקוואריום מיט גאָלדענע פישעלעך, גרינ־צייגען, פרוכטען, איינגעמאכטסען, א. ז. וו. אין הינטער־גרונד אַ טהיר וועלכע פיהרט אין קיך וואו אַרבייטער האַלטען זיך אויף, און דורך די הינטער־וואנד פון קיך זעהט זיך אַן אויסגאנג אין גאָרטען. לינקס אין הינטער־גרונד אַ קאַנטער און הינטער דעם פּאָליצעס מיט אַלערליי פלעשער. רעכטס אַ לאַנגער טיש מיט אַ מאַרמאָר־דעק וועלכער שטעהט דורך דער לענג ביים סאַמע וואנד, און פּאַראַלעל צו איהם נאָך איינער אין מיטען צימער; אַרום די טישען שטעהען געפלאָכטענע שטוהלען. די ווענט זענען באדעקט מיט מאהלערייען.

פרוי קאַטהערינא זיצט אונטער דעם קאַנטער. מאורים שטעהט אָנגעלעהנט אויפ׳ן קאַנטער, דעם הוט אויפ׳ן קאָפּ, און רוי־כערט אַ סיגארעט.

ק א ט ה ע ר י נ א. אַלזאָ, היינט ביינאַכט וועט מען דאַר־פען פאר איך קלאפּען, הערר מאורים?

מ א ו ר י ס. יא, היינט ביינאַכט!

ק א ט ה ע ר י נ א. פיהלט איהר אייך אונרוהיג?

מ א ו ר י ס. גאַנץ רוהיג!

ק א ט ה ע ר י נ א. נו, איך יעדענפאלס ווינש אייך גליק, און איהר פערדיענט עס הערר מאורים, ווארום לייכט איז עס אייך ניט אָנגעקומען, איהר האָט געהאט צו קעמפּפען מיט זעהר א סך שוועריגקייטען.

מ א ו ר י ס. איך דאנק אייך, פרוי קאטהערינא, איהר זענט צו מיר געווען זעהר גוט, און אָהן אייער הילף וואָלט איך שוין לאנג געלעגען אונטער'ן אייז.

ק א ט ה ע ר י נ א. צו וואס רעדען דערפון; איך העלף וואו איך זעה ארבייט און א גוטען ווילען, אבער איך האָב אויך פיינד צו ווערען עקספּלואטירט. קענען מיר זיך אויף אייך פערלאָזען, דאָס נאָך דער פאַרשטעלונג וועט איהר אהער קומען און מיט אונז צוזא־מען אויסטרינקען א גלעזעל?

מ א ו ר י ס. נו, געוויס קענט איהר זיך דערויף פערלאָזען. איך האָב דאָס דאָך אייך שוין איינמאָל פערשפּראָכען.

(הענריעטא קומט אריין פון רעכטס).

(מאורים דרעהט זיך אום, הויבט דעם הוט, קוקט איהר אָן, און אין דער זעלבער צייט בעטראכט זי איהם מיט גרויס אויפמערקזאמקייט).

ה ע נ ר י ע ט א (צו קאטהערינא'ן) איז הער אדאָלף דאָ נאָך ניט געווען?

ק א ט ה ע ר י נ א. ניין מאדאם! אָבער ער וועט דאָ באלד זיין. זייט אזוי גוט זיצט א ווייל.

ה ע נ ר י ע ט א. א דאנק! איך וועל ליבערשט ווארטען אין דרויסען. (געהט אַרויס).

מ א ו ר י ס. ווער — איז — דאָס — געווען?

ק א ט ה ע ר י נ א. דאָס איז דאָך געווען הערר אדאָלף'ס פריינדין.

מ א ו ר י ס. דאָס — איז — זי?

ק א ט ה ע ר י נ א. האָט איהר זי דען נאָך ניט געזעהן?

מ א ו ר י ס. ניין, ער האָט זי פאר מיר בעהאלטען, פונקט ווי ער וואָלט מורא האָבען, איך זאָל זי פון איהם ניט צונעהמען.

ק א ט ה ע ר י נ א. האהא! — נו, ווי דענקט איהר, זעהט זי אויס?

מ א ו ר י ס. ווי זי זעהט אויס? ווארט נור; ניין, דאָס קען איך ניט זאָגען — איך האָב זי ניט געזעהן. ווארים ס'האָט אויסגע־זעהן ווי זי פליהט גלייך אריין אין מיינע אָרימס, און זי איז געווען אזוי נאָהענט צו מיר, אז איך האָב גארניט געקענט זעהן איהרע

נעזיכטס־ציגע; און זי האָט מעהר ניט ווי געלאָזען א שפּור אונטע־
זיך אין דער לופט. איך קען נאָך יעצט זעהן, ווי זי שטעהט דאָרט
(ער געהט צו צו די טהיר און מאַכט אַ מינע ווי ער לעגט אַרום זיין האַנד
אַרום עמיצען...) אַה! (מאַכט אַ גרימאסע ווי ער וואָלט זיך פערשטאָ־
כען אַ פינגער) זי האָט שפּילקעס אין קאָרסעט. זי איז פון די וואָס
שטעכען!

קאטהערינא. (שמייכעלט) אַך, איהר זענט צו משוגע
מיט אייערע דאמען!

מאוריס. יע, ס'איז משוגעת, ניט מעהר ווי משוגעת!
אָבער ווייסט איהר, מאדאם קאטהערינא, איך געה שוין, איידער
זי קומט צוריק, ווען ניט, ווען ניט — אַך, וואָס פאר א שרעקליכע
פרוי דאָס איז געוועזן!

קאטהערינא. — שרעקט איך דען?

מאוריס. יא, איך שרעק זיך פאר זיך אליין, און שרעק זיך
אויך פאר איינינע אנדערע.

קאטהערינע. אויב אַזוי, געהט!

מאוריס. דענקט נור, ווען זי האָט זיך ארויסגעגליטשט
דורך דער טהיר, איז ענטשטאַנען א קליינער ווירבעל־ווינד, וועלכער
האָט מיך מיטגעצויגען — יא, איהר מעגט לאכען — אבער קענט
איהר דען ניט זעהן ווי די פאלמע בעוועגט זיך נאָך דאָרט אויפ'ן
בופעט? דאָס איז געוועזן א פרויען־טייפעל! אן אמת'ע לילית!

קאטהערינא. אַך, געהט דאָך, מענש, איידער איהר פער־
לירט אין גאנצען דעם פערשטאַנד.

מאוריס. איך וויל געהן, אבער איך קען ניט — גלויבט
איהר אין שיקזאל, פרוי קאטהערינא?

קאטהערינא. ניין, איך גלויב אין א גוטען גאָט, וועל־
כער פערהיט אונז פון בייזע קרעפטען, ווען מיר בעטען דאָס ביי
איהם מיט אן אמת'ע הארץ!

מאוריס. אַלזאָ, נאָך אַלעמען איז יע דאָ בייזע קרעפ־
טען! מיר דוכט זיך אז איך הער זיי יעצט אין קאָרידאָר?

קאטהערינא. יא, געווים, איהרע קליידער רוישען פאר

איך ווי די לייוועגד וועלכער דער קרעמער רייסט פון שטיק. געהט איך יעצט! — געהט דורך די קיך!

(מאורים אײלט צו דער קיך־טהיר וואו ער שטויסט זיך אָן מיט עמיל'ן)

ע מ י ל. אך, ענטשולדיגט! (טרעט צוריק פון וואנען ער איז געקומען).

(אדאָלף קומט צוערשט, און נאָך איהם הענריעטא).

אַ ד אָ ל ף. אַה, זעה נור, דאַ איז מאורים! גוטען טאָג! ווי געהט'ס פריינד! איך האָב די עהרע פאָרצושטעלען מיין פריינדין פאר מיין בעסטען און עלטסטען פריינד. פריילין הענריעטא, העדר מאורים.

מ א ו ר י ם. (מיט אַ שטאַרקע שטימע) זעהר אנגענעהם!

ה ע נ ר י ע ט א. מיר האָבען זיך שוין געזעהן.

אַ ד אָ ל ף. אזוי? ווען דען? אויב ס'איז ערלויבט צו פרעגען.

מ א ו ר י ם. מיט אַ מינוט צוריק! — טאקע דאַ!

אַ ד אָ ל ף. אך אזוי! אבער יעצט טאָרסטו ניט אוועקגעהן. איידער מיר וועלען זיך אביסעל דורכרעדען.

מ א ו ר י ם. (נאָך אַ זייטען־ווינק פון פרוי קאַטהערינא) ווען איך וואָלט נור צייט האָבען.

אַ ד אָ ל ף. נעהם זיך צייט. מיר וועלען דאָ זאָ ווי זאָ לאנג ניט פערוויילען.

ה ע נ ר י ע ט א. איך וועל ניט שטערען, אויב איהר האָט עפּעס צו רעדען וועגען געשעפטען.

מ א ו ר י ם. אך, פריילין, אונזערע געשעפטען געהען אזוי שלעכט, אז עס לוינט זיך גארניט פון זיי צו רעדען.

ה ע נ ר י ע ט א. נו, דאן וועלען מיר רעדען פון עפּעס אנדערש. (נעהמט צו דעם הוט פון מאורים'ן און הענגט איהם אויף) אזוי יעצט האלט זיך פיין, וואָרים איך וויל שליסען די בעקאנטשאפט מיט דעם גרויסען שריפטשטעלער.

(קאטהערינא גיט יעצט נאָך אַמאָל אַ וואונק צו מאורים'ען וועלכען ער בעמערקט ניט).

א ד אָ ל ף. אזוי, הענריעטא. — האַלט דו איהם אויף! (זיי זעצען זיך אַלע ארום אַ טיש).

ה ע נ ר י ע ט א. איהר האָט ווירקליך א גוטען פריינד אין אדאָלף'ען, הערר מאורים. ער רעדט פון קיין אנדערן, ווי נור פון אייך. און אין אַזא ארט, אַז איך פיהל זיך אימער גאַנץ אין הינטער־גרונד.

א ד אָ ל ף. דער אמת איז, אַז אויך זי אליין לאָזט מיך ניט צורוה וועגען דיר. זי האָט געלעזען דיינע שריפטען, און האָט אי־מער געוואָלט וויסען, וואו דו האָסט גענומען דאָס, וואו דו האָסט געהאלטען אין איין פרעגען ווי דו זעהסט אויס, ווי אַלט דו ביזט, וואָס דו ליעבסט אַם בעסטען; מיט איינעם וואָרט: איך האָב דיך געהאַט צו פריהשטיק, מיטאַג און סאַפּער. ס'האָט כמעט אויס־געזעהן, ווי מיר וואָלטען אַלע דריי צוזאַמען געלעבט.

מ א ו ר י ס. (צו הענריעטא'ן) גאָט אין הימעל! ווארום זענט איהר ניט געקומען אָנקוקען דעם וואונדער איבער וואונדער? דאָס וואָלט דאָך מיט איין קלאַפּ געשטילט אייער נייגיריגקייט.

ה ע נ ר י ע ט א. אדאָלף האָט ניט געוואָלט. (אדאָלף פּערלע־גען) ניט דערפאַר ווייל ער איז געווען אייפערזיכטיג.

מ א ו ר י ס. ווארום זאָל ער דאָס זיין? — ער וויים דאָך, אַז מיינע געפיהלען זענען געבונדען צו אַן אנדערע.

ה ע נ ר י ע ט א. פּיעלייכט האָט ער זיך ניט געוואָלט פער־לאָזען אויף די דויערהאפטיגקייט פון אייערע געפיהלען.

מ א ו ר י ס. איך פערשטעה ניט; דאכט זיך, יעדער וואָס קען מיך ווייסט, אַז איך בין בעשטענדיג אין מיינע נייגונגען.

א ד אָ ל ף. נאַ, ס'איז ניט געווען דאָס.

ה ע נ ר י ע ט א. (אונטערברעכט איהם) דאָס איז פּיעלייכט, ווייל אייך איז קיינמאָל ניט אויסגעקומען בייצושטעהן אַ נסיון.

א ד אָ ל ף. אָה, דאָס קענסטו ניט.

ה ע נ ר י ע ט א. (אונטערברעכט איהם) וואָרים אַ טרייען מאַן האָט די וועלט נאָך ניט געזעהן.

מ א ו ר י ס. דאַן וועט זי איינעם זעהן.

ה ע נ ר י ע ט א. וואו?

מ א ו ר י ס. דאָ.

(הענריעטא לאכט).

אַ ד אָ ל ף. יאַ, דאָס קלינגט ווי —

ה ע נ ר י ע ט א. (אונטערברעכט איהם, און רעדט אלץ צו מאו־ריס'ן) גלויבט איהר, אז איך פערלאָז זיך אויף מיין גוטען אדאָלפ'ן מעהר ווי איין פערטעל יאָהר?

מ א ו ר י ס. איך האָב קיין רעכט אויפצוהויבען א פראגע וועגען אייער ווייניג צוטרויען, אָבער פאר אדאָלפ'ס טרייהייט קאַוויר איך אייך.

ה ע נ ר י ע ט א. איהר דארפט דאָס ניט... איך האָב בלויז געפלוידערט, און נעהם אלעס צוריק וואָס כ'האָב געזאָגט... ניט בלויז ווייל איך וויל זיך ניט פיהלען וויינינגער גרויסמוטהיג פון אייך, נור ווייל עס איז אזוי... ס'איז מיינע א שלעכטע אייגענ־שאפט צו זעהן בלויז שלעכטיגקייט אין יעדע זאך; איך ווייס, אז דאָס איז א חסרון, אָבער איך קען זיך דערפון ניט אָפּגעוועהנען. דאָך איך גלויב, ווען איך זאָל האָבען די מעגליכקייט מיט אייךביידען צו פערברייינגען א לענגערע צייט, וואָלט איך אין אייער געזעלשאפט געוואָרען גאָר אַן אַנדערע... פערצייהע, אדאָלף! (זי לעגט איהר האַנד אויף זיין באק).

אַ ד אָ ל ף. דו ביזט אימער שלעכט אין דיין רעדען, אָבער גוט אין דיינע האנדלונגען. דאָך וואָס דו ווירקליך דענקסט — דאָס ווייס איך ניט.

ה ע נ ר י ע ט א. ווער קען דאָס דען וויסען?

מ א ו ר י ס. יאַ, ווען מיר וואָלטען דארפען זיין פעראנט־וואָרטליך פאר אונזערע געדאנקען, ווער פון אונז וואָלט זיך געקענט רעכטפערטיגען?

ה ע נ ר י ע ט א. האָט איהר אויך שלעכטע געדאנקען?

מ א ו ר י ס. נו, נאַטירליך, ווי איך וואָלט אין חלום בע־גאנגען די גרויזאמסטע האנדלונגען.

ה ע נ ר י ע ט א. אָה, אין חלום! דענקט נור; איך — אָך, ניין, איך שעהם זיך צו רעדען דערפון.

מ א ו ר י ס. נו, נו, איהר קענט רעדען, איהר דארפט אייך גארניט שעהמען!

ה ע נ ר י ע ט א. מיר האט זיך נעכטען ביינאכט גע'חלומ'ט, אז איך צושנייד גאנץ רוהיג אדאלפ'ס ברוסט־קאסטען — איך בין נעמליך א סקולפטארין — און ער, מיט זיין שטענדיגע גרויסקייט, האט ניט געמאכט קיין ווידערשטאנד און האט מיר נאך געהאלפען ביי די שווערע פלעצער, דען ער קען מעהר אנאטאמיע ווי איך.

מ א ו ר י ס. איז ער געוועז טויט?

ה ע נ ר י ע ט א. ניין, ער האט געלעבט.

מ א ו ר י ס. דאס איז שווידערהאפט. און דאס האט אייך ניט פערשאפט קיינע ליידען?

ה ע נ ר י ע ט א. ניין, און דאס וואונדערט מיך, ווייל איך בין זעהר עמפפינדליך פאר פרעמדע ליידען — ניט אמת, אדאלף?

א ד א ל ף. פאלקאמען אמת; מען קען זאגען אונגעוועהנליך, דאך מיט חיות פיהלסטו גארניט מיט.

מ א ו ר י ס. און איך ווידער קען ניט מיטפיהלען ניט מיט אייגענע ליידען, און ניט מיט פרעמדע.

א ד א ל ף. יעצט דערצעהלט ער ניט דעם אמת וועגען זיך. ניט וואהר, מאדאם קאטהערינא?

ק א ט ה ע ר י נ א. איך וויים ניט, איך האב ניט אנגעטראפען נאך א מענש, וואס זאל האבען אזא ווייך הארץ ווי הערר מאוריס. עס איז קוים צום גלויבען: אבער ער האט שיעור ניט גערופען די פאליציי, ווייל איך האב ניט אנגעגאסען קיין פרישע וואסער פאר די פישעלעך... טאקע פאר די וואס שטעהען דארט אויפ'ן טיש... טהוט נור א קוק אויף זיי, עס זעהט אוים, ווי זיי וואלטען הערען וואס איך זאג. —

מ א ו ר י ס. נא, מיר זיצען דא, און מאכען זיך ריין ווי די מלאכים, און דאך איז יעדער פון אונז אינערליך פעהיג, אויף א גאנץ איידעלען ארט צו בעגעהן דעם גרעסטען שורקען־טהאט, זאגאר ווען עס האנדעלט זיך וועגען עהרע, פרויען אדער געלד. — איהר זענט אלזא א סקולפטארין, פריילין!

ה ע נ ר י ע ט א. קיין גאנץ גרויסע ניט, דאך גענוגענד צו

מאכען א ביוסט; און איך פיהל זיך אויף פעהיג צו מאכען אייערע, וואס דאס איז שוין לאנג מיין טרוים געווען.

מ א ו ר י ס. מיט'ן גרעסטען פערגעניגען. דער טרוים ווייניגסטענס קען געשווינד פערווירקליכט ווערען.

ה ע נ ר י ע ט א. יעצט אבער וויל איך זיך נאך ניט פארשטעלען אייער געזיכטס־ציגע, איך וועל ווארטען ביז נאך דעם ערפאלג וואס איהר וועט הייטע נאכט זיכער האבען; דאן וועט איהר ערשט זיין דאס וואס איהר דארפט צו זיין.

מ א ו ר י ס. ווי זיכער איהר זענט אין מיין זיעג.

ה ע נ ר י ע ט א. יא, אויף אייער געזיכט שטעהט אנגעשריבען, אז איהר וועט זיגען אין דיעזער שלאכט, און איך גלויב, אז איהר אליין מוזט דאס פיהלען...

מ א ו ר י ס. וואס מאכט אייך אזוי גלויבען?

ה ע נ ר י ע ט א. איך פיהל עס! איהר ווייסט, איך בין היינט אין דער־פריה געווען קראנק, און יעצט פיהל איך ווידער גוט. (אדאלף פאנגט אן ווערען נידערשלאגען).

מ א ו ר י ס. (פערלעגען) הערט, עס איז מיר איבערגעבליבען אן איינציגער טהעאטער־בילעט — אבער טאקע נור איינער. איך וועל דיך מיט איהם פרעזענטירען, אדאלף.

א ד א ל ף. א דאנק, מיין פריינד, איך טרעט איהם אפ הענריעטא'ן.

ה ע נ ר י ע ט א. אבער קען עס דען זיי ן?

א ד א ל ף. ווארום זאל דאס ניט קענען — איך געה יעדענפאלס קיינמאל אין טהעאטער, ווייל איך קען די היץ ניט פערטראגען.

ה ע נ ר י ע ט א. אבער נאך דער פארשטעלונג וועסטו דאך מיך קומען אפווארטען לעבען טהעאטער?

א ד א ל ף. אויב דו וועסט דאס שטארק פערלאנגען... ווארים מאורים דארף אהער קומען נאך דער פארשטעלונג, וואו מיר אלע ערווארטען איהם.

מ א ו ר י ס. דו מעגסט זיך נעהמען די מיה און אונז אפווארטען. און ווירקליך איך בעט דיך דאס צו טהאן. דו הערסט —

און ווען דו ווילסט אונז ניט אפּוואַרטען פאַר'ן טהעאטער קענסטו אונז טרעפען אין דער אַבערזש דע אדרעה — אַבגעמאַכט?

אַ ד אָ ל ף. וואָרט, דו האָסט א פעהיגקייט צו שליכטען פראגען דיר לטובה, נאָך איידער דער צווייטער האָט די מעגליכ־קייט נאָכצודענקען וועגען דעם.

מ א ו ר י ס. איז דען דאָ דעריבער נאָכצודענקען — אויב דו זאָלסט דיין דאַמע אפּוואַרטען, אָדער ניט?

אַ ד אָ ל ף. דו ווייסט ניט וואָס דיזע אונבעדייטענדע האנדלונג קען אמאָל בעדייטען, איך האָב אָבער א געוויסע אהנונג דערפון.

ה ע נ ר י ע ט א. ש־ש־ש! רעד ניט פון קיין געשפּענסטער ווען די זון שיינט! זאָל ער קומען אָדער ניט, מיר וועלען אונזער וועג אויף צוריק אליין געפינען.

אַ ד אָ ל ף. (הויבט זיך אויף) נאַ, איך מוז יעצט יעדענפאַלס געהען — מיין מאָדעל קומט יעצט. אדיע! און איך ווינש דיר גליק, מאָורים! אדיע, הענריעטא!

ה ע נ ר י ע ט א. ווילסטוווירקליך שוין געהען?

אַ ד אָ ל ף. איך מוז.

מ א ו ר י ס. דאַן זיי געזונד! אויף ווידערזעהן!

(אַדאָלף געהט ארוים בעגריסענדיג קאַטהערינאַ'ן).

ה ע נ ר י ע ט א. אַך, דענקט נור, ענדליך האָבען מיר זיך דאָך געטראָפען!

מ א ו ר י ס. קומט דאָס אייך פאַר מערקווירדיג?

ה ע נ ר י ע ט א. עס זעהט אוים, ווי דאָס וואָלט געמוזט גע־שעהן, ווייל אדאָלף האָט געטהאָן אלעם, אום דאָס צו פערהינ־דערען.

מ א ו ר י ס. האָט ער דאָס?

ה ע נ ר י ע ט א. איהר האָט דאָך דאָס זעלבסט געמוזט בע־מערקען.

מ א ו ר י ס. איך האָב עס געמערקט, אָבער צו וואָס זאָלט איהר דאָס דערמאָהנען?

ה ע נ ר י ע ט א. איך מוז.

מ א ו ר י ס. איך מוז אייך אויך זאָגען, אז איך האָב

געוואָלט ענטלויפען דורך דער קיך, אום זיך מיט אייך ניט צו טרע־פען, אָבער א גאסט האָט פערשלאָסען די טהיר און האָט עס מיר געהינדערט.

ה ע נ ר י ע ט א. ווארום דערצעהלט איהר עס מיר יעצט?

מ א ו ר י ס. איך וויים ניט.

(פרוי קאטהערינא ווארפט אום גלעזער און פלעשער).

מ א ו ר י ס. זייט רוהיג, פרוי קאטהערינא, עס איז קיין געפאהר.

ה ע נ ר י ע ט א. איז דאָס געווען א סיגנאל אָדער א וואר־נונג?

מ א ו ר י ס. וואהרשיינליך ביידע.

ה ע נ ר י ע ט א. בין איך דען א לאָקאָמאָטיוו, וואָס דארף האָבען באהן־וועכטער.

מ א ו ר י ס. פיעלייכט באהן־וועכטער וואָס קערעווען די רעל־סען; דען די געפאהר איז אימער אם מעהרסטען ביים וועכסלען.

ה ע נ ר י ע ט א. ווי גרויזאם איהר קענט זיין.

ק א ט ה ע ר י נ א. הערר מאורים איז קיינמאָל ניט גרוי־זאם... קיין מענש איז ניט אזוי פריינדליך און געטריי צו די וואָס ליעבען און אכטען איהם ווי...

מ א ו ר י ס. ש־ש־ש!

ה ע נ ר י ע ט א. (צו מאורים'ן) די אלטע איז א צו גרויסע עזות פּנים'ניצע.

מ א ו ר י ס. אויב איהר ווילט, קענען מיר געהען אביסעל אויפ'ן בולוואר.

ה ע נ ר י ע ט א. מיט'ן גרעסטען פערגעניגען, דען דאָ איז ניט מיין פּלאַץ. איך פיהל ווי דער האס שלינגט מיך איין... (געהט אַרוים).

מ א ו ר י ס. (וויל אויך געהן) אדיע, פרוי קאטהערינא!

ק א ט ה ע ר י נ א. איין אויגענבליק. קען איך צו אייך רע־דען א וואָרט, הערר מאורים?

מ א ו ר י ס. (בלייבט ניט ווילענדיג שטעהן) וואָס?

ק א ט ה ע ר י נ א. טהוט דאָס ניט! טהוט דאָס ניט!

מ א ו ר י ס. וואָס ?

ק אַ ט ה ע ר י נ א. טהוט דאָס ניט !

מ א ו ר י ס. שרעקט אייך ניט. דיעזע דאמע איז ניט מיין גלייכען, מעהר ניט זי אינטערעסירט מיך, און דאָס אויך גאַנץ וועניג.

ק אַ ט ה ע ר י נ א. פערלאָזט זיך ניט אויף זיך !

מ א ו ר י ס. אַה, איך קען זיך אויף זיך פערלאָזען ! — אדיע! (געהט אַרויס).

(פאָרהאַנג)

צווייטער אַקט.

(ערשטעס בילד)

(די אָבערזש דע אַדרעה. אַ קאַפעע אין טהעאַטראַלישען סטיל פון זיעבעצענטען יאהרהונדערט. די טישען און שטוהלען זע־נען צעוואָרפען אין פערשיעדענע ווינקלען. די ווענד זענען דעקאָרירט מיט שווערדען און ביקסען; די פאַנעעלען זענען בעשטעלט מיט גלעזער און קריגלעך).

מאורים אין פראַק און העגריעטא אין טהעאַטער־קלייד זיצען ביי אַ טיש, אויף וועלכען עס שטעהט אַ פלאַש שאַמפּאַניער און דריי אָנגעפּיהלטע גלעזער. דאָס דריטע גלאָז שטעהט אויף דער פערטער זייט טיש, וואָס איז נעהנטער צום הינטער־גרונד; און נעבען דעם אַ דריטער לעהנ־שטוהל, וועלכער וואַרט אויף דעם אבוועזענדען „דריטען מאַן“.

מ א ו ר י ם. (נעהמט ארוים זיין זייגערעל און לעגט עס אויפ׳ן טיש) וועט ער ניט קומען ביז פינף מינוט צייט, וועט ער שוין איינ־גאַנצען ניט קומען. לאָמיר דערווייל טרינקען מיט זיין געשפענסט. (שטויסט אָן מיט דעם דריטען גלאָז).

ה ע נ ר י ע ט א. (טהוט דאָס זעלבע) צו דיין געזונד, אדאָלף!

מ א ו ר י ם. ער וועט ניט קומען.

ה ע נ ר י ע ט א. ער וועט קומען.

מ א ו ר י ם. ער וועט ניט.

ה ע נ ר י ע ט א. ער וועט.

מ א ו ר י ם. וואָס פאַר אַן אָווענד, און וואָס פאַר א וואונ־דערבאַרער טאָג! איך קען נאָך אַלץ ניט בעגרייפען, אז א נייע לע־בען האָט פאַר מיר אָנגעפאַנגען! דענקט נור: דער דירעקטאָר גלויבט, אז איך קען רעכענען פאַר ניט ווייניגער ווי אויף הונדערט טויזענד פראַנקען... פאַר צוואַנציג טויזענד קויף איך א ווילא ניט ווייט פון שטאָדט, און אכציג וועט מיר נאָך איבערבלייבען... ערשט

מארגען וועל איך דאָס אַלעס קענען בעגרייפען. איך בין יעצט אַזוי מיעד, מיעד, מיעד. (זינקט אַרונטער אין שטוהל) איהר זענט אַמאָל געווען גליקליך?

הענריעטא. ניין, קיינמאָל ניט — ווי פיהלט מען זיך דען?

מאוריס. ווי זאָל איך עס אייך ערקלעהרען? איך קען עס ניט אויסדריקען; אבער איך דענק אם מעהרסטען וועגען די ער־געבניש פון מיינע געגנער. ס'איז אפילו ניט אַזוי שעהן, אבער אַזוי איז עס.

הענריעטא. איז דען דאָס גליק, ווען מען דענקט פון זיינע געגנער?

מאוריס. דער זיעגער מוז דאָך צעהלען די טויטע און פער־וואונדעטע, אום ער זאָל קענען זיך מאכען א בעגריעף ווי גרויס זיין זיעג איז.

הענריעטא. זענט איהר טאַקע אַזוי בלוטדורשטיג?

מאוריס. אייגענטליך ניט; אבער ווען מען האָט געפיהלט יאָהרען־לאנג דעם דרוק פון יענעמס קנאפעל אויף דער ברוסט, מוז עס איינעם פרעהען, ווען מען קען פון זיך ארונטערוואַרפען דעם פיינד און פריי אויפאטהעמען.

הענריעטא. זעהט עס ניט אויס זאָנדערבאר, דאָס וואָס איהר זיצט דאָ מיט מיר אליין, מיט אַ פרעמדע, אונבעדייטענדע מיידעל — אין אַזאַ אווענד ווי היינט, ווען איהר וואָלט אייך בע־דאַרפט צייגען אלץ זיענער פאר אלע מענשען אויפ'ן בולוואַר און אין גרויסע רעסטאָראַנען.

מאוריס. עטוואס זאָנדערבאר איז דאָס פיעלייכט, אבער איך פיהל זיך דאָ גוט, און אייער געזעלשאפט איז גאנץ גענוג פאר מיר.

הענריעטא. איהר פיהלט זיך ניט פרעהליך?

מאוריס. ניין, איך פיהל זיך גיכער טרויעריג, און מיר וואָלט זיך וועלען וויינען אביסעל.

הענריעטא. וואָס מאכט אייך דען אַזוי פיהלען?

מ א ו ר י ס. דאָס גליק וואָס קען זיין פוסטקייט; דאָס גליק וואָס וואַרט פאַר דעם אונגליק.

ה ע נ ר י ע ט א. אך, אַזוי טרויעריג! וואָס פעהלט אייך דען?

מ א ו ר י ס. מיר פעהלט נור דאָס וואָס מאַכט ווערטה צו לעבען.

ה ע נ ר י ע ט א. איהר ליעבט זי אַלזאָ ניט מעהר?

מ א ו ר י ס. ניין, ניט אויף די אַרט, ווי איך פערשטעהע ליע־בע, גלויבט איהר, אַז זי האָט געלעזען מיין דראַמא, אָדער זי האָט זי געוואָלט לעזען? אך, זי איז זעהר גוט, אויפאָפפערענד און פיינפיהלענד, אָבער אויסצוגעהן מיט מיר א נאַכט און פערברענגען, דאָס האַלט זי פאַר א גרויסע זינד. ווייסט איהר, איך האָב איהר איינמאָל איינגעלאַדען צו שאַמפּאַניער, און אַנשטאַט צו פרעהען זיך, האָט זי גענומען די וויין־קאַרטע נאָכצוזעהן וויפיעל עס קאָסט. און ווען זי האָט דערזעהן דעם פּרייז, האָט זי געוויינט — גע־וויינט, ווייל מאַריאַן האָט בעדאַרפט האָבען נייע זאָקען. דאָס איז טאַקע שעהן, און פיעלייכט אויך ריהרענד, אָבער מיך אַמוזירט דאָס ניט. איך וויל געניסען איידער דאָס לעבען פערגעהט. ביז יעצט האָב איך מעהר ניט געהאַט ווי מאַנגעל, אָבער יעצט, יעצט... פאַנגט זיך דאָס לעבען אָן פאַר מיר. (דער זייגער שלאָגט צוועלף) יעצט פאַנגט זיך אָן א נייער טאָג, א נייע צייט־רעכנונג!

ה ע נ ר י ע ט א. אַדאָלף וועט שוין ניט קומען.

מ א ו ר י ס. ניין, יעצט וועט ער מעהר ניט קומען! און יעצט איז שוין אויך צו שפּעט צו פאָהרען אַהין.

ה ע נ ר י ע ט א. אָבער מען ערוואַרטעט דאָך אייך דאָרטען.

מ א ו ר י ס. זאָלען זיי וואַרטען. זיי האָבען מיך געמאַכט דאָס צו פערשפּרעכען און איך נעהם מיין פערשפּרעכען צוריק.— ווילט זיך אייך יעצט אַהין פאָהרען?

ה ע נ ר י ע ט א. ניין, אין געגענטהייל!

מ א ו ר י ס. ווילט איהר מיר דאָ לייסטען געזעלשאַפט?

ה ע נ ר י ע ט א. גערן! ווען עס וועט אייך נאָר פערשאַפען פערגעניגען.

מ א ו ר י ס. איך בעט אייך דאָס זעהר! — איהר זעהט דער זיעגעס־קראַנץ איז ווערטהלאָז, ווען מען קען איהם ניט לעגען ביי די פיס פון א פרוי; אלעס איז ווערטהלאָז ווען מען האָט ניט קיין פרוי.

ה ע נ ר י ע ט א. ברויכט איהר דען צו זיין אָהן א פריי! — איהר?

מ א ו ר י ס. א פראגע!

ה ע נ ר י ע ט א. ווייסט איהר דען ניט, אז א מאן איז אונ־ווידערשטעהליך, אין זיין שטונדע פון ערפאָלג?

מ א ו ר י ס. דאָס וויים איך ניט, וואָרים איך האָב ניט געהאט די ערפאהרונג.

ה ע נ ר י ע ט א. איהר זענט א וואונדערליכער מענש; איהר זענט אין דיעזען אויגענבליק דער בענײדענסטער אין פאַריז, און איהר זיצט גאָר דאָ און גריבעלט זיך. פלאגט אייך פיעלייכט דער געוויסען, וואָס איהר האָט פערשפּעטיגט צו טרינקען ציקאָריע־קאַווע מיט דער אלטער.

מ א ו ר י ס. יא, מיין געוויסען פלאגט מיך וועגען דעם, און איך פיהל ביז אהער זייערע בעליידיגטע געפיהלען, זייערע געקרענק־טע געפיהלען און זייער בערעכטיגטען פערדרוס. מיינע אונגליקס־קאַמעראַדען האָבען א רעכט דיעזען אווענד צו פאָדערן מיין פער־זאָן; די גוטע פרוי קאטהערינא האָט דאָס פאַררעכט אויף מיין ער־פאָלג, וועלכער האָט בעדאַרפט פערשפּרייטען א האָפנונגס־שטראהל איבער די אָרימע, וועלכע האָבען דאָס גליק נאָך ניט געהאט. איך האָב פון זיי געראַובט דעם גוטען גלויבען וואָס זיי האָבען אין מיר געהאט. איך הער זיי שווערען: מאורים קומט, ער איז א גוטע זעעלע, ער פעראכטעט אונז ניט, ער האלט אימער זיין וואָרט; אָבער יעצט שווערען זיי פאלש!

(וועהרענד ער האָט גערעדט, האָט איינער אָנגעפאנגען אין נעבען־צימער צו שפּיעלען דאָס פינאל פון בעטהאווענ׳ס ד־מאל־סאנאטא (נומ. 2, אפּ. 31) די אַלעגרעטא ווערט צוערשט געשפּיעלט פּיאנא, דאַן אימער מעהר פארטע, וואָס אמאָל אלץ שטאַרקער, שליסליך ווילד.)

מ א ו ר י ס. ווער שפּיעלט עס יעצט אזוי שפּעט אין דער נאכט?

ה ע נ ר י ע ט א. דאָס מוז זיכער זיין אזעלכע נאכט־פויגעל ווי מיר. — אבער הערט, אייער פּארשטעלונג איז ניט אין גאנצען ריכטיג. עראינערט איהר אייך, אז אדאָלף האָט פערשפּראכען אונז דאָ אפּצואווארטען? מיר האָבען דאָ געווארט פאר איהם, אבער ער האָט זיין פערשפּרעכען ניט געהאלטען. איהר זענט אלזאָ אונשול־דיג.

מ א ו ר י ס. דענקט איהר אזוי? ווען איהר רעדט גלויב איך, אָבער ווען איהר הערט אויף, פאנגט מיך מיין געוויסען ווידער אָן צו פּלאגען. וואָס האָט איהר אין דיעזען פּאקעט?

ה ע נ ר י ע ט א. אך, דאָס איז נור א לאָרבער־קראנץ, וועל־כען איך האָב געדענקט אייך ארויפצושיקען אויף דער ביהנע. כ'האָב אָבער ניט געהאט די געלעגענהייט דערצו. לאָזט מיר איהם אייך יעצט געבען. מען זאָגט, אז דאָס קען קיהלען א הייסען שטערן. (זי שטעהט אויף און לעגט דעם קראנץ אויף זיין קאָפּ; דאן גיט זי איהם אַ קוש אויפ'ן שטערן) הוררא פאר'ן זיעגער!

מ א ו ר י ס. אָבער ניט אזוי.

ה ע נ ר י ע ט א. אויף די קניע! הוררא פאר'ן קעניג!

מ א ו ר י ס. (הויבט זיך אויף) ניין, דו שרעקסט מיך.

ה ע נ ר י ע ט א. (שכור'לעך) דו שרעקענדער מאן! דו קליינ־מוטהיגער! דו, וואָס שרעקסט זיך זאגאר פאר'ן גליק. ווער האָט פון דיר גערויבט דיין זעלבסטגעפיהל און דיך געמאכט פאר א קליין מענשעלע?

מ א ו ר י ס. (שכור'לעך) פאר א קליין מענשעלע? יא, דו האָסט רעכט. איך ארבייט ניט ווי דער ריעז אין די וואָלקענס מיט דונער און בליץ, איך שמיעד מיינע שווערדען אין דער שטילקייט פון טהאָל. דו גלויבסט, אז איך שרעק זיך פאר'ן זיגער־קראנץ. ניין, איך אכטע איהם בלויז ווענינ, דען ער איז ניט גענוג פאר מיר. דו גלויבסט, אז איך שרעק זיך פאר'ן געשפּענסט, וועלכער זיצט דאָ מיט זיינע אייפערזיכטיגע גרינע אויגען און בעוואכט מיינע געפיה־לען — פון וועמענס שטארקייט דו האָסט קיין אהנונג. — אוועק דו

געשפּענסט! (ער וואַרפט דאָס דריטע גלאָז ארונטער פון טיש) פּאַרט, דו, דריטער מאַן, וועלכער געהערסט ניט אהער. — דו אבוועזענ־דער, וועלכער האָסט דיין רעכט פערלוירען, אויב דו האָסט ווען עס איז געהאט אזעלכעס! — דו ביזט אויסען געבליבען פון שלאַכטפעלד, ווייל דו האסט שוין געוואוסט אז דו ביזט געשלאָגען! — אזוי ווי איך צומאַהל דיעזעס גלאָז אונטער מיינע פיס, אזוי וועל איך דיין בילד צוברעקלען וועלכעס דו האָסט אויפגעריכטעט אין א טעמפּעל, וואָס איז ניט מעהר דיינער.

הענריעטא. (מיט אַ הויכע שטימע) גוט! אזוי זאל עס זיין! גוט, מיין העלד!

מאוריס. יעצט האָב איך געאָפּפערט מיין בעסטען פריינד, מיין טרייעסטען העלפער אויף דיין אלטאר, אסטארטא! ביזטו צופריעדען?

הענריעטא. — אסטארטא. דאָס איז א שעהנער נאָמען. איך וועל איהם האלטען. — איך גלויב, דו ליעבסט מיך. מאורים.

מאוריס. נאַטירליך! (אומארמט איהר ליידענשאפטליך) דו, אומגליקס־ווייב! דו, וואָס וועקסט דעם מאַן'ס מוטה און מאכסט גליהען זיין בלוט מיט'ן דופט פון דיין בלוט. פון וואנען קומסטו, און וואוהין ווילסטו מיך פיהרען? איך האָב דיך געליעבט נאָך איי־דער איך האָב דיך געזעהן; וועו מען פלעגט רעדען פון דיר האָב איך געציטערט; און ווען איך האָב דיך געזעהן אין דער טהיר איז דיין גייסט אריינגעפלויגען אין מיינעם, און ווען דו ביזט אוועק האָב איך דיך ארומגעהאלטען מיט מיינע אָרימס; איך האָב געוואָלט ענטלויפען פון דיר. אבער מען האָט דאָס מיר געשטערט, און הייטע נאכט זענען מיר צוזאמען געטריבען געוואָרען ווי אין דעם יעגער'ס נעץ. וועמענס שולד איז דאָס? דיין פריינד'ס וואָס האָט אונז צוזאמען געפיהרט!

הענריעטא. שולד אָדער ניט שולד; וואָס געהערט דאָס אהער, און וואָס מאכט דאָס אוים? אראַלף האָט די שולד וואָס ער האָט אונז נאָך פריהער ניט צוזאמענגעפיהרט. ער איז בעגאנגען א פערברעכען וואָס ער האָט אונז גערויבט צוויי וואָכען גליק צו וועלכע ער האָט קיין רעכט ניט געהאט. איך בין אייפער־

זיכטיג אויף איהם אין דיין נאָמען; איך האָס איהם ווייל ער האָט פון דיר גערויבט דיין געליעבטע. מיר ווילט זיך איהם אויס־שטרייכען אין דער עראינערונג פון די לעבעדיגע. איהם אויסמעקען פון דער פערגאנגענהייט, איהם מאכען אונגעשאפען, אונגעבוירען!

מ א ו ר י ס. מיר וועלען איהם בעערדיגען אין אונזערע אייגענע געדאנקען, מיר וועלען איהם אין ווילדען וואלד מיט בלעטער אונ צווייגען בעדעקען, און אויף זיין קבר פיעל שטיינער אנלעגען אזוי אז ער זאל שוין מעהר ניט קענען זעהען די ליכטיגע וועלט. (הויבט אויף זיין גלאָז) אונזער שיקזאל איז פערזיגעלט. (טרינקט) וועה, וואָס וועט יעצט קומען?

ה ע נ ר י ע ט א. יעצט וועט קומען א נייע צייט־רעכנונג! וואָס האָסטו דאָרט אין פאקעט?

מ א ו ר י ס. איך קען זיך ניט עראינערן.

ה ע נ ר י ע ט א. (עפענט דאָס פעקעל און נעהמט דערפון אַרויס א קראוואט און אַ פּאָר ווייסע האַנדשוה) אַ טהייערער קראוואט, האָט זיכער געמוזט קאָסטען 10 גראשען.

מ א ו ר י ס. (רייסט דאָס ביי איהר אַרויס פון האַנד) ריהר דאָס ניט אָן!

ה ע נ ר י ע ט א. דאָס איז פון איהר?

מ א ו ר י ס. יע, ס'איז פון איהר.

ה ע נ ר י ע ט א. גיב עס מיר!

מ א ו ר י ס. ניין, זי איז בעסער פון דיר, בעסער פון אייך אלע!

ה ע נ ר י ע ט א. דאָס גלויב איך ניט; זי איז פּראָסטער און קארגער! איינע וואָס ווייגט ווען מען טרינקט שאמפּאַניער.

מ א ו ר י ס. ווייל דאָס קינד האָט קיין זאַכען ניט געהאט; און דאָס צייגט אז זי איז א גוטע פרוי.

ה ע נ ר י ע ט א. פיליסטער! דו וועסט קיינמאָל קיין קינסטלער ניט זיין! איך אבער בין א קינסטלערין, און איך וועל פון דיר מאכען א ביוסט מיט א קרעמער־היטעל אנשטאט מיט א לאָרבער־קראַנץ — זי הייסט זשעאַנע...?

מ א ו ר י ס   פון וואנען ווייסטו דאָס ?

ה ע נ ר י ע ט א.   ווייל אזוי הייסען אלע פּראָסטע הויז־פרויען.

מ א ו ר י ס.   הענריעטא !

ה ע נ ר י ע ט א.   (נעהמט די האַנדשוה און דעם קראוואט און ווארפט דאָס אריין אין קאַמין).

מ א ו ר י ס.   (שוואך) אסטארטא ! יעצט ווילסטו א פרויען־אָפּפער. דו זאָלסט עס אויך האָבען. אבער ווען דו ווערסט וועלען דאָס אונשולדיגע קינד ווערסטו מוזען געהן.

ה ע נ ר י ע ט א.   קענסטו מיר זאגען וואָס דיך בינדט צו מיר ?

מ א ו ר י ס.   ווען איך זאָל וויסען, וואָלט איך זיך דאָך גע־קענט אָפּרייסען. דאָך, איך גלויב אז דאָס איז די שלעכטע אייגענ־שאפטען וואָס דו האָסט און וואָס מיר פעהלט. איך גלויב, אז דאָס איז דאָס בייזע אין דיר וואָס ציהט מיך מיט א אונגווידער־שטעהליכען רייץ.

ה ע נ ר י ע ט א.   האָסטו קיינמאָל קיין פערברעכען ניט בע־גאנגען ?

מ א ו ר י ס.   קייןווירקליכען קיינמאָל. האָסטו ?

ה ע נ ר י ע ט א.   יא.

מ א ו ר י ס.   אזוי; און ווי איז דאָס געוועזן.

ה ע נ ר י ע ט א.   דאָס איז געוועזן גרעסער ווי צו בעגעהן א גוטע האנדלונג, ווייל דאָס מאכט שטעהן אויף איין שטופע גלייך מיט אנדערע ; עס איז געוועזען גרעסער ווי א העלדענטהאט, ווייל דערמיט שטעלען מיר זיך העכער פון אנדערע און ווערען בעלוינט; דיעזער פערברעכען האָט מיך ארויסגעשטויסען פון דער געזעל־שאפט און מענשען און האָט מיך געבראכט אויף אן אנדער זייט פון לעבען. זייט יענער שטונדע לעב איך נור א האלב לעבען, א טרוים לעבען, און דערפאר קען איבער מיר די ווירקליכקייט קיין שליטא ניט האָבען.

מ א ו ר י ס.   וואָס האָסטו דען געטהאָן ?

העני־עטא. איך וויל דאָס ניט זאָגען. ווייל דאַן וועסטו זיך ווידער דערשרעקען.

מאורים. קען מען דיך ניט אויסגעפינען?

העני־עטא. ניין; אבער דאָס הינדערט מיך ניט צו זעהן די פינף שטיינער אויפ'ן ראקעטע־פּלאַץ וואו דאָס עשאפאָט פלעגט שטעהן, און דערפאר וואג איך אויך קיינמאָל ניט צו נעהמען א פעשעל קאָרטען אין האנד, ווייל איך מיש אימער אויף דאָס פיפטעל־דיימאנד...

מאורים. אזא פערברעכען איז דאָס געווען?

העני־עטא. יע, אזא פערברעכען.

מאורים. ס'איז שוידערהאפט, אבער אינטערעסאנט! פלאגט דיך קיינמאָל דער געוויסען?

העני־עטא. קיינמאָל; אבער ווען מיר זאָלען קענען רעדען פון עפּעס אנדערש וואָלט איך געווען דאנקבאר.

מאורים. צום ביישפּיעל — מיר זאָלען רעדען פון ליעבע?

העני־עטא. פון ליעבע רעדט מען ניט ביז זי איז ניט צו ענדע.

מאורים. האָסטו געליעבט אדאָלף'ן?

העני־עטא. איך ווייס ניט. זיינע נאטירליכע גוטסקייט האָט מיך געצווינגען ווי א שעהנע פערשוואונדענע קינדהייטס־ער־אינערונג. אבער עס איז געווען א סך אין זיין פערזאָן וואָס ס'איז מיר געווען אבשטויסענד, איך האָב געמוזט לאנג רעטושירען, ענ־דערן, צולענען, אוועקנעהמען. ביז איך האָב פון איהם געמאכט א פיגור. און ווען ער פלעגט רעדען, האָב איך אימער געקענט בע־מערקען, אז ער האָט עס פון דיר געלערענט; אבער ער האָט עס אָפט זעהר שלעכט פערשטאַנען. דו קענסט זיך פארשטעלען ווי קלעגליך מיר קומט יעצט פאר די קאָפּיע, ווען איך זעה דאָס אָרי־גינאל. דערפאר האָט ער אויך מורא געהאט מיר זאָלען זיך ניט טרעפען; און ווען דאָס האָט פּאסירט, האָט ער באלד פערשטאַנען אז זיין צייט איז אויס.

מאורים. ארימער אדאָלף!

ה ע נ ר י ע ט א. מיר טהוט לייד פאר איהם, ווייל ער לייי־דעט אהן א שיעור.

מ א ו ר י ס. שא! אימיצער קומט!

ה ע נ ר י ע ט א. עס קען אמאל זיין, אז דאס איז ער.

מ א ו ר י ס. דאס וואלט געווען אונערטרעגליך.

ה ע נ ר י ע ט א. ניין, עס איז ניט ער. אבער ווען ער וואלט עס געווען, וואס דענקסטו וואלט דא פארגעקומען?

מ א ו ר י ס. צוערשט וואלט ער געווען אביסעל ברוגז׳ליך אויף דיר, ווייל ער האט געמאכט א טעות אין פלאץ וואו אונז אפצואווארטען, און האט געזוכט אין פערשיעדענע קאפעע׳ס — אבער דיעזער ברוגז וואלט גלייך איבערגעגאנגען אין פרייד, וואס ער האט אונז דא געטראפען — און וואס ער זעהט אז מיר האבען איהם ניט אפגענארט און אין דער פרייד, און דורך דעם אונרעכט וואס ער האט אונז געטהאן דורך זיין פערדאכט, וועט ער אונז ביי־דע ליעבען; און דאן וואלט ער זיין ענטציקט וואס מיר זענען גע־ווארען אזעלכע גוטע פריינד; און אז דאס איז אימער זיין טרוים געווען — הם! ער האלט יעצט א רעדע! זיין טרוים דאס מיר דריי זאלען פארמירען א טריאומף־ראטה וועלכער זאל קענען ציי־גען דער וועלט א ביישפיעל פון פריינדשאפט וועלכע פאדערט קיין זאך ניט — „יא, מאורים, איך פערלאז זיך אויף דיר טהיילווייז ווייל דו ביזט מיין פריינד, און טהיילווייז ווייל דיינע געפיהלען זענען געבונדען מיט אן אנדערע“.

ה ע נ ר י ע ט א. בראווא! דו האסט שוין געמוזט זיין אין אזא לאגע וואס דו ווייסט די זאך אזוי פינקטליך איבערצוגעבען. ווייסטו אז אדאלף איז פון די דרייער מענשען וועלכער קען זיך ניט אונטערהאלטען מיט זיין געליעבטע ווען זיינער א פריינד איז ניטא דערביי.

מ א ו ר י ס. דארום בין איך איינגעלאדען געווארען דיך צו אמוזירען — שא! מיר דוכט זיך איך הער אימעצען אין דרויי־סען. — ס׳מוז זיין ער.

ה ע נ ר י ע ט א. ניין. ווייסטו דען ניט, אז יעצט איז די שטונדע ווען געשפענסטער געהן ארום. מען קען יעצט א סך

הערען און טהיילמאַל אויף זעהן, וואכען ביינאכט ווען מען דאַרף שלאָפען האָט פאר מיר דעם זעלבען רייץ ווי א פערברעכען. מען שטעלט זיך איבער אין אויסערהאלב די נאטור־געזעצע.

מ א ו ר י ס. אבער די שטראָף איז שרעקליך... מיך פריהרט אָדער שוידערט, איינס פון דיביידע.

ה ע נ ר י ע ט א. (נעהמט איהר אָפּערא־מאַנטעל און הענגט איהם אָן אויף איהם) טהו דאָס אָן וועט דיר ווערען ווארים.

מ א ו ר י ס. דאָס איז שעהן. ס'איז ווי איך וואָלט זיין אין דיין הויט. ווי מיין קערפּער פון וואכען וואָלט זיך אויפגעלעזט און איבערגעגאסען אין דיין פארם; איך פיהל, ווי איך ווער איבערגע־שמאָלצען; אבער איך בעקום אויף א נייע זעעלע, נייע געדאנקען, און דאָ וואו דיין ברוסט האָט א צייכען געלאָזט, פאנגט זיך מיינע אָן צו הויבען...

(דער פּיאניסט אין נעבען־צימער, האָט וועהרענד דער גאַנצער סצענע געשפּיעלט ד־מאַלל־סענאטא, באלד פּיאניססימאָ, באלד וואהנזיניג פאָרטיססימא; באלד איז ער שטיל געבליבען, און באַלד האָט זיך אויך געהערט די טאַקטען 96־107 פון דעם פינאל).

מ א ו ר י ס. וואָס פאר אַן אונמענש, שפּיעלט דאָס אַזוי שפּעט אין דער נאכט אויף דער פּיאנא. איך ווער קראנק דערפון. ווייסטו וואָס: לאָמיר פאָהרען אין בולאָנער וועלדעל און דאָרט פריהשטיקען אין פּאַוויליאָן, און זעהן ווי די זונן וועט אויפגעהן.

ה ע נ ר י ע ט א. גוט!

מ א ו ר י ס. אָבער צוערשט וויל איך אנשרייבען א בריוועל און דאָס אוועקשיקען א היים און זיך הייסען שיקען דאָרט אין פּאַוויליאָן מיין פּאָסט און מיינע מאָרגען־צייטונגען. הער נור, הענ־ריעטא, זאָלען מיר איינלאדען אדאָלף'ן?

ה ע נ ר י ע ט א. אַך דאָס וועט זיין גאָר גרויסארטיג! הא־הא! זאָל ער קומען! דער עזעל וועט אויך קענען איינגעשפּאנט ווערען פאר'ן טריאומף־וואָגען! זאָל ער קומען! (זיי הויבען זיך אויף).

מ א ו ר י ס. (נעהמט פון זיך אַרונטער דעם מאַנטעל) דאַן וועל איך אַנקלונגען.

ה ע נ ר י ע ט א. וואַרט אַ אויגענבליק! (זי וואַרפט זיך אין זיינע אָרימס).

(פאָרהאַנג).

(צווייטעס בילד).

(אַ גרויסער פּראַכטפאָלער רעסטאָראַנט־צימער אין בולאָנער וועלדעל. דאָס צימער איז אויסמעבלירט מיט רייכע טעפּי־כער, שפּיגלען, לעהן־שטוהלען, און דיוואַנען. אין הינטער־גרונד גלעזערנע טהירען און פענסטער וועלכע קוקען אַרויס אויף די אָזערעס. אין פאָדערגרונד אַ טיש, געדעקט מיט בלו־מען, פּרוכט־שאַלען, וויין־גראַפינקעס, אויסטער־שיסלען, פער־שיעדענע וויין־גלעזער און צוויי אָנגעצונדענע קאַנדעליאַב־רעס. רעכטס אַ רונדער טיש מיט צייטונגען און טעלעגראַמען. מאַורים און הענריעטא זיצען איינער געגען אַנדערן נעבען טיש. אין דרויסען האַלט די זון אין אויפגעהן.)

מ א ו ר י ס. ס'קען מעהר קיין צווייפעל ניט זיין! די צייטונגען זאָגען מיר דאָס און די אַלע טעלעגראַמען וואָס גראַטולירען מיר מיט מיין ערפאָלג. א ניי לעבען פאַנגט זיך אָן; היינט בייגאַכט האָבען זיך אונזערע שיקזאַלס פערבונדען, דו ביזט געוועזען די איינציגע, וואָס האָט אנטהייל גענומען אין מיינע האָפנונגען און אין מיין טריאומף. פון דיין האַנד האָב איך אויך געקראָגען דעם לאָר־בער־קראַנץ, און מיר ווייזט זיך אויס אז איך האָב אַלעס פון דיר געקראָגען.

ה ע נ ר י ע ט א. ס'אַרא וואונדערבאַרע נאַכט דאָס איז געוועזען! האָבען מיר דאָס געטרוימט, אָדער האָבען מיר עס ווירקליך דורכגעלעבט?

מ א ו ר י ס. (הויבט זיך אויף) און וואָס פאַר אַ מאָרגען נאָך דיזער נאַכט! איך גלויב, אז דאָס איז דער ערשטער טאָג וואָס די זון בעלייכט די וועלט; יעצט איז ערשט די וועלט בעשאַפען געוואָרען. דאָרט ליגט דער גן־עדן אין רויזען־ליכט פון דער מאָרגען־רויטקייט; און דאָ איז דאָס ערשטע מענשען־פּאָר... ווייסטו, איך בין אַזוי גליקליך, אז מיר וואָלט זיך וועלען וויינען וואָרום די גאַנצע וועלט איז ניט אַזוי גליקליך ווי איך.. הערסטו, ווי עס ברויזט אין דער ווייטקייט ווי ים־כוואַליעס געגען א שטיינערנעם שטראַנד: ווי דער ווינד אין וואַלד: ווייסטו וואָס דאָס איז? דאָס איז פּאַריז וואָס פליסטערט יעצט מיין נאָמען. זעהסטו די רויך־זיילען וואָס שטייגען

ארויף צום הימעל, די טויזענד זיילען, דאס זענען מיינע אלטאר־פייערען, און אויב עס איז ניט מוז עס זיין, ווייל איך וויל אזוי! אלע טעלעגראף־אפאראטען קלאפען אין יעצטיגען מאמענט מיין נא־מען. דער אריענט־עקספרעס פיהרט די צייטונגען צום ווייטען מזרח און דער אקעאן־דאמפפער טראגט זיי נאך דעם ווייטסטען צפון. די ערד איז מיינע, און דארום איז זי שעהן. מיר וואלט זיך יעצט ווע־לען האבען פאר אונז ביידען פליגלען אום מיר זאלען זיך קענען ערהויבען אין דער לופט און אוועקפליהען ווייט, גאנץ ווייט איידער מען בעשמוצט מיר מיין גליק, איידער די קנאה קען מיך אויפוועקען פון מיין טרוים — דען עס איז וואהרשיינליך א טרוים.

ה ע נ ר י ע ט א. (רייכט איהם די האנד) דא איז מיין האנד, און פיהל אז דו טרוימסט ניט.

מ א ו ר י ס. עס איז ניט קיין טרוים; אבער א טרוים איז עס געוועזן. ווייסטו, ווען איך בין געווען אן ארימער יונגעל פלעג איך ארומגעהן דא הינטען אין וואלד און ארויפבליקען צו דיעזען פא־וויליאן; ער פלעגט מיר פארקומען ווי א מערכען־שלאס, און מיינע געדאנקען פלעגען מיך פערטראגען אין דיעזען צימער מיט דעם באלקאן און שווערע גארדינען, און איך האב זיך פארגעשטעלט אלס די הערליכסטע זאך צו קענען זיצען דא אינעווייניג און פער־ברענגען מיט א ליעבענדע פרוי ווען די זונן יעט אויפגעהן, און די קאנדעליאברעס זאלען נאך ברענען. דאס איז געוועזען מיין גרעסטער יוגענד־טרוים. יעצט איז ער פערווירקליכט געווארען... יעצט האב איך מעהר גאר ניט צו פערלאנגען פון דעם לעבען — ווילסטו יעצט שטארבען מיט מיר?

ה ע נ ר י ע ט א. ניין, נאר איינער! יעצט ווילט זיך מיר ערשט אנפאנגען צו לעבען.

מ א ו ר י ס. (הויבט זיך אויף) לעבען, דאס איז ליידען!... יעצט קומט די ווירקליכקייט. איך קען הערען זיינע טריט אויף די טרעפ. ער ציטערט פון אונרוה, זיין הארץ קלאפט פון אנגסט וואס ער האט פערלוירען דאס טהייערסטע. ווערסטו גלויבען, ווען איך וועל דיר זאגען דאס אדאלף איז אונטער דיעזען דאך? — אין א מינוט ארום וועט ער שטעהן אין מיטען צימער.

ה ע נ ר י ע ט א. (אונרוהיג) עס איז געווען א נארישער איינפאל איהם אהערצו איינצולאדען, און איך האב שוין דערויף חרטה. — איבריגענס, מיר וועלען זעהן צי עס וועט זיין פונקט אזוי ריכטיג ווי דו האסט עס געמאלען.

מ א ו ר י ס. מען קען אבער אויך אמאל האבען א טעות ווע־גען א מענשען׳ס געפיהלען.

(דער אויבער־קעלנער קומט מיט א קארד).

מ א ו ר י ס. (לעזט איבער די קארד) לאזט אריין דעם העררן! (צו העגריעטא׳ן) איך האב מורא, מיר וועלען דאס בערייען.

ה ע נ ר י ע ט א. מיר האבען זיך צו שפעט בעדאכט, — שטיל!

(אדאלף קומט אריין, זעהט אוים זעהר בלייך און מיט איינגעפא־לענע אויגען).

מ א ו ר י ס. (פערזוכט צו רעדען גלייך ווי קיין זאך וואלט פאסיערט) זעה נור, וואו ביזטו געווען געסטערן אווענד?

א ד א ל ף. איך האב אייך געזוכט אין האטעל דע ארדעה, און האב געווארט א גאנצע שעה.

מ א ו ר י ס. דאן ביזטו ניט געווען אויפ׳ן ריכטיגען פלאץ. מיר האבען אויף דיר געווארט אין דער אבערזש דע אדרעה א פאר שטונדען, און ווי דו זעהסט, ערווארטען מיר דיך נאך ביז יעצט.

א ד א ל ף. (ערלייכטערט) גאט זיי דאנק!

ה ע נ ר י ע ט א. גוט מארגען, מיין פריינד. דו שטעלסט זיך אימער פאר דאס ערגסטע, און קוועלסט זיך אומזיסט. יעצט האסטו זיך מסתמא איינגעבילדעט, אז מיר האבען געוואלט אויסווייכען דיין געזעלשאפט, און אבוואהל דו זעהסט אז מיר האבען נאך דיר געשיקט, מוזטו נאך אלץ דענקען אז דו ביזט איבריג.

א ד א ל ף. פערצייה מיר, איך האב אונרעכט, — אבער דיע־זע נאכט איז פאר מיר געווען זעהר א שרעקליכע... (זיי זעצען זיך, פיינליבעס שווייגען).

ה ע נ ר י ע ט א. (צו אדאלף) נו, ווילסטו ניט גראטולירען מאורים׳ן צו זיין גרויסען ערפאלג?

אדאלף. אך, יא! דו האסט געהאט א סאלידען ערפאלג, וועלכען זאגאר די נייד זעלבסט קען ניט אפלייקענען. אלעס בויגט זיך פאר דיר, און איך פיהל זיך גאנץ קליין אין דיין געגענוואַרט.

מאוריס. אונזינן! הענריעטא, זיי אזוי גוט, גיב אדאלף'ן א גלאז וויין.

אדאלף. א דאנק! איך וויל ניט; איך וויל קיין זאך ניט.

הענריעטא. וואס איז דיר? ביזטו קראנק?

אדאלף. ניין; אבער אין א שטאנד דאס צו ווערען.

הענריעטא. דיינע אויגען.

אדאלף. וואס?

מאוריס. ווי איז עפעס נעכטען געווען אין קאפעע־הויז: מען איז אויף מיר זיכער אין כעס געווען.

אדאלף. קיינער איז אויף דיר ניט געווען אין כעס; אבער דיין אבוועזענהייט האט פעראורזאכט א געדריקטע שטימונג, וועלכע האט מיך געשמערצט צו זעהן; דאך, בייז, קענסטו מיר גלויבען איז אויף דיר קיינער ניט געווען. דיינע פריינד האבען פערשטאנען און האבען בעגריפען דיין אויסבלייבען מיט דער גאנצער נאכזיכט פון סימפאטיע. מאדאם קאטהערינא האט דיך גענומען אונטער איהר שוץ און האט געטרונקען צו דיין געזונד. מיר האבען זיך אלע געפרעהט מיט דיין ערפאלג, פונקט ווי ער וואלט געווען אונזערער.

הענריעטא. וואס פאר א פיינע מענשען! וואס פאר א גוטע פריינד דו האסט, מאוריס.

מאוריס. יא, בעסערע ווי איך פערדיען.

אדאלף. קיינער האט קיין בעסערע פריינד ווי מען פערדיענט; און דו ביזט א מאן וואס ביזט בעליעבט ביי דיינע פריינד. פיהלסטו דען ניט ווי ווייך די לופט איז היינט פון די פערשיעדענע געדאנקען און ווינשע וואס שטראמען צו דיר פון טויזענד ברוסטען?

(מאוריס הויבט זיך אויף אום צו פערבארגען זיין ריהרונג).

אדאלף. ...פון די טויזענד ברוסטען, וועלכע דו האסט בעפרייט פון דעם קאשמאר וואס האט זיי געדרוקט פון פיעלע יאהרען. די מענשהייט איז פערלוימדעט געווען... און דו האסט זי ווידער

דערהויבען; און דערפאר זענען די מענשען דיר דאנקבאר. היינט האלטען זיי ווידער הויך דעם קאפ און זאגען: מיר זענען אביסעל בעסער ווי אונזער רעפוטאציע, און דער געדאנק אליין מאכט זיי אויך בעסער...

ה ע נ ר י ע ט א. (זוכט צו פערבארגען איהר ריהרונג).

א ד א ל ף. שטער איך פיעלייכט? לאז מיך נור אביסעל אנווארימען אין דיין זונען־שיין, מאורים, און דאן וועל איך ווידער געהן.

מ א ו ר י ס. ווארום ווילסטו געהן? ביזט דאך ערשט גע־קומען.

א ד א ל ף. ווארום? ווייל איך זעה, וואס איך האב ניט בע־דארפט זעהן. ווייל איך פערשטעה יעצט, אז מיין צייט איז אויס. (שווייגען) דאס וואס דו האסט נאך מיר געשיקט נעהם איך אן אלס אן איבערלעגטע האנדלונג מיר בעקאנט צו מאכען וואס עס איז פארגעקומען (שווייגען) אבער, מיין פריינד, איך בין ערשט דורכ־געגאנגען דורך דער קירכע סענט־זשערמען, און האב דארט געזעהן א פרוי און א קינד. איך ווינש ניט, אז דו זאלסט זיי האבען גע־זעהן; דען דאס וואס איז געשעהן קען שוין ניט געענדערט ווערען; אבער ווען דו וואלסט זיי געווידמעט א ווארט אדער א געדאנק איידער דו האסט זיי פערלאזען אין דער גרויסער שטאדט ווי אויף אן אפענעם ים, דאן וואלסטו געקענט געניסען דיין גליק אונגע־שטערט; און יעצט זאג איך: זיי געזונד.

ה ע נ ר י ע ט א. ווארום ווילסטו געהן?

א ד א ל ף. און דו פרעגסט נאך? ווילסט אז איך זאל דאס זאגען?

ה ע נ ר י ע ט א. ניין, איך וויל ניט.

א ד א ל ף. דאן, לעב וואהל! (געהט אב).

מ א ו ר י ס. דער זינדענפאל: „און זעה! זיי האבען דער־זעהן, אז זיי זענען נאקעט".

ה ע נ ר י ע ט א. ווי פערשידען איז די סצענע פון דער וועל־בע מיר האבען זיך פארגעשטעלט — ער איז בעסער פון אונז.

מ א ו ר י ס. עס זעהט מיר יעצט אויס, אז אלע מענשען זענען בעסער פאר מיר.

ה ע נ ר י ע ט א. דו זעהסט, די זונן איז פערשוואונדען אונ־טער די וואלקענס, און דער וואלד האט זיין רויזען־פארב פערלוי־רען.

מ א ו ר י ס. יא, איך זעה. און די בלויע אזערעס זענען שווארץ געווארען... לאמיר אוועקפליהען אויף א פלאץ ווי דער הי־מעל איז שטענדיג בלוי און די בוימער גרין.

ה ע נ ר י ע ט א. יא, לאמיר דאס טהאן — און מיט קיי־נעם זיך ניט געזעגענען.

מ א ו ר י ס. דאס ניט; מיר מוזען זיך מיט אלעמען געזעג־נענען.

ה ע נ ר י ע ט א. מיר האבען דאך געזאלט פליהען. דו האסט גערעדט פון פליגעל — און דיינע פיס זענען ווי בליי — איך בין ניט אייפערזיכטיג, אבער ווען דו ועסט זיך געהן געזעגענען, און וועסט ווערען ארומגענומען פון צוויי פאר ארימס וועסטו זיך שוין מעהר ניט קענען אפרייסען.

מ א ו ר י ס. דו האסט רעכט. ס'איז גענוג איין פאר קליי־נע ארימס וואס זאל מיך קענען פעסט האלטען.

ה ע נ ר י ע ט א. דאס קינד אלזא בינדט דיך, און ניט די פרוי?

מ א ו ר י ס. דאס קינד.

ה ע נ ר י ע ט א. דאס קינד! דאס קינד פון אן אנדערע! און דערפאר מוז איך ליידען. ווארום מוז דאס קינד מיר שטעהן אין וועג ווען איך וויל געהן פארווערטס, און מוז געהן פארווערטס?

מ א ו ר י ס. יא. ווארום! עס וואלט געוועזען בעסער, ווען עס וואלט גאר אין גאנצען ניט עקזיסטירט!

ה ע נ ר י ע ט א. (שפרייזט אויפגערעגט הין און צוריק) גאנץ זיכער! אבער יעצט עקזיסטירט עס! ווי א שטיין אין וועג; א טיעף איינגעוואקסענער שטיין; אן אונבעוועגליכער, אזוי אז ער מוז אומווארפען דעם וואגען!

מ א ו ר י ס. דעם טריאומף־וואגען! דער עזעל איז אויף טויט

איבערגעפאָהרען אָבער דער שטיין ליגט נאָך! א פלוך דאריבער! (שווייגען).

ה ע נ ר י ע ט א. מען קען קיין זאך ניט טהאָן.

מ א ו ר י ס. יא, מיר מוזען הייראטהען; דאן וועט אונזער קינד אונז מאכען פערגעסען דאָס אנדערע.

ה ע נ ר י ע ט א. דאָס וועט דאָס אנדערע טויטען!

מ א ו ר י ס. טויטען! וואָס איז דאָס פאר א וואָרט?

ה ע נ ר י ע ט א. (ענדערט איהר שטימע) דיין קינד וועט אונזער ליעבע טויטען.

מ א ו ר י ס. אָה, ניין! אונזער ליעבע טויטעט אלעס וואָס שטעהט איהר אין וועג; אָבער זי וועט קיינמאָל געטויטעט ווערען!

ה ע נ ר י ע ט א. (עפענט אַ פעשעל קאָרטען וואָס ליגט אויפ'ן קאמין) דו זעהסט, דאָס פיפטעל־דיימאָנד! דער עשאפאָט! איז עס מעגליך אז אונזער שיקזאל ווערט פאָראויס בעשטימט? אז אונזערע געדאנקען ווערען געפיהרט ווי דורך א רעהר צום פלאץ ווי זיי ווי־לען, אָהן זיי צו קענען הינדערן? ניין, איך וויל ניט דאָרט אהין! איך וויל ניט דאָרט אהין! ווייסטו אז איך וועל מוזען געהן אויפ'ן עשאפאָט ווען מיין פערברעכען וועט ענטדעקט ווערען?

מ א ו ר י ס. ערצעהל מיר פון דיין פערברעכען; יעצט איז די ריכטיגע צייט דערפאר.

ה ע נ ר י ע ט א. ניין, איך וועל נאָכהער בערייען און דו וועסט מיך פערהאסען! — ניין! ניין! ניין! — האָסטו אמאָל גע־הערט דערפון, אז האס קען טויטען א מענשען. — מיין פאָטער איז געהאסט געוואָרען פון מיין מוטער און שוועסטער, זון ער איז צו־שמאָלצען געוואָרען ווי וואקס אונטער'ן פייער. אך, ניין! לאָמיר רעדען פון עפּעס אנדערש. — און פאר אלעמען לאָמיר אוועק פון דאנען. דאָ איז די לופט פערגיפטעט. מאָרגען וועט דיין לאָרבער־קראנץ זיין פערוועלקט, דער טריאומף פערגעסען, און אין אכט טאָג שפּעטער וועט אנאַנדער זיעגער ציהען די אויפמערקזאמקייט פון פובליקום. לאָמיר אוועק פון דאנען און ארבייטען פאר נייע זיעגע! אבער צוערשט, מאוריס, מוסטו געהן און אומארמען דיין קינד, און

זאָרגען פאר זיין נאָהענטע צוקונפט; די מוטער ברויכסטו ניט צו טרעפען.

מ א ו ר י ס. אַ דאנק. דיין הארץ פערשאפט דיר עהרע, און איך ליעב דיך דאָפּעלט ווען דו צייגסט ארויס דיין גוטסקייט וועל־כע דו בעהאלטסט.

ה ע נ ר י ע ט א. און דאן וועסטו געהן אין קאפּעע־הויז און זאָגען „זיי געזונד“ צו דער אלטער און צו דיינע פריינד; און זעה, לאָז ניט קיין אונערלעדיגטע געשעפטען אונטער זיך, ווייל דאָס קען שווער מאכען דיינע געדאנקען. אויף דער רייזע.

מ א ו ר י ס. איך וועל אלעס איינאָרדנען, און היינט ביינאכט וועלען מיר זיך טרעפען אויפ׳ן באהן־הויף.

ה ע נ ר י ע ט א. אָפּגעמאכט! און דאן וועלען מיר אוועק פון דאנען — אוועק מיט דעם וועג וואָס פיהרט צום ים און צו דער זונן!

(פאָרהאנג)

דריטער אקט.

(ערשטעס בילד)

(קאטהערינא'ס קאפפעע־הויז. די גאַז איז אָנגעצונדען. מאַדאם קאטהערינא זיצט ביים בופעט. אַדאָלף ביי אַ טיש).

קאטהערינא. ליעבער הערר אַדאָלף, אזוי איז דאָס לעבען, אבער איהר יונגע פערלאנגט צו פיעל, און דערפאר קומט איהר נאָכהער אהער און איהר האָט וואָס צו רעדען.

אַדאָלף. ניין, ס'איז ניט דאָס; איך מאך קיינעם קיין פאָרוואירפע ניט, און האלט נאָך פון זיי ביידען זעהר פיעל; אבער איין זאך קרענקט מיך. איהר זעהט, איך האָב מאורים'ן געליעבט מעהר ווי אירגענד א זאנדער פערזאָן אויף דער וועלט. איך האָב אלעס געטהאָן וואָס האָט איהם געקענט פערשאפען פרייד, אבער יעצט האָב איך איהם פערלוירען, און דאָס טהוט מיר מעהר וועה ווי איהר פערלוסט. איך האָב זיי ביידע פערלוירען, און דערפאר פיהלט זיך די איינזאמקייט דאָפעלט שמערצליכער. אָבער אויך עטוואָס אנדערש איז מיר נאָך ניט גאנץ קלאָהר.

קאטהערינע. גריבעלט אייך ניט אזוי פיעל. ארבייט און צושטרייט אייך. געהט איהר צום ביישפיעל קיינמאָל אין קירכע?

אַדאָלף. וואָס האָב איך דאָרט צו טהאָן?

קאטהערינע. אָה, ס'איז דאָרט דאָ פיעל צו זעהן, און א חוץ דעם די מוזיק.. דאָרט, וויינינגסטענס איז קיין זאך באנאל.

אַדאָלף. מעגליך; אבער איך בעלאנג ניט צו דיעזע מענשען; מיך ריהרט דאָס ניט, און א חוץ דעם, מאדאם קאטהערינא, גלויבען זאָגט מען איז א גאבע, און איך האָב זי נאָך ניט.

קאטהערינא. נו, ווארט ביז איהר וועט זי קריגען. — אָבער וואס האָב איך געהערט היינט אין דער־פריה, איז דאָס אמת

אז איהר האָט פערקויפט אייער'ס א בילד אין לאָנדאָן פאר א זעהר הויכען פרייז, און איהר האָט בעקומען א מעראל?

א ד אָ ל ף. יא, ס'איז אמת.

ק אַ ט ה ע ר י נ א. גרויסער גאָט! און איהר האָט גאר דער־פון קיין איין וואָרט ניט גערעדט.

א ד אָ ל ף. איך שרעק זיך פאר'ן גליק; און איבריגענס איז דאָס מיר אין דיעזען אויגענבליק ווערטהלאָז; איך שרעק זיך דער־פאר ווי פאר א געשפענסט. מען טאָר דערפון קיינמאָל ניט רעדען. ווען ניט ברענגט דאָס אומגליק.

ק אַ ט ה ע ר י נ א. נא, איהר זענט פון אימער צו אַ זאָנ־דערבארער מענש.

א ד אָ ל ף. ניין, מאדאם קאטהערינא, איך האָב שוין גע־זעהן פיעל מאָל אז אומגליק קומט נאָך גליק, און אז מען האָט שטענדיג טרייע פריינד ווען מען איז ניט מזל'דיג, ווי ווען מען איז ערפאָלגרייך, איהר האָט מיך געפרעגט, אויב איך געה אין קירכע, און איך האָב אייך גענטפערט אויסווייכענד. ווייסט איהר, היינט אין דער פריה בין איך אריינגעגאנגען אין דער סאנט־זשערמען קירכע, אליין ניט ווייסענדיג וואָרום. ס'האָט אויסגעזעהן ווי איך וואָלט געזוכט איינעם — איינעם וועלכען איך זאָל קענען אין דער שטיל דאנקען; אבער איך האָב קיינעם ניט געפונען. דאן האָב איך אריינגעוואָרפען א גאָלד שטיק אין די פושקע פאר די אָרימע; און דאָס איז געווען אלעס וואָס איך האָב ארויסגעקראָגען פון מיין קירכען־בעזוך; און דאָס קען מען זאגען איז געווען זעהר באנאל.

ק אַ ט ה ע ר י נ א. נו, עפּעס איז דאָך עס יא געווען; און ס'איז אויך געווען זעהר שעהן פון אייך, אז אין א טאָג וואָס איהר האָט געהערט גוטע נייעס האָט איהר אויך אין זינען געהאט די אָרימע.

א ד אָ ל ף. ס'איז ניט געווען שעהן, און אויך ניט עטוואס אנדערש, ס'איז געווען א זאך וואס כ'האָב געטהאָן, ווייל איך האָב זיך אנדערש ניט געקענט העלפען. אבער איך האָב אויך עטוואס אנ־דערס בעמערקט אין דער קירכע: איך האָב נעמליך געזעהן מאָר־ריס'עס פריינדין, זשעאנע און זיין קינד. איבערגעבּוֹהרענע און

צומאַלטע פון זיין טריאומף־וואגען האָבען זיי אויסגעזעהן צו זיין פאָלקאָמען בעוואוסט פון זייער גאַנצען אומגליק.

קאַטהערינא. אה, קינדער, ווי איהר קומט דורך מיט אייער געוויסען ווייס איך ניט. אבער ווי אַזאַ גוטער, אַזאַ געוויסענהאפטער, פיינפיהלענדער מאַן ווי מאורים האָט געקענט פערלאָזען זיין פרוי און קינד קען איך ניט פערשטעהן.

אדאָלף. איך קען דאָס אויך ניט פערשטעהן; און ער אליין ציינט אויס, פערשטעהט דאָס אויך ניט. איך האָב זיי געטראָפען היינט אין דער פריה, און אלעס איז זיי פארגעקומען אזוי נאַטירליך, אזוי ריכטיג ווי זיי וואָלטען גאר אנדערש ניט געקענט פערשטעהן. ס'האָט אויסגעזעהן ווי זיי וואָלטען געניסען די בעפריעדיגונג פון א גוטער האנדלונג, אדער די ערפיהלונג פון א הייליגע פליכט. פרוי קאטהערינא, עס איז דאָ זאכען וועלכע מיר קענען ניט בעגרייפען און דערפאַר טאָרען מיר ניט משפט'ן. איבריגענס, איהר האָט דאָך געזעהן ווי דאָס אלעס האָט פאסירט. מאוריס האָט געפיהלט די געפאהר אין דער לופט. איך האָב דאָס אויך געאהנט, און דערפאַר האָב איך געזוכט זייער צוזאמענטרעפען צו פערהיטען. מאורים האָט געוואָלט אנטלויפען, אבער ס'האָט ניט געהאָלפען. עס זעהט אוים ווי דאָ וואָלט געשפינען געוואָרען אַן אינטריגע פון אַן אונזיכטבארע קראפט וועלכע האָט זיי מיט חיטראָסט געטריבען איינעם אין דעם צווייטענס אָרימס. איך בין זיכער ניט אונפּארטייאיש אין דער זאך, אבער איך צעגער ניט אויסצושפּרעכען דאָס ווארט: „ניט שולדיג“.

קאַטהערינא. זעהט איהר, צו קענען אזוי פערצייהען ווי איהר טהוט עס, דאָס איז רעליגיאָן!

אדאָלף. גאָט אין הימעל, זאָל זיין אַז איך בין רעליגיעז און ווייס אליין ניט דערפון.

קאַטהערינא. אבער זעהט איהר, זיך צו לאָזען אזוי טרייבען, אדער פערנאַרען צום בייזען ווי הערר מאורים האָט געטהאָן דאָס איז שוואכהייט, אָדער שלעכטיגקייט; דען ווען מען פיהלט אז די אייגענע כחות פערלאָזען דארף מען בעטען פאַר הילף, און אז מען בעט, קריגט מען. ער האָט עס אבער ניט געטהאָן, ער

איז געוועזן צו שטאַלץ דערויף! ווער קומט דאָרט? — איך גלויב ס'איז דער אבבע.

אַ ד אָ ל ף. וואָס זוכט ער דאָ?

אַ ב ב ע. (קומט אריין) גוטען אבענד, מאדאם! גוטען אבענד, מיין הערר!

ק אַ ט ה ע ר י נ א. קען איך אייך מיט עטוואס דיענען, הערר אבבע?

א ב ב ע. איז הערר מאורים, דער שרייבער דאָ היינט געוועזן?

ק אַ ט ה ע ר י נ א. ניין, היינט ניט. זיינע א דראמא איז ערשט אויפגעפיהרט געוואָרען אין טהעאטער, איז ער וואהרשיינליך דאָרט בעשעפטיגט.

אַ ב ב ע. איך האָב איהם א טרויעריגע נייעס מיטצוטהיילען; טרויעריג מעהר ווי אין איין הינזיכט.

ק אַ ט ה ע ר י נ א. מעג איך פרעגען וואָס פאר א?

אַ ב ב ע. נאַ, ס'איז קיין סוד ניט. דאָס קינד וואס ער האָט געהאט מיט זיין געליעבטער איז טויט.

ק אַ ט ה ע ר י נ א. טויט!

אַ ד אָ ל ף. מאַריאָן טויט!

א ב ב ע. יא, זי איז געשטארבען היינט פריה ניט זייענדיג קראנק בעפאַר.

ק א ט ה ע ר י נ א. אָה, גאָט! ווער קען וויסען דיינע וועגען!

אַ ב ב ע. די פערצווייפלונג פון דער מוטער איז אַזוי גרויס, אַז עס פאָדערט זיך מאורים'עס אנוועזענהייט, און מיר מוזען איהם זעהן אויפצוזוכען. אבער צוערשט א פערטרויליכע פראגע: ווייסט איהר ניט, אויב הערר מאורים האָט ליעב געהאט זיין קינד, אָדער איז ער דערצו געווען גלייכגילטיג?

ק אַ ט ה ע ר י נ א. אויב ער האָט ליעב געהאט זיין מאַריאָן? ווער ווייסט ניט אז ער האָט זי געליעבט מיט'ן גאנצען הארצען?

אַ ד אָ ל ף. דעריבער איז גאָר ניטאָ וואָס צו צווייפלען, הערר אבבע.

א ב ב ע. דאָס פרעהט מיך צו הערען; און יעצט איז שוין די זאך פאר מיר קלאָהר.

א ד אָ ל ף. האָט דען דעריבער געהערשט א צווייפעל?

א ב ב ע. לײדער יא. עס געהט זאגאר ארום א קלאנג אין קווארטאל, אז ער האָט פערלאָזען זיין פרוי און קינד, אום ער זאָל קענען ענטלויפען מיט אן אנדערער. דיעזער קלאנג איז שוין זאגאר אויסגעוואקסען אין א בעשטימטער בעשולדיגונג, און די ערבי־טערונג געגען איהם איז שוין אויסגעוואקסען צו אזאַ הויכער שטופע, אז ער ווערט געסטראשעט מיט'ן לעבען און ער ווערט גערופען מער־דער.

ק אַ ט ה ע ר י נ א. גרויסער גאָט, וואס איז דאָס? וואָס זאָל דאָס בַעדייטען?

א ב ב ע. נון, איך וויל אייך זאגען מיין מיינונג — איך גלויב אז דער מאן איז אונשולדיג, און אזוי גלויבט אויך די מוטער. אבער לויט די בעווייזע איז אלעס געגען איהם, און עס וועט פאר איהם זיין זעהר שווער די זאך אויפצוקלעהרען ווען די פאָליציי וועט דאָס קומען אונטערזוכען.

ק א ט ה ע ר י נא. האָט דען די פאָליציי גענומען די זאך אין איהרע הענד?

א ב ב ע. יא, די פאָליציי האָט זיך אריינגעמישט אום איהם צו שיצען געגען די בייזע קלאנגען און געגען דעם צארן פון פאָלק. ס'קען מעגליך זיין אז דער קאמיסאר זאָל דאָ באלד זיין.

ק אַ ט ה ע ר י נ ע. (צו אדאָלף'ן) זעהט איהר וואָס עס פּאַ־סיערט ווען מען קען ניט אונטערשיידען פון גוטעס ביז שלעכ־טעס? גאָט שטראפט!

א ד אָ ל ף. דאַן איז ער מעהר אונבארעמהערציג ווי די מענ־שען.

א ב ב ע. וואָס ווייסט איהר פון אזעלכע זאכען?

א ד אָ ל ף. גראדע ניט פיעל; אבער איך זעה דאָס וואס עס פּאסירט.

א ב ב ע. און פערשטעהט איהר דאָס אויך?

א ד אָ ל ף. פיעלייכט נאָך ניט.

א ב ב ע. לאָמיר די זאַך גענויער בעטראַכטען. — אַה, דאַ איז דער קאַמיסאַר.

ק אַ מ י ס א ר. (קומט אַריין) מיינע הערן, מאַדאַם קאַ־טהערינאַ, איך מוז אייך שטערען אַן אויגענבליק מיט אייניגע פראַ־גען וועגען הערר מאָורים'ן. איך גלויב אַז איהר האָט עס שוין גע־מוזט הערען. ער איז געוואָרען אַ קרבן דורך אַן אבשייליכען קלאַנג. איך וויל אבער זאגען אַז איך גלויב ניט אין דעם.

ק א ט ה ע ר י נ א. פון אונז גלויבט עס אויך קיינער ניט.

ק אַ מ י ס א ר. דאָס שטאַרקט מיין איבערצייגונג. אבער צו־ליעב איהם אליין מוז איך איהם געבען אַ געלעגענהייט צו פער־טהיידיגען זיך.

א ב ב ע. דאָס איז גוט. און איך גלויב אַז ער וועט שוין גע־פינען גערעכטיגקייט ווי שווער דאָס זאָל איהם ניט אַנקומען.

ק אַ מ י ס א ר. לויט די בעווייזע וואָס עס טראַגען זיך אַרום, איז אַלעס געגען איהם. און איך האָב שוין געזעהען אַ סך פעלע ווי אונשולדיגע ענדיגען אויף'ן עשאַפאָט איידער זייער אושולד איז בעוויזען געוואָרען. אבער צוערשט הערט וואס מען רעדט אויף איהם: „די מוטער האָט דאָס קינד מאַריאַן איבערגעלאָזען אליין אין הויז; דאָס קינד איז וועהרענד דיעזער צייט בעזוכט געוואָרען פונ'ם פאַטער וועלכער ווי עס צייגט אוים זאָל האָבען אויסגעפאַרשט דעם מאָמענט ווען דאָס קינד איז אליין. אין אַ פערטעל שעה נאָך זיין בעזוך איז די מוטער צוריקגעקומען, און האָט געפונען דאָס קינד טוידט. דאָס איז אַ פערדריסליכער אומשטאַנד פאַר דעם אַנ־געקלאַגטען. די אונטערזוכונג וואָס איז געמאַכט געוואָרען, האָט ניט בעוויזען קיין אויסערליכע געוואַלדטהאַט און ניט קיין שפורען פון גיפט; אבער די דאָקטוירים ערקלעהרען, אַז עס איז פאַראַנען נייע ערפינדעטער גיפט, וואָס לאָזט אונטער זיך קיינע שפורען. פאַר מיר איז דאָס נור אַ צופעליגעס צוזאַמענטרעפען פון אומ־שטענדען, וואָס איך בין שוין געוואוינט צו זעהן, אבער עס איז פאַראַנען נאָך ערגערעס — נעכטען אָווענד איז ערשיענען הערר מאָורים אין דער אבערזש דע אדרעה מיט אַ פרעמדער דאַמע. זייער געשפרעך האָט זיך געדרעהט, לויט די אויסזאַגונגען פון קעלנער,

וועגען פערברעכענס. דער ראקעטע פלאץ און דער עשאפאט איז דער־מאהנט געווארען. דאס איז א זאנדערבארער געשפרעך פון צוויי ליע־בענדע גוט ערצויגענע און פון גוטער שטעלונג! — דאס אלעס וואלט נאך אלץ גארניט בעדייטעט; ווייל מיר וויסען פון ערפאהרונג, דאס מאנכע מענשען זענען געניינגט פון ניט שלאפען און טרינקען אויס־צוגראבען דאס שלעכטסטע וואס ליגט אויפ'ן גרונד פון זייערע זעעלען. זעהר ערנסט זענען די בעווייזע פון דעם אויבער־קעלנער וואס ער האט געהערט ביי זייער שאמפאניער־פריהשטיק היינט איז דער פריה. עס הייסט, אז ער האט געהערט, אז זיי האבען געוואונ־שען א קינד אומצובריינגען. דער מאן זאל האבען געזאגט: „בע־סער וואלט דאס קיינמאל ניט עקזיסטירט". אויף וואס די פרוי האט געענטפערט „זיכער! אבער יעצט איז עס דא" און אין ווייי־טערן געשפרעך זענען געפלויגען די פאלגענדע ווערטער: „דאס זאל דאס אנדערע טויטען!" אויף וואס דער אנטווארט איז געוועזן „טויי־טען וואס איז דאס פאר א ווארט!" ווייטער: „אונזער ליעבע טויי־טעט אלעס וואס שטעהט איהר אין וועג!" און דאן: „דער עשא־פאט, דער ראקעטע פלאץ!" איהר זעהט, דערפון וועט זיך זיין שווער ארויסצודרעהען, און איך האב מורא, אז זיי מוזען אויפגע־בען זייער פלאן וועגען זייער רייזע אין אויסלאנד. די זאך איז גאנץ ערנסט.

א ד א ל ף. ער איז פערלוירען!

ק א ט ה ע ר י נ א. וואס פאר א שרעקליכע געשיכטע! איך ווייס שוין אליין ניט וואס צו גלויבען!

א ב ב ע. (פול ערנסט) ניין, דאס איז ניט די ארבייט פון קיין מענשען! זאל אויף איהם גאט רחמנות האבען.

א ד א ל ף. ער איז אריין אין א נעץ און וועט שוין קיינמאל מעהר ניט ארויס.

ק א ט ה ע ר י נ א. ער האט ניט געהאט קיין מאראלישען רעכט אריין צו געהן אין דיעזען נעץ.

א ד א ל ף. פאנגט איהר איהם אויך אן צו פערדעכטיגען, מאדאם קאטהערינא?

ק א ט ה ע ר י נ א. יא, און ניין. איך קען מעהר אין דיעזער

זאך קיין בעשטימטע מיינונג ניט האָבען. האָט איהר דען ניט געזעהן מלאכים זיך פערוואנדלען אין טייוואָלים אזוי שנעל ווי מען גיט אַ דרעה מיט'ן האנד, און באלד ווידער צוריק אין מלאכים?

ק א מ י ס א ר. וואונדערליך זעהט עס אויס. אבער מיר וועלען ווארטען און הערען וואס ער זעלבסט האָט צו זאגען. קיינער ווערט פעראורטהיילט אונגערעכט. א גוטען אבענד, מיין הערר! אַ גוטען אבענד, מאדאם קאטהערינא. (געהט אַרויס).

אַ ב ב ע. (פול ערנסט) דאָ איז ניט קיין ארבייט פון קיין מענשען.

א ד אָ ל ף. עס זעהט אויס, ווי דאָס וואלט זיין די ארבייט פון דעמאָנען אום אונטערצוגראבען דאָס לעבען פון א מענשען.

אַ ב ב ע. ענטוועדער דאָס איז א שטראָף פאר אן אונבעוואוסטער שולד, אָדער עס איז א שרעקליכער נסיון.

ז ש ע א נ ע. (קומט אריין אין טרויער) גוטען אווענד. פערצייהעט מיין פרעגען; איז הערר מאורים דאָ געוועזען?

ק אָ ט ה ע ר י נ א. ניין. אבער ער קען דאָ אָנקומען יעדען אויגענבליק.. האָט איהר איהם ניט געזעהן זינט...

ז ש ע א נ ע. ניין, ניט זינט נעכטען פריה.

ק אָ ט ה ע ר י נ א. ערלויבט מיר אנטהייל צו נעהמען אין אייער גרויסען צער.

ז ש ע א נ ע. איך דאנק אייך, מאדאם. (צום אבבע) איהר זענט אויך דאָ, פאָטער?

א ב ב ע. יא, מיין קינד; איך האָב געגלויבט אז איך וועל אייך דאָ קענען עטוואס נוצען בריינגען; און ס'איז טאקע געוועזען א גליק וואָס איך האָב יעצט געקענט רעדען מיט'ן קאָמיסאר.

ז ש ע א נ ע. מיט'ן קאָמיסאר? ער פערדעכטיגט דאָך זיכער ניט מאורים'ן?

אַ ב ב ע. ניין, דאָס טהוט ער ניט, און דאָס טהוט אויך קיינער פון אונז. אבער לויט די אונטערזוכונג איז אַלעס געגען איהם.

ז ש ע א נ ע. איהר מיינט דורך דעם געשפרעך וואָס די קעלנערס האָבען אונטערגעהערט. — פאר מיר בעדייטעט עס גאר ניט. איך האָב שוין פון איהם עהנליכעס געהערט, ווען ער האָט אין זיך

געהאט עטליכע גלעזלעך. ווען ער איז שכור'ליך איז אימער זיין גע־וואהנהייט צו פאנטאזירען וועגען פערברעכענס און שטראף. אבער דא ווי עס ווייזט אויס איז געווען א פרוי, וועלכע האט געווארפען מיט דיעזע שרעקליכע אויסדריקע. און איך וואלט נאך אויך געוואלט דיעזער פרוי קוקען גלייך אין די אויגען אריין!

א ד א ל ף. מיין בעסטע זשעאנע, דיעזע פרוי, וויפיעל שלעכטס זי זאל אייך ניט האבען געטהאן, האט זי דאס זיכער ניט געטהאן מיט קיין בייזער אבזיכט. זי האט איבערהויפט קיין שום אבזיכט געהאט. זי האט מעהר ניט ווי געפאלגט די בעפעהלע פון איהר הארצען. איך קען זי אלס א גוטע זעעלע, און איך ווייס אז זי קען פערטראגען ווען מען קוקט איהר אין די אויגען אריין.

ז ש ע א נ ע. אייער אורטהייל אין דיעזער זאך, הערר אדאלף, האט פאר מיר א גרויסען ווערטה, און איך גלויב אייך. איך קען אל־זא די שולד וועגען דעם וואס עס איז געשעהן אין ערגיץ ניט זוכען ווי נור ביי זיך אליין. יא, עס איז מיין לייכטזינן, וואס ווערט יעצט געשטראפט. (זי וויינט).

א ב ב ע. קיינע אונגערעכטע קלאגען געגען זיך זעלבסט. איך קען אייך און אייער ערנסטען זינען מיט וועלכער איהר האט אויפ־גענומען די מוטערשאפט; און דאס וואס אייער בערוף איז ניט גע־הייליגט געווארען פון דער רעליגיע און געזעץ איז ניט אייער שולד. ניין, דא שטעהען מיר פאר עטוואס אנדערס.

א ד א ל ף. וואס דען?

א ב ב ע. ווער קען וויסען.

(הענריעטא קומט אריין אין רייזע־קליידער.

א ד א ל ף. (בעשליסט זיך א פריהער, דאן הויבט ער זיך אויף און געהט צו צו איהר) דו דא?

ה ע נ ר י ע ט א. וואו איז מאורים?

א ד א ל ף.ווייסטו... אדער ווייסטו ניט?

ה ע נ ר י ע ט א. איך ווייס אלעס. ענטשולדיגט, מאדאם קאטהערינא, איך בין שוין געווען גרייט אפצורייזען און האב גע־מוזט אהער קומען פאר אן אויגענבליק. (צו אדאלף) ווער איז דיעזע

דאמע? — אה! (הענריעטא און זשעאנע קוקען זיך שטאַרק אָן. עמיל ערשיינט אין דער קיך־טהיר).

ה ע נ ר י ע ט א. (צו זשעאנע׳ן) איך וואָלט צו אייך וועלען רעדען א פּאָר ווערטער, אבער איך קען ניט, ווייל איך ווייס, אז וואָס איך זאָל אייך ניט זאָגען וועט פאר אייך קלינגען ווי רויהייט און שפּאָט. אבער ליעבסטע פרוי, ווען איך בעט אייך גאנץ איינפאך מיר צו גלויבען אז איך פיהל מיט אייער צער פונקט ווי איינער וואָס שטעהט נאָהענט צו אייך דארפט איהר זיך ניט אָפּקעהרען פון מיר — איהר דארפט דאָס ניט ווייל איך פערדיען אייער מיטלייד, אָדער וויינינגסטענס אייער געדולד. (רייכט איהר די האַנד).

ז ש ע א נ ע. (קוקט איהר שטאַרק אָן) יעצט גלויב איך אייך דאָך אין נעכסטען אויגענבליק ניט. (נעהמט הענריעטא׳ס האַנד).

ה ע נ ר י ע ט א. (קוסט זשעאנ׳ס האַנד) איך דאנק אייך!

ז ש ע א נ ע. (ציהט צוריק איהר האנד) אך, ניין! איך פער־דיען עס ניט!

א ב ב ע. ענטשולדיגט, אזוי ווי מיר זענען דאָ אלע פער־זאמעלט, און פריעדען שיינט צו הערשען אין דיעזען אויגענבליק, וואָלט פיעלייכט פריילין הענריעטא ניט געקענט ווארפען א שיין איבער דער אונגעוויסהייט און טונקעלהייט וואָס ליגט איבער דעם הויפּט־פּונקט פון דער אנקלאגע? איך בעט אייך ווי צווישען פריינד, אונז צו זאגען, וואָס האָט איהר געמיינט מיט די רייד וועגען טויטען, פערברעכען און ראקעטע פּלאץ? אז דיעזע ווערטער האָבען קיין צוזאַמענהאנג מיט׳ן טויט פון קינד, דאָס ווייסען מיר. אבער ס׳וואָלט אונז דאָפּעלט בערוהיגט, ווען מיר זאלען וויסען וואָס איהר האָט ווירקליך געמיינט מיט די דאָזיגע ווערטער. ווילט איהר עס אונז ניט זאגען?

ה ע נ ר י ע ט א. (נאָך אַ פּויזע) דאָס קען איך ניט זאָגען! איך קען ניט!

א ד אָ ל ף. זאָג עס, הענריעטא; זאָג א ווארט וואָס זאָל אונז אלע מאכען פיהלען פרייער.

ה ע נ ר י ע ט א. איך קען ניט. בעט מיך ניט.

א ב ב ע. (פול ערנסט) דאָס איז ניט די ארבייט פון קיין מענשען!

ה ע נ ר י ע ט א. אָך, אז דיעזער מאָמענט האָט בעדארפט קומען; און אויף אזא אופן! (צו זשעאנע׳ן) מאדאם, איך שווער אייך, אז איך בין ניט שולדיג אין אייער קינד׳ס טויט. איז דאָס גע־נוג?

ז ש ע א נ ע. פאר מיר איז עס גענוג, אבער ניט פאר די גע־רעכטיגקייט.

ה ע נ ר י ע ט א. די גערעכטיגקייט! ווען איהר זאָלט וויסען ווי אמת איהר האָט יעצט געזאָגט!

א ב ב ע. (צו הענריעטא׳ן) און איהר זאָלט וויסען וואָס איהר האָט יעצט געזאָגט!

ה ע נ ר י ע ט א. ווייסט איהר עס דען בעסער פאר מיר?

א ב ב ע. יא, איך ווייס! (הענריעטא בעטראכט דעם אבבע).

א ב ב ע. איהר דאַרפט גאר קיין מורא ניט האָבען; ווייל איך זאָל אפילו וויסען אייער געהיימנים, וואָלט איך אייך אויך ניט פערראטהען. איבריגענס, מיט דער מענשליכער גערעכטיגקייט האָב איך קיין זאך צו טהאָן; איך האָב נור צו טהאָן מיט געטליכער באַ־רעמהערציגקייט.

מ א ו ר י ס. (קומט האסטיג אריין, געקליידעט ווי צום אָפּריי־זען; ער זעהט ניט אלע וועלכע שטעהן אין פאָדערגרונד, נור געהט גלייך צו צום קאונטער וואו מאַדאַם קאַטהערינא זיצט) פרוי קאטהערינא, איהר זענט דאָך ניט בייז וואָס איך בין ניט געקומען. דערפאר בין איך זיך יעצט געקומען ענטשולדיגען איידער איך פאָהר אפּ היינט אכט אוהר נאָך זידען.

(קאטהערינא שטום, קען קיין וואָרט ניט רעדען).

מ א ו ר י ס. איהר זענט אלזאָ בייז אויף מיר? (קוקט זיך אַרום) וואָס איז דאָס? — איז דאָס א טרוים, אָדער וואָס אנדערס? — עס זעהט דאָ אויס ווי אין א וואקס־מוזעאום — דאָ שטעהט זשע־אנע געקליידעט אין שווארצען — הענריעטא זעהט אויס ווי א מת — וואָס בעדייטעט דאָס? (אַלע שווייגען).

מ א ו ר י ס. קיינער ענטפערט ניט! — דאָס מוז אלזאָ עט־

וואָס שרעקליכעס בעדייטעֶן. (שווייגען) אבער ענטפערט דאָך! — אדאָלף מיין פריינד, וואָס איז דאָס? — און (ציייגט אויף עמיל'ן) דאָרט שטעהט א דעטעקטיוו.

אַ ד אָ ל ף. (קומט פאָרווערטס) ווי עס צייגט אויס, ווייסטו קיין זאַך ניט.

מ א ו ר י ס. ניין, קיין זאַך ניט. אבער איך וויל עס וויסען.

אַ ד אָ ל ף. נו, דאַן.. מאַריאַן איז טויט!

מ א ו ר י ס. מאַריאַן טויט?!

אַ ד אָ ל ף. יאָ, זי איז געשטאָרבען היינט פריה.

מ א ו ר י ס. (צו זשעאַנע'ן) און דערפאַר געהסטו אין טרויער? זשעאַנע, זשעאַנע, ווער האָט דאָס אונז געטהאָן?

ז ש ע א נ ע. דער וואָס האָט אין זיין האַנט לעבען און טויט.

מ א ו ר י ס. אבער איך האָב זי דאָך היינט פריה געזעהן געזונד און מונטער. ווי האָט עס פאַסירט? ווער האָט עס געטהאָן? אימיצער האָט עס אונז געמוזט טהאָן. (זיינע אויגען זוכען הענריעטא'ן).

אַ ד אָ ל ף. זוך דאָ ניט קיין שולדיגע, ווייל דו וועסט ניט געפינען. ליידער האָט אבער די פּאָליציי געוואָרפען א פערדאַכט אין אזאַ ריכטונג און וועלכער דאָס האָט קיינמאָל ניט בעדאַרפט פאַסירען.

מ א ו ר י ס. וואָס איז דאָס?

אַ ד אָ ל ף. נאָ. דו מעגסט עס וויסען, דיין אונפאַרזיכטיגע רייד לעצטע נאַכט און היינט אין דער פריה האָט דיך אוועקגעשטעלט אין א ליכט, וואָס ס'איז זעהר ניט גוט פאַר דיר.

מ א ו ר י ס. זיי האָבען זיך אלזאַ אונטערגעהערט! — לאָמיך זיך נור ערינערען וואָס מיר האָבען געפּלאַפּעלט! — עס איז אמת! — יאָ איך בין פערלוירען!

אַ ד אָ ל ף. דאַן ערקלעהר אונז דיינע אונאיבערלעגטע ווערטער און מיר וועלען דיר גלויבען.

מ א ו ר י ס. איך קען ניט! איך וויל ניט! איך וועל געהן אין געפענגניס. אבער וואָס מאַכט עס אויס! מאַריאַן איז טויט! טויט! און איך האָב זי געטויטעט! (אלגעמיינע ערשטוינונג).

א ד א ל ף. בערענקט זיך וואס דו זאגסט; וועג דיינע ווער־טער! ווייסטו וואס דו האסט יעצט געזאגט?

מ א ו ר י ס. וואס האב איך געזאגט?

א ד א ל ף. דו האסט געזאגט, אז דו האסט געטויטעט מאריאן.

מ א ו ר י ס. איז דען דא פאראן א מענש וואס קען גלויבען אז איך בין א מערדער? אז איך האב געקענט טויטען מיין אייגען קינד? איהר, מאדאם קאטהערינא, איהר קענט דאך מיך; זאגט, גלויבט איהר דאס? אה? —

ק א ט ה ע ר י נ א. איך ווייס יעצט ניט מעהר וואס איך זאל גלויבען. פון וואס דאס הארץ איז פול דערפון רעדט דאס מויל; און איהר האט יעצט זעהר בייזע און שרעקליכע ווערטער גע־רעדט.

מ א ו ר י ס. זי גלויבט מיר ניט!

א ד א ל ף. אבער ערקלעהר זיך דאך; ערקלעהר וואס דו האסט דערמיט געמיינט דאס, „דיין ליעבע טויטעט אלעס וואס שטעהט איהר אין וועג“!

מ א ו ר י ס. דאס ווייסען זיי אויך! — ווילסטו דאס ניט ערקלעהרען, הענריעטא?

ה ע נ ר י ע ט א. איך קען דאס ניט!

א ב ב ע. אויב אזוי, מוז אין דיעזען שפיעל זיין עטוואס שלעכטעס, און איך מוז אייך זאגען, מיינע פריינד, אז איהר האט פערלוירען מיין סימפאטהיע. איך האב ערשט געוואלט שווערען אז איהר זענט אונשולדיג, אבער יעצט וואלט איך עס מעהר ניט גע־טהאן.

מ א ו ר י ס. (צו זשעאנע'ן) וואס דו וועסט זאגען בעדייטעט פאר מיר מעהר ווי אלע אנדערע.

ז ש ע א נ ע. (קאלט) ענטפער צוערשט אויף דיעזער פראגע: ווער איז דאס געווען וועמען דו האסט געשאלטען וועהרענד דער זויפעריי אין וועלדעל?

מ א ו ר י ס. האב איך אויך דאס געטהאן? פיעלייכט. יא, יא, איך בין שולדיג, און אויך אונשולדיג! לאזט מיך אוועקגעהן

פון דאנען, ווייל איך שעהם זיך. צו גרוים זענען מיינע שלעכטע טהאטען, איך זאָל זיי מיר קענען פערצייהען.

ה ע נ ר י ע ט א. (צו אַדאָלף) געה מיט מיט איהם, ווען ניט קען ער זיך נאָך עטוואס אָנטהאָן.

א ד אָ ל ף. זאָל איך?

ה ע נ ר י ע ט א. ווער דען?

א ד אָ ל ף.(אָהן ביטערקייט) דו ביזט נעהענטער דאָס צו — שטיל! א וואָגען שטעלט זיך דאָ אפּ אין דרויסען.

ק אָ ט ה ע ר י נ א. דאָס איז דער קאָמיסאר. איך האָב שוין זעהר פיעל געזעהן אין לעבען, אבער איך וואָלט קיינמאָל ניט גע־גלויבט אז ערפאָלג און בעריהמטהייט זאָלען זיין אזעלכע קורץ אָנ־האלטענדע זאכען.

מ א ו ר י ס. (צו העגריעטא'ן) פון טריאומף־וואגען צום פאט־ראָל וואגען!

ז ש ע א נ ע. (גאנץ איינפאך) און פאראוים דער עזעל — ווער איז דאָס געווען?

א ד אָ ל ף. דאָס האָב איך געמוזט זיין.

ק אָ מ י ס א ר. (קומט מיט אַ פּאַפּיער אין האַנט) א לאדונג אין דעם פּאָליציי־צירקעל — גלייך היינט אווענד — פאר מאורים זשע־ארד און פריילין העגריעטא מאוקלערק. —ביידע אנוועזענד?

מ א ו ר י ס און ה ע נ ר י ע ט א. יא!

מ א ו ר י ס. זענען מיר ארעסטירט?

ק אָ מ י ס א ר. ניין, נאָך ניט. דאָס איז בלויז א לאדונג אין פּאָליציי־צירקעל.

מ א ו ר י ס. או זדאן?

ק אָ מ י ס א ר. דאָס קען מען נאָך ניט וויסען. (מאורים און העגריעטא געהן צום טהיר).

מ א ו ר י ס. לעבט אַלע וואָהל! (אלע געריהרט).

(דער קאָמיסאר, מאורים און העגריעטא געהען אַרוים).

ע מ י ל. (קומט אריין, געהט צו זשעאנע'ן) יעצט, שוועסטער, געה איך מיט דיר א היים.

ז ש ע א נ ע. נו, וואָס זאָגסטו צו דעם אַלעמען?

ע מ י ל. דער מאן איז אונשולדיג!

אַ ב ב ע. ס'קען זיין; אבער צו ברעכען זיין וואָרט איז נאָך מיין מיינונג א פעראכטונגס־ווערטהע האנדלונג, און נאָך מעהר אויפערצייהליכער איז עס, ווען עס האנדעלט זיך וועגען א פרוי און קינד.

ע מ י ל. איך וואָלט אוודאי בעדארפט אויך אזוי גלויבען ווען עס האנדעלט זיך וועגען מיין שוועסטער; אבער איך קען ליידער קיין שטיין ניט ווארפען, ווייל איך האָב בעגאנגען די זעלבע שולד.

א ב ב ע. הגם איך בין ריין אין דיעזען פונקט, וואָרף איך אויך קיין שטיין ניט. אזא האנדלונג משפט זיך זעלבסט און בע־שטראפט זיך דורך איהרע פאָלגען.

ז ש ע א נ ע. בעט פאר איהם! בעט פאר זייביידען!

אַ ב ב ע. ניין, דאָס טהו איך ניט; דען עס איז אונבעשיי־דען צו וועלען ענדערן די בעשליסע פון הימעל. ווארים דאָס וואָס איז דאָ געשעהן איז זיכער ניט די ארבייט פון קיין מענשען!

(פאָרהאנג).

(צווייטעס בילד)

(די אבערזש דע אדרעת. אדאָלף און הענריעטא זיצען ביי'ם זעלבען טיש וואו מאורים און הענריעטא זענען געזעסען אין צווייטען אַקט. אַדאָלף האָט פאר זיך אַ טאַסע קאפע, הענריע־טא גאָרניט).

אַ ד אָ ל ף. דו גלויבסט אלזאָ אז ער וועט קומען אהער?

ה ע נ ר י ע ט א. גאנץ בעשטימט. ער איז נאָך מיטאג־צייט בעפרייט געוואָרען דורך מאנגלענדע בעווייזע. ער וויל זיך אָבער ניט צייגען אין דרויסען איידער עס וועט נאכט ווערען.

אַ ד אָ ל ף. דער ארעמער מענש! — וויסטו, זייט געסטערן

איז מיר דאָס לעבען נמאס געוואָרען.

ה ע נ ר י ע ט א. און מיר? איך שרעק זיך צו לעבען, קען קוים אָטהעמען, וואַג קוים צו דענקען, ווארים איך ווייס אז ניט נור מיינע ווערטער שפּיאָנירט מען נאָך, נור אויך מיינע געדאַנקען.

א ד אָ ל ף. דאָ זענט איהר אלזא נעכטען אווענד געזעססען ווען איך האָב אייך געזוכט און ניט געקענט געפונען?

ה ע נ ר י ע ט א. יא, אבער רעד ניט דערפון; מיר ווילט זיך שטאַרבען פון שאנדע ווען איך דענק דערפון. אדאָלף, דו ביזט פון א בעססערען שטאָף ווי איך און ער.

א ד אָ ל ף. שא — שא.

ה ע נ ר י ע ט א. יא, יא! און וואס איז דאָס געווען וואָס האָט מיך געמאכט דאָ צו בלייבען? איך בין געווען מאַט, איך בין געוועזען מיעד; זיין ערפאָלג האָט מיך בערוישט און בעצויבערט — איך קען עס אליין ניט ערקלעהרען. אבער ווען דו וואָלסט געקומען, וואָלט קיין זאך ניט פּאסירט — דאָ היינט ביזטו דער גרויסער און ער דער נידריגער, נידריגער פון די נידריגסטע. געסטערן איז ער געווען דער בעזיצער פון הונדערט טויזענד פראַנק, און היינט פערמאָגט ער גארניט, ווייל מען האָט זיין דראַמא ארונטערגענומען. ער קען זיך קיינמאָל ניט ריינוואשען פאר דער עפענטליכער מיינונג. ווייל זיי ריכטען איהם פאר זיין אונטרייהייט אזוי שטרענג, פּונקט ווי ער וואָלט טאקע זיין דער מערדער. — און די וועלכע קענען דענקען אביסעלע טיפער, גלויבען אז דאָס קינד איז געשטאָרבען פון זאָרג, און אז ער איז פעראַנטוואָרטליך דערפאר.

א ד אָ ל ף. הענריעטא, דו ווייסט מיין מיינונג אין דיעזער זאך; אבער איך וואָלט וועלען זיין פּאָלקאָם בעוואוסט אז איהר זענט ריין. ווילסטו מיר ניט זאָגען וואָס עס בעדייטען דיינע שרעקליכע ווערטער? עס קען דאָך ניט זיין בלויז א צופאל, דאָס וואָס איהר האָט גערעדט אין אן אונטערהאלטענדען מאָמענט וועגען טויטען און וועגען עשאַפאָט.

ה ע נ ר י ע ט א. עס איז ניט געווען קיין צופאל. ס'איז געווען עטוואס וואָס ס'האָט געמוזט געזאָגט ווערען, און עטוואס פון

וואס איך קען ניט רעדען, ווייל איך האב קיין רעכט ניט צו שטעהן
ריין פאר דיר ווען איך בין עס ניט.

א ד א ל ף. דאס פערשטעה איך ניט.

ה ע נ ר י ע ט א. דאן לאמיר רעדען פון עטוואס אנדערס.—
גלויבסטו ניט, אז צווישען אונז געהן ארום פריי, פיעלע אונבע־
שטראפטע פערברעכער, און אז מאנכע פון זיי זענען נאך אונזערע
אינטימע פריינד?

א ד א ל ף. (אונרוהיג) וואס? וואס מיינסטו?

ה ע נ ר י ע ט א. גלויבסטו ניט, אז יעדער מענש מאכט זיך
ווען עס איז אין זיין לעבען שולדיג אין א האנדלונג, פאר וועלכע,
ווען ער זאל ענטדעקט ווערען, וואלט ער פון געזעץ בעשטראפט
געווארען?

א ד א ל ף. יא, דאס גלויב איך; אבער קיין בייזע האנדלונג
בלייבט אונבעשטראפט פון'ם אייגענעם געוויסען. (הויבט זיך אויף.
קנעפעלט אויף זיין ראק) און — קיינער קען ניט זיין קייןווירקליך
גוטער מענש, וועך ס'האט ניט בעגאנגען קיין פערברעכען. (אטהעמט
שווער) ווייל אום צו קענען פערצייהען, מוז מען זיך זעלבסט האבען
גענויטיגט אין פערצייהונג — איך האב געהאט א פריינד וועלכען
מיר פלעגען בעטראכטען אלס א מוסטערהאפטען מענש. ער האט
זיך קיינמאל בענוצט מיט א הארט ווארט געגען אירגענד א מענשען,
ער האט פערצייהעט אלעס און אלעמען און בעשימפפונגען פלעגט
ער אויפנעהמען מיט א וואונדערבארער צופריעדענהייט; די זאך איז
אונמעגליך געווען צו דערקלעהרען. שליעסליך, ווען ער איז שוין
גאנץ אלט געווען, האט ער מיר ערקלעהרט זיין געהיימניס מיט איין
ווארט: איך בין א בעל תשובה. (זעצט זיך צוריק).

(הענריעטא, שטיל; בעטראכט איהם מיט פערוואונדערונג).

א ד א ל ף. (ווי פאר זיך) עס זענען פאראנען פערברעכענס
וועלכע ווערען ניט אויפגענומען אין געזעץ־בוך, און דיעזע זענען די
ערגסטע; ווייל פאר זיי דארפען מיר זיך זעלבסט בעשטראפען, און
קיין ריכטער קען ניט זיין אזוי שטרענג געגען אונז ווי מיר אליין
זענען דאס.

ה ע נ ר י ע ט א. (נאך א פויזע) און דיין פריינד, האט ער

געפונען פריערדען?

אַ ד אָ ל ף. נאָך אַ לאַנגע זעלבסט־קוועלעריי האָט ער דער־גרייכט אַ געוויסען גראַד פון רוה. אבער דאָס לעבען האָט פאר איהם ליידער מעהר קיין פרייד ניט געהאט; ער האָט קיינמאָל געוואגט אָנצונעהמען אויסצייכנונגען; קיינמאָל געוואגט זיך צו פיהלען בע־רעכטיגט צו אַ גוט וואָרט, אדער צו אַ לויב ווארט; מיט איין וואָרט, ער האָט זיך ניט געקענט פערצייהען.

ה ע נ ר י ע ט א. קיינמאָל? וואס האָט ער געטהאָן?

אַ ד אָ ל ף. ער האָט געוואונשען דעם טויט פון זיין פאָטער; און ווען זיין פאָטער איז פּלוצלונג געשטארבען, האָט ער זיך איינ־גערעדט, אַז ער האָט איהם ערמאָרדעט. דיעזע איינבילדונג איז בע־טראכט געוואָרען אַלס אַ קראַנקהייט, און מען האָט איהם אריינגע־געבען אין אַן אַנשטאַלט פון וועלכען ער איז מיט אַ צייט שפּעטער ארויס. ווי מיר רופען עס אַ געזונטער. אבער דער שולד־געפיהל איז אין איהם נאָך אַלץ געזעסען, און דאַרום האָט ער ניט אויפגעהערט זיך צו שטראָפען פאַר זיינע בייזע געדאַנקען.

ה ע נ ר י ע ט א. ביזטו זיכער, אַז דער בייזער ווילען קען ניט געטויטעט ווערען?

אַ ד אָ ל ף. דו מיינסט אויף אַ מיסטישען אַרט?

ה ע נ ר י ע ט א. ווי דו ווילסט. זאָל זיין מיסטיש. אין מיין אייגענער פאַמיליע בין איך זיכער אַז מיין מוטער און שוועסטער האָבען געטויטעט מיין פאָטער מיט זייער האַס. ער האָט נעמליך גע־האַט אַן אַבשייליכע אידעע זיך צו שטעלען געגען אונזערע נייגונגען און ווינשע; דערמיט האָט ער ערוועקט געגען זיך אַ ווידערשטאַנד וועלכער איז געוואָרען אַלץ מעהר און מעהר אָנגעפיהלט מיט האַס־עלעמענטען; דיעזע האַס־עלעמענטען זענען שליעסליך געוואָרען אַזוי שטאַרק, אַז ער האָט דערפון אָנגעפאַנגען איינצודאַרען, פערלוירען זיין ווילען, און אַם ענדע זיך אַליין געוואונשען דעם טויט.

אַ ד אָ ל ף. און דיין געוויסען האָט דיך קיינמאָל ניט געפּלאַגט?

ה ע נ ר י ע ט א. ניין... איך וויים אייגענטליך ניט וואס דאָס איז אַזוינס געוויסען.

אַ ד אַ ל ף. ניין? דאַן וועסטו זיך עס באַלד דערוויסען.

(שווייגען) ווי דענקסטו וועט מאורים אויסזעהן ווען ער וועט אהער קומען ? וואָס גלויבסטו וועט ער זאָגען ?

הענריעטא. ווייסטו, נעכטען ווען מיר האָבען דיך ער־ווארטעט, האָבען מיר אויך געפּרובירט טרעפען דאָס זעלבע.

אדאָלף. נו ?

הענריעטא. און געטראָפען האָבען מיר פּונקט פער־קעהרט.

אדאָלף. קענסטו מיר זאָגען, ווארום איהר האָט געשיקט נאָך מיר ?

הענריעטא. דאָס איז געווען חוצפּה, העזה, איינפאכע גרויזאמקייט.

אדאָלף. ווי מאָדנע, דו גיסט צו דיינע פעהלער און דו בע־רייעסט ניט.

הענריעטא. קען זיין דערפאר, ווייל איך פיהל זיך ניט אין גאנצען פעראנטוואָרטליך פאר זיי. זיי זענען ווי דער שמוץ מיט וועלכען מען קומט טעגליך אין בעריהרונג, און וועלכען מען וואשט אָפּ ווען די נאכט קומט. — דאָך זאָג מיר, דענקסטו ווירקליך אזוי הויך פון דער מענשהייט ווי דו בעהויפּטעסט ?

אדאָלף. יאָ, מיר זענען אביסעל בעסער ווי מען דענקט פון אונז — און אביסעל ערגער.

הענריעטא. דאָס איז ניט געווען קיין ריכטיגער אנט־וואָרט.

אדאָלף. ניין, עס איז ניט געווען. — אָבער וועסטו מיר ענטפערען ווען איך וועל דיך פרעגען איין זאָך ליבסטו נאָך מאורים־ען ?

הענריעטא. דאָס ווייס איך ניט ביז איך וועל איהם ניט זעהן ; דיעזען אויגענבליק פיהל איך ניט קיין פערלאנג נאָך איהם, און מיר ווייזט זיך אויס אז איך וואָלט געקענט גאנץ גוט אויסקומען אָהן איהם אויך.

אדאָלף. דאָס קען זיין. אָבער איך גלויב, אז דו ביזט צו פעסט צוגעשמיעדט צו זיין שיקזאל — שטיל ! ער קומט יעצט !

הענריעטא. ווי יעדע זאך ווידערהאָלט זיך, די זעלבע סי־

טואציע, די זעלבע ווערטער ווי נעכטען אבענד, ווען מיר האבען דיך ערוואַרטעט —

מ אַ ר י ס. (קומט אריין; ער איז טויט־בלאס, מיט איינגעפאלענע אויגען, ניט ראזירט) דאַ בין איך, גוטע פריינד, אויב איך בין עס נאָך, דען די פאַריגע נאַכט אין געפענגנים האָט מיך אומגעוואַנדעלט אין א גאַנץ אנדערען מענשען. (ער בעטראכט הענריעטא'ן און אדאָלף'ן)

א ד אָ ל ף. זעץ זיך... נעם זיך צוזאַמען, און דאַן וועלען מיר איבערריידען וואָס מיר האָבען צו טהאָן.

מ א ו ר י ס. (צו הענריעטא'ן) פיעלייכט בין איך דאַ איבעריג?

א ד אָ ל ף. זיי ניט אזוי ביטער געגען אונז.

מ א ו ר י ס. איך בין אין די פיער־און־צוואַנציג שעה געוואָרען שלעכט און פערדעכטעריש, אזוי, אז איך האָב מורא, איך וועל באלד דארפען בלייבען איינזאם, און ווער וויל דען זיצען און פערברענגען מיט א מערדער?

ה ע נ ר י ע ט א. דו ביזט דאָך פריי געשפּראָכען.

מ א ו ר י ס. (נעהמט ארויס א צייטונג) פון דער פּאָליציי, אָבער ניט פון דער עפענטליכער מיינונג. אָט זעהט נאָר דאָ דעם מערדער מאורים זשעארד, דעם געוועזענעם דראמאטורג און זיין געליבטע הענריעטא מאוקלערק —

ה ע נ ר י ע ט א. אָה, מיין מוטער און מיינע שוועסטער! מיין מוטער! גאָט אין הימעל, ערבארעם זיך איבער מיר!

מ א ו ר י ס. איז דען אויף מיר צו זעהן אז איך בין א מערדער? און מען ווארפט מיר אויף פאָר, אז איך האָב גע'גנב'ט מיין דראמא פון טהעאטער. ס'איז אלזאָ ניט איבערגעבליבען קיין שפור פון דעם נעכטיגען זיגער! אויף דער אַפּישע פערנעהמט יעצט מיין פּלאַץ מיין פיינד אָקטאוו, און וועט איינקאסירען מיינע הונדערט טויזענד פראנק. אָ, סאַלאָן, סאַלאָן! דאָס איז דאָס גליק. דאָס איז די עהרע! דו ביזט גליקליך, אדאָלף, וואָס דו האָסט נאָך קיין גליק ניט געהאַט.

ה ע נ ר י ע ט א. דו ווייסט אלזאָ ניט אז אדאָלף האָט גע־

האט א גרויסען ערפאָלג אין לאָנדאָן, און האָט געקראָגען די ער־שטע מעדאל ?

מ א ו ר י ס. (פינסטער) ניין, איך ווייס דאָס ניט. איז דאָס אמת, אדאָלף ?

א ד אָ ל ף. עס איז אמת, אָבער איך האָב די מעדאל צוריק־געגעבען.

ה ע נ ר י ע ט א. (מיט א העפטיגער שטימע) דאָס האָב איך ניט געוואוסט. דו וואגסט אויך ניט אָנצונעהמען אויסצייכנונגען ווי דיין פריינד ?

א ד אָ ל ף. מיין פריינד ? (פערווירט) אך. יאָ יאָ !

מ א ו ר י ס. דיין ערפאָלג פרעהט מיך, אָבער ער דער־וויטערט אונז אויך איינעם פון צווייטען.

א ד אָ ל ף. איך האָב עס ערווארטעט; און איך גלויב, אז איך וועל זיין אזוי איינזאם מיט מיין ערפאָלג ווי דו מיט דיין מיס־ערפאָלג. מענשען קענען ניט ליידען ווען א צווייטער איז גליקליך. אך, ווי מיאוס דאָס לעבען איז !... ווי שרעקליך עס איז צו לעבען !

מ א ו ר י ס. דאָס זאָגסטו ! וואָסזשע זאָל איך שוין זאָגען? מיר ווייזט זיך אויס, ווי איבער מיינע אויגען וואָלט הענגען א שווארצער שלייער וועלכער האָט פאר מיר פערענדערט דעם פאָרם און די פארב פון לעבען. דיעזעס צימער איז דאָס זעלבע צימער ווי נעכטען, אָבער דאך גאנץ אנדערש. איך קען אייך ביידען, און דאָך קומט איהר מיר פאָר גאנץ ניי; איך זיץ דאָ און זוך ווערטער, ווייל איך ווייס ניט וואָס איך זאָל זאָגען ; איך וואָלט זיך בעדארפט ענטשולדיגען, אָבער איך קען ניט. און איך פערגעס כמעט דאָס גע־פעננגנים וואָס האָט מיך בעשיצט געגען די נייגעריגע בליקען וועל־כע האָבען מיך געשטאָכען דורך און דורך. דער מערדער מאורים און זיין געליבטע ! דו ליבסט מיך ניט מעהר, הענריעטא, און איך קימער זיך אויך גאנץ ווייניג וועגען דיר. הייגט זעהסטו אויס פאר מיר העסליך, אונגעלומפערט, אינהאלטלאָז און אָבשטויסענד !

(צוויי מענער, ציוויל געקליידעט האָבען זיך אונבעמערקט אוועק־געזעצט אין הינטערגרונד ביי א טישעל).

א ד אָ ל ף. ווארט א ביסעל און נעהם צוזאמען דיינע גע־

דאנקען. דאס וואס דו ביזט פריינעשפראכען און ריינגעוואשען גע־ווארען פון יעדען פערדאכט מוז זיכער שטעהן אין אלע אבענד־צייטונגען ; און דאס מאכט א סוף צו דער גאנצער אנקלאגע. דיין דראמא וועט יעצט צוריק אויפגעפיהרט ווערען ; און אין ערגסטען פאל, קענסטו שרייבען א נייע. פערלאז פאריז פאר א פאאר יאהר ביז אלעס וועט פערגעסען ווערען. דו האסט אויפגעריכטעט די מענשהייט, און דו אליין וועסט אויך אויפגעריכטעט ווערען.

מ א ו ר י ס. האהא ! די מענשהייט ! — האהא !

א ד א ל ף. דו האסט אויפגעהערט צו גלויבען אין די גוטס־קייט פון מענשען ?

מ א ו ר י ס. אויב איך האב אמאל געגלויבט אין דעם, האב איך מעהר ניט ווי געוואלט זיין העפליך צו די ווילדע חיות. ווען איך, וואס בעלאנג צו די בעסערע, קען זיין אזוי פערפוילט דורך און דורך, ווי־זשע מוזען שוין זיין די אנדערע ?

א ד א ל ף. איך געה יעצט קויפען אלע אבענד־צייטונגען, און דאן וועלען מיר זיכער קענען די זאך בעטראכטען פון א גאנץ אנדערען שטאנדפונקט.

מ א ו ר י ס. (ווענדעט זיך צום הינטערגרונד) צוויי דעטעק־טיוום ! — דאס הייסט, איך בין בעפרייט אונטער בעוואכונג, און איך קען זיך דורך אונפארזיכטיגע רייד פערראטהען.

א ד א ל ף. דאס זיינען קיין דעטעקטיווס. דאס בילדעסטו זיך נור איין. איך קען זיי ביידען. (געהט צו דער טיהר.)

מ א ו ר י ס. לאז אונז ניט אליין אדאלף. הענריעטא און איך קענען נאך קומען צו אפענע ערקלעהרונגען. איך האב מורא דערפאר.

א ד א ל ף. זיי פערנינפטיג, מאורים, און דענק פון דיין צוקונפט. העגריעטא, זוך איהם צו בערוהיגען ; איך בין באלד ווידער דא. (געהט ארוים) .

ה ע נ ר י ע ט א. נו, מאורים, וואס דענקסטו וועגען אונזער שולד אדער אונשולד ?

מ א ו ר י ס. איך האב קיינעם ניט געטויטעט. איך האב בלויז געפלאפעלט ווייל איך בין געוועזן שכור. דו אבער האסט געמיינט

גאַנץ ערנסט, און דורך דיינע פערברעכערישע געדאַנקען לייד איך יעצט.

העגריעטא. דו קענסט נאָך רעדען אין אַזאַ טאָן? — ביזטו עס דען ניט געווען דער יעניגער וועלכער האָסט געשאָלטען דיין אייגען קינד, געוואונשען דעם טויט דערויף און געוואָלט אָפּ־פּאָהרען אָהן אבשיעד? — און איז דאָס ניט געוועזען איך, וועלכע האָט דיך געבעטען צו בעזוכען מאריאַ, און זיך צו צייגען פאר מאַ־דאַם קאטהערינא?

מאורים. יאָ, דו האָסט רעכט. פערצייה מיר. דו ביזט גע־ווען מענשליכער ווי איך; און די שולד איז מיינע. פערצייה מיר! אָבער איך בין דאָך אויך אָנשולדיג! ווער האָט געקניפּט די נעץ ארום מיר פון וועלכער איך וועל זיך קיינמאָל ניט קענען אַרויס־פּלאָנטערן? שולדיג און ניט שולדיג; ניט שולדיג און שול־דיג. אָה, איך ווער וואהנזיניג דערפון. זעה, זיי זיצען דאָרט און הערען זיך איין וואָס מיר רעדען — קיין קעלנער קומט גאָרניט פאר בעשטעלונגען. איך'ל ארויסגעהן זיך בעשטעלען א טאסע קאַ־פע. ווילסטו עפּעס?

העגריעטא. ניין. (מאורים געהט ארויס.)

ערשטער דעטעקטיוו. (געהט צו צו העגריעטא'ן) לאָז מיר זעהען דיינע פּאפּירען.

העגריעטא. דיינע! ווי וואגט איהר צו רעדען צו מיר אין אזא טאָן?

דעטעקטיוו. וואגען? איך וועל דיר שוין צייגען ווי איך וואג!

העגריעטא. וואָס מיינט איהר?

דעטעקטיוו. איך האָב די אויפזיכט צו האלטען אַן אויג אויף אזעלכע גאסען־פרויען ווי דו ביזט. נעכטען ביזטו אהער געקומען מיט איין מאן, היינט מיט א צווייטען. מיר פערשטעהן שוין די געשעפטען פון אזעלכע פויגעל ווי דו ביזט! דאמען אָהן מענער ווערען דאָ ניט סערווירט; אלזאָ, ארויס פון דאנען, און קום מיט מיר.

העגריעטא. מיין בעגלייטער קומט באלד צוריק. —

ד ע ט ע ק ט י ו ו. א גאנץ שעהנער בעגלייטער, אבער אזא דאמע ווי דו קען ער ניט בעשיצען.

— ה ע נ ר י ע ט א. אך, גאט! מיין מוטער, מיינע שוועס־טער! — איך זאג אייך, איך בין פון אן אנשטענדיגער פאמיליע!

ד ע ט ע ק ט י ו ו. יא, איך שטעל זיך פאר פון גאר א פיינע! איבריגענס, דו ביזט גוט בעקאנט דורך די צייטונגען. קום!

ה ע נ ר י ע ט א. וואוהין? וואוהין זאל איך געהן?

ד ע ט ע ק ט י ו ו. אין דער פאליציי ביורא; דארט וועסטו קריגען א קליינינטשקע קארד; אן ערלויבנים־שיין, דאס וועט דיך אויך בעריכטיגען צו פרייע ערצטליכע אונטערזוכונג.

ה ע נ ר י ע ט א. אה, גאט אין הימעל, דאס איז ניט ערנסט!

ד ע ט ע ק ט י ו ו. (נעהמט הענריעטא'ן פאר'ן ארם) נו, איז דאס שוין ערנסט?

ה ע נ ר י ע ט א. (אויף די קניע) ראטעווע מיך! — מאורים! העלף מיר!

ד ע ט ע ק ט י ו ו. האלט ס'מויל! צום טייפעל מיט דיר! (מאורים קומט אריין בעגלייטעט פון קעלנער).

ק ע ל נ ע ר. אזעלכע הערר'ן ווערען דא ניט סערווירט! בעצאהלט און געהט אייך! און נעהמט אויך מיט זיך מיט דיע־זע פרוי.

מ א ו ר י ס. (נידער שלאגען; זוכט אין זיין טייסטער) הענ־ריעטא, לעג אוים פאר מיר און לאמיר געהן. איך האב ביי זיך קיין איבריגען סו.

ק ע ל נ ע ר. אך, אזוי! די דאמע בעצאהלט פאר איהר אלפאנז! אלפאנז! ווייסטו וואס דאס איז?

ה ע נ ר י ע ט א. (זוכט אין איהר טייסטערעל) מיין גאט, איך האב קיין געלד ניט! ווארום קומט ניט אדאלף?

ד ע ט ע ק ט י ו ו. וואס פאר א שלעפערס! לאזט עפעס איבער פאר א משכ'ן, און פאקט אייך ארוים פון דאנען! אזעל־כע פרויען טראגען אימער פול רינגען אויף זייערע פינגער.

מ א ו ר י ס. קען דאס מעגליך זיין אז מיר זענען אזוי טיעף געזונקען?

ה ע נ ר י ע ט א. (נעהמט ארונטער א רינגעל פון פינגער און גיט עס דעם קעלנער) דער אבבע האט רעכט: דאס איז ניט די ארבייט פון קיין מענשען.

מ א ו ר י ס. דאס איז דעם טייפעל'ס ארבייט! — דאך ווען מיר ווע'לען אוועק איידער אדאלף קומט, וועט ער מיינען אז מיר האבען איהם בעטראגען און אנטלאפען.

ה ע נ ר י ע ט א. דאס וואלט הייסען נאכגעטהון דאס וואס אנדערע טהוען! אבער יעצט לאמיר בעסער געהן צום טייך און זיך ארייננווארפען.

מ א ו ר י ס. (דערלאנגט איהר זיין האנד און זיי געהן ביידע ארויס) יא, צום טייך, און זיך אריינווארפען!

פארהאנג

פיערטער אקט.

ערשטעס בילד.

(אין לוקסעמבורגער גאָרטען נעבען די סטאטועז פון אדם און חוה. דער ווינד רוישט צווישען די בוימער און בעוועגט אויף דער ערד בלעטער, שטרוי און שטיקלאך פאפיער. מאוריס און הענריעטא זיצען אויף א באנק).

הענריעטא. דו ווילסט ניט שטארבען?

מאוריס. ניין, איך האָב קיין מוטה ניט. איך שטעל זיך פאָר, ווי איך וועל ליגען אין קבר מיט א ווייסען לייליך איבער מיר און מיט סטרושקעס אונטער מיר. אחוץ דעם דאכט זיך מיר אויס, אז איך האָב נאָך עפּעס אויפצוטהון; וואָס ווייס איך נאָך אליין ניט גענוי.

הענריעטא. איך ווייס וואָס עס איז.

מאוריס. וואָס?

הענריעטא. זיך נוקם זיין! — דו פונקט ווי איך פערדעכטיגסט, אז עמיל און זשעאנע האָבען אונז אונטערגעשיקט די צוויי דעטעקטיווס. אויף אזא נקמה געגען א קאָנקורענטען איז נור פעהיג א פרוי.

מאוריס. דאָס זענען פונקט די זעלבע געדאנקען ווי מיינע. אָבער ווייסטו, מיין פערדאכט געהט נאָך פיעל ווייטער, און איך גלויב, אז די ליידען פון די לעצטע טעג האָבען מיך פיעל שארפזיניגער געמאכט. קענסטו צום ביישפּיעל ערקלעהרען, וואָרום דער קעלנער, פון דער אבערזש דע אדרעה און דער אויבער־קעלנער פון פאוויליאָן, זענען ניט גערופען געוואָרען אלס עדות?

הענריעטא. איך האָב ביז יעצט דערפון גאָרניט גע־טראכט. אבער יעצט פערשטעה איך וואָרום — זיי האָבען איינפאך ניט געהאט וואָס צו איבערצייגען, ווייל זיי האָבען קיין זאך גע־הערט.

מ א ו ר י ס. פון וואנען־זשע קומט דער קאָמיסאר צו ווי־סען אונזערע ווערטער ?

ה ע נ ר י ע ט א. ער האָט עס ניט געוואוסט, ער האָט עס בלויז אויסגערעכענט ; ער האָט געוואָלט טרעפען, און האָט ריכ־טיג געטראָפען ; ער האָט שוין פיעלייכט פריהער געהאט אַן עהנליכען פאל.

מ א ו ר י ס. אָדער פיעלייכט אזוי :ער האָט געלעזען פון אונזערע בליקען וואָס מיר האָבען געזאָגט. עס זענען דאָ מענ־שען, וועלכע קענען לעזען דעם אנדערענס געדאנקען. — אז מיר האָבען דעם בעטראָגענעם אדאָלף גערופען עזעל, דאָס איז פאר איהם געווען, גאנץ נאַטירליך.

ה ע נ ר י ע ט א. דענק נור, ווי אבשייליך מען האָט אונז פערראטהען.

מ א ו ר י ס. דאָס איז דערפאר, ווייל מען גלויבט צופיעל אין די גוטסקייט פון מענשען ; אָט וואָס מען האָט דערפאר. אָבער זעהסטו אונטער דיעזען קאָמיסאר, וועלכער איז זיכער א גרויסער שורקע, שטעהען אויך אנדערע.

ה ע נ ר י ע ט א. דו מיינסט דעם אבבע, וועלכער איז דאָ אויפגעטרעטען אלס פריוואט דעטעקטיוו ?

מ א ו ר י ס. יאָ, איהם מיין איך, פאר דיעזען מאן זענען זיך מתודה זעהר א סך מענשען. און פערגעס ניט אדאָלף האָט אליין דערצעהלט אז ער איז דעם אין דער פריה געווען אין סענט־זשערמען קלויסטער. וואָס האָט ער דאָרט געטהון ? ער האָט דאָרט זיכער געפלאפעלט און זיך בעקלאָגט אויף זיין פינסטערען מזל. און דער פריסטער האָט זיינע רייד צוגעשטעלט צום קאָמיסאר.

ה ע נ ר י ע ט א. זאָג מיר נור : גלויבסטו אין אדאָלף'ן ?

מ א ר י ס. איך גלויב מעהר אין קיין מענשען ניט.

ה ע נ ר י ע ט א. אפילו ניט אין אדאָלף'ן ?

מ א ר י ס. אין איהם נאָך ווייניגער ווי אין אנדערע. ווי קען איך זיך פערלאָזען אויף א פיינד — אויף א מאן ביי וועמען איך האָב אוועקגענומען זיין געליעבטע.

ה ע נ ר י ע ט א. אזוי ווי דו רעדסט דאָס צו ערשט, וועל

איך דיר געבען נאך אייניגע איינצעלהייטען וועגען אונזער פריינד. דו האסט דאך געהערט אז ער האט זיין לאנדאנער ערשטע מע־דאל צוריקגעגעבען. קענסטו זיך פארשטעלען ווארום ער האט עס געטהון?

מ א ו ר י ס. ניין.

ה ע נ ר י ע ט א. ווייל ער פיהלט אז ער איז עס ניט ווערטה. און ער טהוט תשובה דערמיט, וואס ער האט א נדער געטהון, קיינ־מאל ניט אנצונעהמען קיין אויסצייכנונג.

מ א ו ר י ס. איז עס מעגליך? וואס האט ער דען גע־טהון?

ה ע נ ר י ע ט א. ער איז בעגאנגען א פערברעכען, וואס ווערט ניט בעשטראפט פון געזעץ. דאס האט ער מיר אינדירעקט געגעבען צו פערשטעהן.

מ א ר י ס. ער אויך? ער, דער בעסטער פון אלע, דער אי־דעאלער מענש, ער וואס האט קיינמאל אויף יענעם קיין בייז ווארט ניט געזאגט און האט שטענדיג יעדען פערצייהעט?

ה ע נ ר י ע ט א. נו, יעצט קענסטו זעהן אז מיר זענען ניט ערגער פון אנדערע; און דאך ווערען מיר טאג און נאכט געיאגט פון טייוואלים.

מ א ו ר י ס. אויך ער? דאן איז די מענשהייט ניט פערליימדעט געווארען? — אבער איז ער געוועזען אימשטאנד צו בעגעהן א פערברעכען אזוי קען מען שוין אויף איהם אלעס גלוי־בען. עס איז גאנץ מעגליך אז ער האט דיר געסטערן אונטערגעשיקט די פאליציי. ווען איך דענק יעצט דערפון דערמאהן איך זיך, אז ער האט זיך פון אונז אוועקגעשארט, ווען ער האט געזעהן אונזערע ביל־דער אין צייטונג. ער האט אונז אויך אפגענארט, ווען ער האט אונז געזאגט, אז דאס זענען ניט קיין פאליציאנטען. פון א בעטראגענעם ליבהאבער קען מען אלעס ערווארטען.

ה ע נ ר י ע ט א. האט ער געקענט זיין אזוי געמיין? ניין! דאס איז אונמעגליך! אונמעגליך!

מ א ו ר י ס. ווארום ניט? א שורקע איז אויף אלעס

פעהיג ! — פון וואָס האָט איהר דאָ נעכטען גערעדט איידער איך בין געקומען ?

ה ע נ ר י ע ט א. ער האָט גערעדט פון דיר און בלויז גוטעס.

מ א ו ר י ס. דאָס זאָגסטו א ליגען !

ה ע נ ר י ע ט א. (קאָנטראָלירט זיך, ענדערט איהר טאָן) הער נור, — עס איז נאָך דאָ איין פערזאָן אויף וועלכען דו האָסט ניט געוואָרפען קיין פערדאכט ; אוים וועלכען גרונד ווייס איך ניט. האָסטו נאָכגעדענקט וועגען קאטהערינא'ס שוואנקענדע האלטונג אין דער זאך ? האָט זי אם ענדע ניט געזאָגט אז זי גלויבט אלעס אויף דיר ?

מ א ו ר י ס. געווים האָט זי דאָס געזאָגט ; און דאָס בעווייזט וואָס פאר א פערזאָן זי איז. דען ווער עס קען אָהן א גרונד אזוי שלעכט דענקען פון אנדערע, דער מוז זיין אליין א שווערהאפטער שורקע.

ה ע נ ר י ע ט א. (קוקט איהם שטארק אָן) ווער עס קען אזוי שלעכט דענקען פון אנדערע דער מוז אליין זיין א שווערהאפטער שורקע ?

מ א ו ר י ס. וואָס מיינסטו ?

ה ע נ ר י ע ט א. וואָס איך האָב געזאָגט !

מ א ו ר י ס. מיינסטו, אז איך — ?

ה ע נ ר י ע ט א. יאָ, יעצט מיין איך עס ! האָסטו דאָרט אויך געטראָפען אימיצען אנדערע א חוץ מאריאָן ביי דיין מאָרגענבעזוך ?

מ א ו ר י ס. ווארום פרעגסטו דאָס ?

ה ע נ ר י ע ט א. בראוואוו טרעף !

מ א ו ר י ס. ווי עס זעהט אוים ווייסטו עס שוין — נו, גוט, איך האָב געטראָפען זשעאנען.

ה ע נ ר י ע ט א. ווארום האָסטו מיר דאן געזאָגט א ליגען ?

מ א ו ר י ס. איך האָב דיך געוואָלט שוינען.

ה ע נ ר י ע ט א. און יעצט ווילסטו, איך זאָל גלויבען דעם,

וואָס האָט מיר אַ ליגען געזאָגט. ניין, יעצט גלויב איך אַז דו האָסט דעם מאָרד בעגאַנגען.

מ א ו ר י ס. ווארט, יעצט זענען מיר געקומען צום פּלאַץ וואו מיינע געדאַנקען האָבען מיך געפיהרט די גאַנצע צייט, און וועלכע איך האָב אַלע מאָהל פון מיר פערטריבען. ס'איז מערק־ווירדיג, וואָס עס ליגט נאָהנט פון אונז נעהמט אונז אַ שטיק צייט ביז מיר דערזעהן עס; און אין וואָס אַ מענש וויל ניט גלויבען גלויבט זיך ניט. זאָג מיר נור, וואו ביזטו געווען נעכטען אין דער פריה נאָכדעם ווי מיר האָבען זיך געשיידט אין וועלדעל?

ה ע נ ר י ע ט א. (אונרוהיג) וואָס מיינסטו?

מ א ו ר י ס. אָדער דו ביזט געווען ביי אדאָלף'ן — דאָס קען אָבער ניט זיין, ווייל אדאָלף גיט אין דער צייט שטונדען — ווען ניט ביזטו געווען ביי מאַריאַן.

ה ע נ ר י ע ט א. נון, יעצט בין איך איבערצייגט אַז דו ביזט דער מערדער!

מ א ו ר י ס. און איך בין איבערצייגט אַז דו ביזט די מערדערין! דען דו אַליין האָסט געהאט אַן אינטערעס דאָס קינד אָפּצוראהמען. דו האָסט זיך גאַנץ דייטליך אויסגעדריקט, אַז דאָס קינד איז דיר אַ שטיין אין וועג — און —

ה ע נ ר י ע ט א. דאָס איז געווען דיין אויסדרוק.

מ א ו ר י ס. און ווער ס'האָט אין דעם געהאט אַן אינטערעס, דער האָט דעם פערברעכען בעגאַנגען.

ה ע נ ר י ע ט א. מאורים! מיר לויפען יעצט אַרום טרייבענדיג איינער דעם צווייטען אין אַ טרעהט־מיהל. לאָמיר זיך אַ ווייל אָברוהען, ווען ניט ווערען מיר משוגע ווערען.

מ א ו ר י ס. דו ביזט עס שוין!

ה ע נ ר י ע ט א. גלויבסטו ניט, אַז עס איז שוין צייט פאַר אונז זיך צו שיידען איידער מיר מאַכען איינער דעם אַנדערן וואהנזיניג?

מ א ו ר י ס. יאָ, איך גלויב דאָס.

ה ע נ ר י ע ט א. (הויבט זיך אויף) דאַן, זיי געזונד!

(צוויי מענער, ציוויל־געקליידעט ערשיינען אין הינטער־גרונד).

הענריעטא. (קעהרט זיך אום און געהט צוריק צו מאָריס'ן) דאָרט זענען זיי ווידער!

מאוריס. די שוואַרצע מלאכים וועלכע ווילען אונז אַרויס־טרייבען פון גאָרטען.

הענריעטא. און אונז ווידער צוזאמען יאגען, ווי מיר וואָלטען זיין פער'משפט צו זיין געשמיעדט איינס צום צווייטען.

מאוריס. אָדער ווי מיר וואָלטען פעראורטהיילט געוואָרען זיך צו פערהייראטהען פאר אונזער גאנצען לעבען. זאָל עס זיין אז מיר דארפען טאקע ווירקליך הייראטהען, זיך בעזעצען ערגיץ וואו, פערשפּארען די טיהרען פאר דער וועלט און פיעלייכט אם ענ־דע אויך פריעדען געפינען?

הענריעטא. זיך פערשפּארען אום מיר זאָלען זיך קענען פערפייניגען צום טויט; אונז איינשליסען, יעדער מיט זיין גע־שפּענסט אלס נדן: דו וועסט מיך פּייניגען מיט דער עראינערונג אָן אדאָלף'ן און איך וועל דיך פּייניגען מיט דער עראינערונג אָן זשע־אנען און מאריאָן.

מאוריס. דערמאָהן מעהר ניט דאָס וואָרט מאריאָן; ווייסטו דען ניט, אז זי ווערט היינט בעערדיגט, און פיעלייכט אין דיעזען מאָמענט?

הענריעטא. און דו ביזט ניטאָ דערביי? וואָס בעדייטעט דאָס?

מאוריס. דאָס בעדייטעט, אַז זשעאַנע, און אויך די פּאָ־ליציי האָבען מיך געוואָרענט געגען דעם צאָרן פיין פּאָלק.

הענריעטא. דו ביזט אויך א פייגלינג?

מאוריס. אַלעס אין דער וועלט! ווי האָסטו מיך געקענט ליעב האָבען?

הענריעטא. ווייל פּאָרגעסטערן ביזטו געווען אַן אנדער מענש, ביזט ווערטה געווען געליעבט צו ווערען.

מאוריס. און יעצט אזוי טיעף געזונקען.

הענריעטא. אָבער דו פאנגסט זיך אָן צו פּוצען מיט שלעכטיגקייטען וועלכע זענען ניט דיינע.

מאוריס. זאָנדערן דיינע?

ה ע נ ר י ע ט א. פיעלייכט? ווייל ווען דו ערשיינסט אבי־סעל שלעכט פיהל איך זיך באלד בעסער.

מ א ו ר י ס. דאס איז אזא קראנקהייט.

ה ע נ ר י ע ט א. און דו ביזט אויך גראב געווארען!

מ א ו ר י ס. יא, איך בעמערק דאס אליין; און זייט די נאכט אין געפענגניס דערקען איך זיך אליין ניט מעהר. איין מענשען זע־צען זיי אריין און דעם צווייטען לאזען זיי ארויס דורך דעם זעלבען טויער וואס שיידעט אונז אפ פון דער געזעלשאפט. ווייסטו, איך פיהל זיך יעצט אלס פיינד פון דער מענשהייט, און עס וואלט זיך מיר וועלען אונטערצינדען די גאנצע ערד, אויסטריקענען אלע ימים. ווייל נור א וועלט־בראנד קען אפווישען מיין שאנדע און עהרלאזיג־קייט.

ה ע נ ר י ע ט א. איך האב היינט בעקומען א בריעף פון מיין מוטער; זי איז אן אלמנה נאך א מאיאר און איז ערצויגען געווא־רען אין די אלט־מאדישע בעגריעפען וועגען עהרע און דאס גליי־כען. ווילסטו לעזען דעם בריעף? אה! דו ווילסט ניט? — ווייסטו, אז איך בין א פערשטויסענע; מיינע אנשטענדיגע בעקאנטע ווילען מיט מיר ניט האבען צו טהאן; און ווען איך זאל זיך אליין צייגען אויף דער גאס, וואלט מיך די פאליציי ארעסטירט. נו, זעהסטו איין אז מיר מוזען הייראטהען?

מ א ו ר י ס. מיר פעראכטען זיך און מיר מוזען דאך היי־ראטהען; דאס איז דאך א גהינום! אבער הענריעטא, איידער מיר פערבינדען אונזערע שיקזאלס מוזסטו מיר דערצעהלען דיין געהיימ־ניס, און דאן וועלען מיר ביידע שטעהען גלייך.

ה ע נ ר י ע ט א. נו, גוט, איך וויל עס דיר דערצעהלען. איך האב געהאט א פריינדין מיט וועלכער עס האט פאסירט אן אונגליק — דו פערשטעהסט דאך וואס פאר אן אומגליק. איך האב איהר גע־וואלט העלפען, ווייל איהר גאנצע צוקונפט איז געשטאנען אין קאן; איך האב זיך דערביי אבער ניט געשיקט בענומען, און זי איז דער־פון געשטארבען.

מ א ו ר י ס. ס'איז פון דיין זייט געווען א ניט קיין אויסגע־

רעכענטע זאך, אבער דיין האנדלונג איז כמעט געווען א גאנץ שעה־
נע.

הענריעטא. יעצט זאגסטו אזוי; אבער שפעטער ווען
דו וועסט בייז ווערען וועסטו עס מיר אויפווארפען.

מאוריס. ניין, — דאס וועל איך ניט טהון; אבער איך
קען ניט לייקענען, אז מיין צוטרויען צו דיר איז פארקלענערט גע־
ווארען, און אז מיך שרעקט דיין נאהענטקייט. זאג מיר, לעבט נאך
איהר געליעבטער, און ווייסט ער אז דו ביזט די שולדיגע?

הענריעטא. ער איז גראדע אזוי שולדיג ווי איך.

מאוריס. דענק נור, ווען זיין געוויסען זאל איהם אנפאנ־
גען צו פלאגען — און אזעלכע זאכען פאסירען גאנץ אפט — און
ער זאל דערפיהלען א בעדערפניס זיך מודה צו זיין, דאן ביזטו א
פערלוירענע.

הענריעטא. איך ווייס דאס; און דיעזע שטענדיגע
שרעק טרייבט מיך איך זאל לעבען א בערוישענדעס לעבען, אום
קיינמאל קיין צייט האבען צו ערוואכען צו מיין קלאהרען בעוואוסט־
זיין.

מאוריס. און יעצט ווילסטו איך זאל מיט דיר הייראטהען,
און טהיילען דיין שרעק מיט דיר; דאס איז צופיעל פערלאנגט.

הענריעטא. אבער ווען איך וועל טהיילען די שאנדע פון
מאורים דעם מערדער. —

מאוריס. גענוג! מיר מוזען מאכען אן ענדע.

הענריעטא. ניין, עס איז נאך ניט געענדיגט, און איך
לאז דיך נאך ניט אפ ביז איך וועל דיך ניט זעהן דארט וואו דו בע־
דארפסט זיין! איך וויל ניט דו זאלסט גלויבען אז דו ביזט בעסער
פאר מיר!

מאוריס. דו ווילסט אלזא מיט מיר אויפנעהמען א
קאמפף? גוט, איך בין צופריעדען!

הענריעטא. אויף לעבען און טויט!

(עס הערט זיך פון דערווייטען דאס קלאפען פון א פויק).

מאוריס. דער גארטען געהט פערמאכט ווערען. „פער־

פלוכט זאָל זיין די ערד פון דיינעטוועגען. דערנער און דיסטלען זאָל זי דיר טראגען".

ה ע נ ר י ע ט א. „און צו דער פרוי האָט געזאָגט דער הערר..."

א ו ו ע כ ט ע ר. (אין אַ יוניפאָרם, זעהר העפליך) ענטשולדיגט, דער גארטען דארף פערמאכט ווערען.

(פאָרהאנג).

(צווייטעס בילד)

(קאטהערינא'ס קאפעע־הויז. קאטהערינא זיצט ביי'ן קאָנטער און שרייבט אַ בוך. אַדאָלף און הענריעטא זיצען ביי אַ טיש).

א ד אַ ל ף. (רוהיג און פריינדליך) — — — ווען איך זאָג דיר אבער אז איך בין ניט אנטלאָפען, נור גראדע פערקעהרט, איך האָב געדענקט אז איהר זענט פון מיר אנטלאָפען, דארפסטו עס מיר גלויבען.

ה ע נ ר י ע ט א. ווארום זשע האָסטו אונז גענארט און געזאָגט אז דאָס זענען ניט קיין דעטעקטיווס ?

א ד אַ ל ף. ווייל איך האָב אליין אויך געגלויבט אז זיי זענען ניט; און אויסער דעם האָב איך אייך געוואָלט בערוהיגען.

ה ע נ ר י ע ט א. איך גלויב דיר ווען דו זאגסט עס ; אבער יעצט מוזטו מיר אויך גלויבען ווען איך געה פאר דיר ענטפלעקען מיינע געהיימסטע געדאנקען.

א ד אַ ל ף. לאָמיר הערען.

ה ע נ ר י ע ט א. אָבער דו זאלסט ניט אריינקומען מיט דיינע געוועהנליכע „פאנטאַזיען און איינבילדונגען".

א ד אַ ל ף. מיט דיר מוז עפעס זיין וואָס דו שרעקסט זיך פאר זיי.

ה ע נ ר י ע ט א. איך שרעק זיך פאר קיין זאַך ניט, אבער איך קען דיך און דיין סקעפטיציזם. — נו, גוט, אָבער דו זאָלסט עס

קיינעם ניט דערצעהלען — פערשפּרעך עס מיר.

א ד א ל ף. איך פערשפּרעך עס דיר.

ה ע נ ר י ע ט א. קענסטו זיך עס פאָרשטעלען: איך האָב האַלבע בעווייזע אז מאורים איז שולדיג, אָדער ווייניגסטענס א בע־גרינדעטען פערדאכט, אז —

א ד א ל ף. וואָס דו זאָגסט!

ה ע נ ר י ע ט א. הער זיך צו און דאן וועסטו קענען אור־טהיילען. — ווען מאורים האָט זיך מיט מיר געשיידעט אין וועל־דעל, האָט ער מיר געזאָגט, אז ער וועט זיך זעהן מיט מאריאַן נור דאַן ווען די מוטער וועט אין הויז ניט זיין, און יעצט האָב איך אויס־געפונען, אז ער האָט אויך געטראָפען די מוטער. ער האָט מיר אל:א א ליגען געזאָגט.

א ד א ל ף. דאָס לעצטע איז מעגליך און דער מאָטיוו האָט דאָך געקענט זיין א גוטער; אבער ווי קען מען דערפון דרינגען, אז ער האָט דעם מאָרד בעגאנגען?

ה ע נ ר י ע ט א. פערשטעהסטו עס דען ניט — קענסטו עס דען ניט בעגרייפען?

א ד א ל ף. ניט דאָס מינדעסטע.

ה ע נ ר י ע ט א. ווייל דו ווילסט ניט! — אבער פאַר מיר בלייבט קיין זאך צו טהאָן ווי נור איהם אויסצוגעבען, און מיר וועלען זעהן, אויב ער וועט קענען איבערציינגען, אז ער איז אין דער צייט געוועזען ערגיץ אנדערש און ניט אויפ'ן פלאַץ פון מאָרד.

א ד א ל ף. הענריעטא, לאָמיך דיר זאָגען דעם גאנצען בי־טערען אמת. דו אזוי גוט ווי ער,ביידע זייט איהר אויף דעם גרע־ניץ פון וואהנזין. די טייוואָלים פון פערדאכט האָבען איבער אייך גע־קראַגען די שליטה, און איהר צופליישט אייך מיט אייער בייזע האַל־בע געדאַנקען וועגען א שולד. לאָמיר נור זעהן צי איך וועל טרע־פען: ער פערדעכטיגט אויך דיך אז דו האסט געטויטעט דאָס קינד?

ה ע נ ר י ע ט א. יע, ער איז גענוג משוגע דאָס צו טהאָן.

א ד א ל ף. זיין פערדאכט רופסטו משוגעת, אבער דיין איי־גענעם ניט.

ה ע נ ר י ע ט א. בעווייז צוערשט דעם געגענטהייל, דאָס

הייסט אז מיין פערדאכט איז ניט קיין ריכטיגער.

א ד אָ ל ף. נא, דאָס איז גרינג צו טהאָן. א נייע אונטערזוכונג האָט בעוויזען, אז מאריאן איז געשטארבען פון א גוט בעקאנטער קראנקהייט; גראדע קען איך זיך יעצט ניט עראינערען ווי די קראנקהייט הייסט.

ה ע נ ר י ע ט א. איז דאָס אמת?

א ד אָ ל ף. דער אָפיציעלער בעריכט דערפון איז היינט געדרוקט אין די צייטונגען.

ה ע נ ר י ע ט א. איך גלויב דאָס ניט; זיי מאכען אליין אויס פאלשע בעריכטען.

א ד אָ ל ף. היט זיך הענריעטא — אָדער דו האסט שוין אליין ניט ווייסענדיג איבערגעטרעטען די גרעניץ. היט זיך הויפטזעכליך צו מאכען בעשולדיגונגען וועלכע קענען דיך פערשפארען אין געפענגנים, היט זיך! — (ער לעגט זיין האַנד אויף איהר קאָפּ) דו האסט מאורים'ן?

ה ע נ ר י ע ט א. אהן א שיעור!

א ד אָ ל ף. ווען ליעבע ווערט אומגעוואנדעלט אין האס, דאן איז די ליעבע נאָך פון אנפאנג קיין ריינע ניט געווען.

ה ע נ ר י ע ט א. (רוהיגער) וואָס זאָל איך טהאָן? זאָג מיר, דו ביזט דאָך דער איינציגער וואָס פערשטעהסט מיך.

א ד אָ ל ף. דו האָסט דאָך פיינט צו הערען ווען מען פרעדיגט צו דיר.

ה ע נ ר י ע ט א. רעד, איך וועל יעצט אלעס הערען!

א ד אָ ל ף. פערזוך דיין האס צו ווענדען צו זיך זעלבסט. זעץ דאָס מעסער אין דיינע אייגענע געשווירען, דען דארט זיצט דיין שלעכטעס.

ה ע נ ר י ע ט א. ערקלעהר זיך דייטליכער.

א ד אָ ל ף. צוערשט שיידט זיך פון מאורים'ן, אום איהר זאָלסט ניט האָבען די מעגליכקייט צו נעהרען אייער געוויסען צוזאמען. גיב אויף דיין קאריערע אלס קינסטלערין, ווייל דאָס, וואָס האָט דיך געטריבען דאָס צו ווערען, איז געווען די בעגערונג צו פרייהייט און צו

א פרעהליכעם לעבען — און דו זעהסט שוין ווי פרעהליך עס איז. פאהר אהיים צו דיין מוטער.

הענריעטא. דאס קיינמאל ניט!

אדאלף. דאן צו אימיצען אנדערש.

הענריעטא. אדאלף, איך נעהם אן, אז דו ווייסט אז איך האב געטראפען דיין געהיימניס, און ווארום דו נעהמסט ניט אן קיין אויסצייכנונגען.

אדאלף. איך האב זיך פארגעשטעלט, אז דו וועסט פערשטעהן א האלב־דערצעהלטע געשיכטע.

הענריעטא. און וואס האסט געטהאן אום צו געפינען רוה?

אדאלף. ווי איך האב שוין אנגעדייטעט: איך האב אנער־קענט מיין שולד, בערייעט דערויף, בעשלאסען זיך צו בעסערען און האב איינגעריכטעט מיין לעבען ווי א בעל־תשובה.

הענריעטא. ווי קען איינער בערייען ווען ער האט קיין געוויסען ווי איך? איז חרטה א גנאדע, וועלכע מען בעקומט ווי דעם גלויבען?

אדאלף. אלעס איז גנאדע; אבער מען בעקומט זי ניט סיידען מען זוכט זי. — זוך! (הענריעטא שטיל).

אדאלף. אבער ווארט ניט ביז די צייט וועט פערגעהן, ווייל דו קענסט נאך פערהארטעוועט ווערען און פאלען און זיך מעהר קיינמאל ניט קענען אויפהויבען.

הענריעטא. (נאך א שווייגען) איז דאס געוויסען די שרעק פאר דער שטראף?

אדאלף. ניין, עס איז דער אבשיי פון אונזער בעסערען איך פאר די שלעכטע טהאטען פון אונזער ערגערן איך.

הענריעטא. דאן מוז איך אויך האבען א געוויסען.

אדאלף. נאטירליך האסטו דאס, אבער —

הענריעטא. זאג, אדאלף, ביזטו וואס מען רופט רע־ליגיעז?

אדאלף. ניט דאס מינדעסטע.

הענריעטא. אַלעס איז אזוי וואונדערליך — וואס איז רעליגיאן?

אדאָלף. אַפּען געערדט ווייס איך אליין ניט; און איך גלויב אז קיינער קען דאס ניט זאגען, צייטענווייז דוכט זיך מיר אז עס איז א שטראף, ווייל קיין איינער ווערט ניט רעליגיעז ביז ער קריגט ניט קיין בייזען געוויסען.

הענריעטא. יא, ס'איז א שטראף... יעצט ווייס איך וואס איך וועל טהאָן. זיי געזונד, אדאָלף!

אדאָלף. דו פאָהרסט אוועק?

הענריעטא. יע, איך פאָהר וואוהין דו האסט מיר געהייסען. זיי געזונד, פריינד! זייט געזונד, מאדאם קאטהערינא!

קאטהערינא. מוז עס דען זיין אזוי שנעל?

הענריעטא. יא.

אדאָלף. ווילסטו איך זאָל דיך בעגלייטען?

הענריעטא. ניין, מען דארף ניט. איך וועל געהן אליין, איינע אליין ווי איך בין אהער געקומען אין א פריהלינגס־טאָג, גלויבענדיג אז איך געהער אהער וואו איך געהער ניט; גלויבענדיג אז עס איז דאָ אזא זאך וואָס מען רופט פרייהייט, און וואס ס'איז גאָר ניטאָ. זיי געזונד. (געהט אַרויס.)

קאטהערינא. איך ווינש אז די דאמע זאָל קיינמאָל מעהר ניט צוריק קומען און הלואי וואָלט זי גאָר אין גאנצען אהער ניט געוועזען געקומען.

אדאָלף. ווער ווייסט אויב זי האָט דאָ ניט געהאט א געוויסע מיסיאָן דורכצופיהרען? און יעדענפאלס פערדיענט זי מיטלייד, אונבעגרענצטע מיטלייד.

קאטהערינא. דאס לייקען איך ניט, דען דאס פערדינען מיר אלע.

אדאָלף. און זי האָט געטהאָן ווענינגער בייזעס ווי מיר.

קאטהערינא. מעגליך, אבער געזעהן האט מען דאס ניט.

אדאָלף. איהר זענט אימער שטרענג, פרוי קאטהערינא. זאָגט מיר, האָט איהר קיינמאָל קיין בייזעס געטהאָן?

קאטהערינא. (ערשטוינט) נו געווים, איך בין דאך ניט מעהר ווי א זינדיגער מענש. אבער ווער עס איז געגאנגען אויף א דינעם אייז און איז אריינגעפאלען, האט דאס רעכט, און עס איז זאגאר זיין חוב, יענעם צו ווארענען, אז ער זאל דארט ניט געהן, און זיך ניט קימערען צו מען וועט איהם האלטען פאר שטרענג אדער פאר אונבארעמהערציג. האב איך דען ניט געזאגט צו הערר מאורים'ען יענעם מאמענט ווען די דאמע האט אהער אריינגעטרע־טען: היט אייך! געהט ניט! ער האט אבער ניט געוואלט הערען און איז אריינגעפאלען ווי א שלעכט אייגענזיניג קינד, און ווען א מאן בעגעהט אזא טהאט איז ער ווערט מען זאל איהם אריינציםבלען ווי אן אונגעהארכזאמען איינגעל.

אדאלף. האט ער דען שוין ניט בעקומען די שמיץ?

קאטהערינא. יא, אבער ווי עס שיינט איז דאס נאך ווייניג, ווייל ער געהט זיך נאך ארום בעקלאגען.

אדאלף. דאס איז זעהר א פאפולערע ערקלעהרונג פון דיזער פערוויקעלטער פראגע.

קאטהערינא. איהר זענט די גאנצע חכמים! מיט אייער פילאזאפיע! לאזט מיך בעסער צופריעדען, איך דארף רעכענען!

אדאלף. דא קומט מאורים!

קאטהערינא. זאל אויף איהם גאט רחמנות האבען!

מאורים. (קומט אריין, פערפלאמט; זעצט זיך נעבען אדאלף'ן) גוטען אבענד. (קאטהערינא גיט א שאקעל מיט'ן קאפ און רע־כענט ווייטער).

אדאלף. ווי האלט עס מיט דיר?

מאורים. עס פאנגט זיך שוין אן איינצוארדנען.

אדאלף. (דערלאנגט מאורים'ן א ציטונג וועלכען ער וויל ניט נעהמען) דו האסט שוין געלעזען?

מאורים. ניין, איך לעז מעהר קיין צייטונגען ניט. מעהר ווי שענדליכע בילבולים געפינסטו דארט ניט.

אדאלף. אבער לעז דאס צוערשט.

מאורים. ניין, איך וויל ניט. — נור ליגענס געפינט זיך

דאָרט. אָבער הער, איך האָב ענטדעקט אַ נייעם שפּור. קענסטו טרע־פען ווער ס'האָט בעגאַנגען דעם מאָרד?

אַ ד אָ ל ף. קיינער ניט! קיינער ניט!

מ א ו ר י ס. ווייסטו וואו הענריעטא איז געווען דאָס פערטעל שטונדע ווערענד דאָס קינד איז געווען אַליין? — זי איז געווען דאָרט! און זי האָט עס געטהאָן!

אַ ד אָ ל ף. דו ביזט משוגע, מענש!

מ א ו ר י ס. ניט איך, זאָנדערן הענריעטא איז משוגע! זי פערדעכטיגט גאָר מיך, און סטראַשעט מיך אויסצוגעבען.

אַ ד אָ ל ף. הענריעטא איז דאָ ערשט געווען און האָט גערעדט די זעלבע ווערטער וואָס דו. איהר זענט ביידע פון זינען ארונטער. דען עס איז יעצט דורך אַ נייע ערצטליכע אונטערזוכונג בעוויזען געוואָרען, אַז דאָס קינד איז געשטאָרבען פון אַ בעקאַנטע קראַנקהייט; דעם נאָמען פון דער קראַנקהייט האָב איך פערגעסען.

מ א ו ר י ס. דאָס איז ניט אמת!

אַ ד אָ ל ף. זי האָט אויך געזאָגט דאָס זעלבע. דער אָפּיציעלער בעריכט דערפון איז געדרוקט אין אַלע צייטונגען.

מ א ו ר י ס. אַ בעריכט? דאַן מוז ער זיין אַ געפעלשטער.

אַ ד אָ ל ף. דאָס האָט זי אויך געזאָגט. איהר ליידעט ביידע פון דערזעלבער געמיטהס־קראַנקהייט; אָבער מיט איהר בין איך געקומען אַזוי ווייט, אַז זי האָט איינגעזעהן איהר וואַהנזינן.

מ א ו ר י ס. וואוהין איז זי אוועק?

אַ ד אָ ל ף. זי איז אוועק גאַנץ ווייט אום אָנצופאַנגען אַ נייעלעבען.

מ א ו ר י ס. הם—הם! — ביזטו געווען ביי מאַריאַן'ס בעערדיגונג?

אַ ד אָ ל ף. יאָ, איך בין געווען.

מ א ו ר י ס. ווי איז דאָרט צוגעגאַנגען?

אַ ד אָ ל ף. זשעאַנע האָט אַלעס אָנגענומען פאַר ליעב. און אויף דיר האָט זי ניט גערעדט קיין בייז וואָרט.

מ א ו ר י ס. זי איז אַ נאָבעלע פרוי.

אַ ד אָ ל ף. וואָרום זשע האָסטו זי פערלאָזען?

מ א ו ר י ס. ווייל איך האָב פערלוירען דעם זינען — דורך מיין נאַרישען שטאָלץ, און הויפּטזעכליך ווייל איך האָב געטרונ־קען שאַמפּאַניער.

א ד אָ ל ף. פערשטעהסט שוין יעצט, ווארום זשעאַנע האָט געוויינט, ווען זי האָט דיך געזעהן טרינקען שאַמפּאַניער?

מ א ו ר י ס. יאָ, יעצט פערשטעה איך. און דערפאַר האָב איך שוין צו איהר געשריבען, און בעט ביי איהר פערצייהונג — גלויבסטו אַז זי וועט מיר פערצייהען?

א ד אָ ל ף. איך גלויב אַז יאָ, ווייל זי קען ניט האַסען.

מ א ו ר י ס. גלויבסטו אַז זי וועט מיר אַזוי פערצייהען, אַז זי וועט זיך נאָך צוריק אומקעהרען צו מיר?

א ד אָ ל ף. דאָס ווייס איך ניט. דו האָסט זיך ארויסגעוויזען פאַר אַזאַ וואָרטס־מאַן, אַז ס'גלויבט זיך ניט אַז זי זאָל זיך דיר ווייטער וועלען אַנפערטרויען.

מ א ו ר י ס. אבער איך פיהל אַז איהר ליעבע צו מיר איז נאָך ניט אויסגעלאָשען, איך ווייס אַז זי וועט זיך נאָך אומקעהרען צו מיר.

א ד אָ ל ף. ווי קענסטו דאָס וויסען, ווי קענסטו דאָס גלויבען? דו האָסט דאָך זי און איהר עהרליכען ברודער פערדעכטיגט, אַז זיי האָבען אויס ראַכע העגריעטאַ'ן אונטערגעשיקט די פּאָליציי.

מ א ו ר י ס. איך גלויב דאָס ניט מעהר; דאָס הייסט א שטיקעל לומפּ איז ער יאָ דער עמיל.

ק אַ ט ה ע ר י נ אַ. הערט נור, וואָס רעדט איהר אויף הערר עמיל? אמת, ער איז ניט מעהר ווי אַן איינפאַכער ארבייטער, אבער וואָלטען שוין אַלע געווען אַזוי קאָרעקט ווי ער — דער מענש האָט איז זיך קיין חסרון ניט.

ע מ י ל (קומט אריין) הערר זשעארד?

מ א ו ר י ס. דאָס בין איך.

ע מ י ל. פערצייהעט, איך האָב אייך עטוואָס צו זאָגען פּריי־וואַט.

מ א ו ר י ס. איהר קענט רעדען, מיר זענען דאָ אַלע אייגענע. (דער אבבע קומט אריין און זעצט זיך).

עמיל. פיעליכבט שפעטער.

מאוריס. עס מאכט ניט, דער אבבע איז אויך א פריינד, הגם אונזערע מיינונגען זענען פערשיעדען.

עמיל. איך גלויב, הערר זשעארד, אז איהר ווייסט ווער איך בין. מיין שוועסטער האט מיר געגעבען דיזען פעקל, אז איך זאל עס אייך איבערגעבען אלס אן אנטווארט אויף אייער בריעף. (מאוריס נעהמט צו דאס פעקעל און עפענט עס).

עמיל. און יעצט וויל איך נאך פאלגענדעס צולעגען, אזוי ווי איך בין מיין שוועסטער'ס אפעקון בעפרייע איך אייך, הערר זשעארד אין מיין אייגענעם נאמען און אויך אין איהר נאמען פון אלע פערפליכטונגען.

מאוריס. איהר מוזט האבען א האס געגען מיר.

עמיל. איך מוז? איך זעה ניט ווארום. פערקעהרט, עס וואלט פאר מיר געוועזען העכסט אנגענעהם צו הערען פון אייך אן ער־קלעהרונג אין דער אנוועזענהייט פון אייערע פריינד, אז איהר דענקט ניט, אז איך און מיין שוועסטער, זענען געוועזען פעהיג צו בענעהן אזא נידריגען טהאט אונטערצושיקען די פאליציי געגען פריילין הענריע־טא.

מאוריס. איך נעהם צוריק אלעס, וואס איך האב געזאגט און באט אייך אן מיין ענטשולדיגונג ווען איהר ווילט זי נור אנ־נעהמען.

עמיל. איך נעהם זי אן. און איך ווינש אייך אלע א גור־טען אוונד. (געהט ארויס).

אלע. א גוטען אוונד.

מאוריס. דער קראוואט און די האנדשוה וועלכע זשאנע האט מיר געגעבען צו דער פארשטעלונג, און וועלכע איך האב גע־לאזט הענריעטא'ן ארייננווארפען אין קאמין. ווער האט דאס גע־קענט אויפהויבען? אלעס ווערט אויסגעגראבען, אלעס קומט צו־ריק, — ווען זי האט עס מיר אויפ'ן בית־עולם געגעבען, האט זי געזאגט, אז זי וויל איך זאל אויסזעהן שעהן אום אנדערע זאלען מיר אויך ליעבען. — און אליין איז זי געבליבען אין הויז — דאס האט איהר צו טיעף געקרענקט, און מיט רעכט. איך קען זיך ניט פער־

צייהען, דען מיין האנדלונג איז אזוי אבשייליך, אז איך קען זיך מעהר ניט צייגען אין דער געזעלשאפט פון אנשטענדיגע מענשען. אך, האָב איך דאָס געטהאָן? איך האָב געשפּאט איבער א געשאנק וואָס איז געקומען פון א גוט עהרליך הארץ, געלאכט פון דער, וואס האָט זיך אויפגעאָפּפערט צוליעב מיר... דאָס האָב איך אוועקגע־ווארפען פאר א לאָרבער־קראנץ וואָס וואלגערט זיך יעצט אויפ'ן מיסט, און פאר א ביוסט וועלכער וואָלט געווען געשטאנען ערגיץ אין א ווינקעל. — הערר אבבע, יעצט געה איך איבער צו אייך.

א ב ב ע. איהר זענט ווילקאָמען!

מ א ו ר י ס. רעדט צו מיר א ווארט אין וועלכען איך נויטיג זיך.

א ב ב ע. ווילט איהר איך זאָל ווידערשפּרעכען אייער זעלבסט פאַרוואורפען און אייך אויפקלעהרען אז איהר האָט קיין שום בייזעס ניט געטהאָן?

מ א ו ר י ס. רעדט דאָס ריכטיגע ווארט.

א ב ב ע. מיט אייער ערלויבניס קען איך נור זאגען אז איך האָב געפונען אייער בענעהמען זיך אזוי אבשייליך ווי איהר אליין האָט דאָס געפונען.

מ א ו ר י ס. וואָס זאָל איך טהאָן? וואָס זאָל איך טהאָן אום צו קענען ארויס פון דיעזער נעץ?

א ב ב ע. דאָס ווייסט איהר אזוי גוט ווי איך.

מ א ו ר י ס. ניין, איך ווייס בלויז אז איך בין א פערלוירע־נער: אז מיין לעבען איז רואינירט, מיין קאריערע צו ענדע און אז מייז לעבען איז פאר אימער געטויטעט אויף דיעזער וועלט.

א ב ב ע. און דערפאר הייסט דאָס, זוכט איהר יעצט א נייע עקזיסטענץ אין א בעסערער וועלט אין וועלכער איהר האָט יעצט אנגעפאנגען צו גלויבען?

מ א ו ר י ס. יא, אזוי איז עס.

א ב ב ע. ביז יעצט האָט איהר געלעבט א זינליכעס לעבען און יעצט ווילט איהר לעבען א גייסטליכעס לעבען, זייט איהר דען זיכער אז די וועלט האָט פאר אייך מעהר קיין רייצונגען ניט?

מ א ו ר י ס. די וועלט האָט פאר מיר מעהר קיין רייצונגען

ניט! עהרע איז בלויז א בלישטש, גאָלד: טרוקענע בלעטער, פרויען: בערוישענדער געטראַנק! — לאָזט זיך מיר בעהאלטען אונטער אייערע הייליגע מויערען און פערגעסען דיעזען שוידערהאפטען טרוים וועלכער האָט געדויערט צוויי טעג און האָט אויסגעזעהן ווי א גאַנצע אייביגקייט.

א ב ב ע. גוט, אבער דאָ איז ניט דאָס פּלאַץ ווי מיר קענען זיך דעריבער דורכרעדען. לאָמיר בעשטימען א צוזאמענקונפט פאר הייטע נאכט אין דער סענט־זשערמען קירכע. היינט ביי נאכט פּרע־דיג איך פאר די בעל־תשובות פון סעינט לאזאר, און אייער קומען דאָרט קען אויך זיין אייער ערשטער שריט אויפ'ן הארטען וועג פון תשובה.

מ א ו ר י ס. פון תשובה?

א ב ב ע. יא, איהר ווינשט דאָך דאָס —

מ א ו ר י ס. יא, יא!

א ב ב ע. און מיר האָבען אויך נאכט־וואכונגען צווישען צוועלף און צוויי.

מ א ו ר י ס. דאָס וועט זיין הערליך!

א ב ב ע. גיט מיר אייער האנד, אז איהר וועט מעהר ניט קוקען אונטער זיך.

מ א ו ר י ס. (הויבט זיך אויף, גיט איהם זיין האַנד) דאָ האָט איהר מיין האנד און מיין גאַנצען זינן.

ד אָ ס ד י ע נ ס ט ־ מ י י ד ע ל. (קומט אריין פון קיך) הערר מאורים, א טעלעפאָן פאר אייך.

מ א ו ר י ס. פון וועמען?

ד י ע נ ס ט ־ מ י י ד ע ל. פון טהעאטער.

(מאורים וויל געהן, דער אבבע האַלט איהם פעסט ביי'ן האַנד).

א ב ב ע. (צום דיענסט־מיידעל) פרעג וועגען וואָס דאָס איז.

ד י ע נ ס ט ־ מ י י ד ע ל. מען פרעגט, אויב הערר מאורים קען היינט אבענד קומען צו דער פאָרשטעלונג.

א ב ב ע. (צו מאורים'ן וועלכער וויל זיך אָוועקרייסען) ניין, איך לאָז אייך ניט אָפּ.

מ א ו ר י ס. וואָס איז דאָס פאר א פאָרשטעלונג?

אדאלף. וואָרום ווילסטו ניט לעזען די צייטונג?

קאטהערינא און דער אבבע. ער האָט ניט גע־לעזען די צייטונג?

מאוריס. עס געפינט זיך דאָרט בלויז ליגענס און פער־לוימדונגען. (צום דיענסט־מיידעל) ענטפערט זיי, אז איך בין היינט אבענד פערנומען, איך געה אין קירכע. (דאָס דיענסט־מיידעל געהט צוריק אין קיך).

אדאלף. אזוי ווי דו ווילסט די צייטונג ניט לעזען, וועל איך עס דיר זאגען: דאָס טהעאטער האָט צוריק ארויפגעשטעלט דיין דראמא, און דייגע ליטערארישע פריינד האָבען אראנזשירט פאר היינט אבענד א באנקעט אויף וועלכען זיי וועלען דעמאָנסטרירען דיין אונבעשטרייטבארען טאלאנט.

מאוריס. דאָס איז ניט אמת.

אלע. יא, עס איז אמת!

מאוריס. (נאָך א פויזע) דאָס האָב איך זיך ניט פערדיענט.

אבבע. בראוואָ!

אדאלף. נאָך מעהר, מאוריס —

מאוריס. (בעהאלט זיין געזיכט אין די הענד) נאָך מעהר?

קאטהערינא. און די הונדערט טויזענד פראנקען, איהר זעהט, זיי קומען יעצט צוריק צו אייך. די ווילא פאר דער שטאָדט וועט אויך זיין. נור ניט פרייליין הענריעטא.

אבבע. (שמייכלענדיג) איהר וואָלט די זאך בעדארפט נעהמען אביסעל ערנסטער, פרוי קאטהערינא.

קאטהערינא. איך קען מעהר ערנסט ניט זיין. (לאכט אין איהר טאַשען־טיכעל).

אדאלף. הער נור, מאוריס, דאָס שפּיעלען פאנגט אָן אום אכט אוהר!

אבבע. אָבער ניין א זייגער האָבען מיר דאָך א גאָטעס־דיענסט.

אדאלף. מאוריס!

קאטהערינא. הערר מאוריס; לאָמיר יעצט הערען איי־

ער אייגענעם בעשלום. (מאורים לעגט זיין קאָפּ אויפ'ן טיש און געהמט איהם ארום מיט זיינע הענד).

אַ ד אָ ל ף. לאָזט איהם נאָך, הערר אבבע!

אַ ב ב ע. ניין, ניין! ניט איך לאָז נאָך און ניט איך בינד; דאָס דאַרף ער אליין טהאָן.

מ א ו ר י ס. (הויבט זיך אויף) אלזאָ גוט, איך געה מיט דעם אבבע.

אַ ב ב ע. ניין, מיין יונגער פריינד, איך האָב אייך גאַרניט צו געבען ווי נור זידעל־ווערטער, און דאָס קענט איהר זיך אליין געבען. איהר האָט פליכטען צו זיך און צו אייער גוטען נאָמען. דאָס וואָס איהר זענט פון דער זאך אזוי שנעל ארויס, איז פאר מיר א צייכען, אז איהר האָט אייער שטראָף אזוי שטארק געליטען, אז די צייט האָט פאר אייך אויסגעזעהן ווי א גאַנצע אייביגקייט; און ווען דער אויבערשטער האָט אייך פערגעבען האָב איך מעהר קיין זאך צו זאגען.

מ א ו ר י ס. ווארום בין איך אזוי הארט בעשטראָפט געוואָרען ווען איך בין געווען אונשולדיג?

אַ ב ב ע. הארט? בלויז צוויי טעג און אונשולדיג זענט איהר אויך ניט געווען, ווייל מיר זענען אויך פעראנטווארטליך פאר אונזערע ווערטער, געדאנקען און ווינשע. און אין אייערע געדאנקען האָט איהר געמאָרדעט ווען איהר האָט געוואונשען דעם טויט אויף אייער קינד.

מ א ו ר י ס. איהר האָט רעכט — און מיין בעשלוס איז געפאסט; היינט אווענד טרעף איך אייך אין דער קירכע אום אפּצוגעבען דין וחשבון מיט זיך זעלבסט. — אבער מארגען אָווענד געה איך אין טהעאטער.

ק א ט ה ע ר י נ א. גוט געלעזט, הערר מאורים.

אַ ד אָ ל ף. (געערגערט) דאָס איז די לעזונג.

אַ ב ב ע. (מיט א שטארקע שטימע) יא, דאָס איז זי!

(פאָרהאנג).